

Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice

---

Martić, Petra

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:351190>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-17**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Petra Martić

ANALIZA PROGRAMA U OBRAZOVANJU ODRASLIH NA PODRUČJU
GRADA KOPRIVNICE

DIPLOMSKI RAD

Rijeka, 2023.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA PEDAGOGIJU

Petra Martić

ANALIZA PROGRAMA U OBRAZOVANJU ODRASLIH NA PODRUČJU
GRADA KOPRIVNICE

DIPLOMSKI RAD

Mentor:

Prof. dr. sc. Anita Zovko

Rijeka, 2023.

UNIVERSITY OF RIJEKA

FACULTY OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF EDUCATION

Petra Martić

ANALYSIS OF PROGRAMS IN ADULT EDUCATION IN THE AREA OF THE
CITY OF KOPRIVNICA

MASTER THESIS

Mentor:

Professor Anita Zovko, PhD

Rijeka, 2023.

IZJAVA O AUTORSTVU DIPLOMSKOG RADA

Ovime potvrđujem da sam osobno napisao/la rad pod naslovom: *Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice* te da sam njegov autor/ica.

Svi dijelovi rada, nalazi i ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima (mrežnim izvorima, literaturi i drugom) u radu su jasno označeni kao takvi te adekvatno navedeni u popisu literature.

Ime i prezime studenta/ice: Petra Martić

Datum:

Vlastoručni potpis: _____

Sažetak

U radu se predstavljaju ključni rezultati istraživanja programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice. Za potrebe istraživanja odabrane su četiri temeljne institucije obrazovanja odraslih u gradu Koprivnici: Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Obrtničko učilište POUKA. Istraživanje se temeljilo na dvije skupine izvora - analizi sekundarnih izvora, programa u obrazovanju odraslih odabranih institucija i anketnom upitniku o stavovima nastavnika zaposlenih u odabranim ustanovama koje provode programe u obrazovanju odraslih. Cilj istraživanja identifikacija je specifičnosti programa u obrazovanju odraslih unutar odabranih institucija na području grada Koprivnice te isticanje značaja pojedinih institucija za obrazovanje odraslih. Prvi dio istraživanja, analiza programa u obrazovanju odraslih provedena je tijekom ožujka 2023. godine, dok je drugi dio istraživanja, provedba anketnog upitnika trajala u periodu travnja i svibnja 2023. godine. U istraživanju je sudjelovalo 60 nastavnika obrazovanja odraslih zaposlenih u Obrtničkoj školi Koprivnica, Srednjoj školi Koprivnica, Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica i Obrtničkom učilištu POUKA. Rezultati pokazuju kako je u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica najveći broj polaznika obrazovanja odraslih te se unutar institucije izvodi najveći broj obrazovnih programa. Prema rezultatima anketnog upitnika, nastavnici Pučkog otvorenog učilišta najzadovoljniji su u većini ispitivanih sfera djelovanja institucije – materijalnim i tehnološkim uvjetima, organizacijom nastave, suradnjom s jedinicama lokalne samouprave i plaćom. Zanimljiv je podatak koji govori da s ponudom nastavnih materijala u obrazovanju odraslih nisu zadovoljni nastavnici ni jedne od ispitivanih institucija, a s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih i Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom upoznato je manje od polovice sudionika istraživanja.

Ključne riječi: obrazovanje odraslih, andragoški djelatnici, kompetencije, kompetencije andragoških djelatnika, ustanove obrazovanja odraslih, grad Koprivnica

Summary

The paper presents the key results of research on programs in adult education in the area of the city of Koprivnica. For the purposes of the research, four fundamental institutions of adult education in the city of Koprivnica were selected: Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Obrtničko učilište POUKA. The research was based on two groups of sources - analysis of secondary sources, programs in adult education of selected institutions and a survey questionnaire on the attitudes of teachers employed in selected institutions that implement programs in adult education. The aim of the research is to identify the specificity of programs in adult education within selected institutions in the area of the city of Koprivnica and to highlight the significance of individual institutions for adult education. The first part of the research, the analysis of programs in adult education, was carried out during March 2023, while the second part of the research, the implementation of the survey questionnaire, lasted between April and May 2023. 60 adult education teachers employed at Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica and Obrtničko učilište POUKA participated in the research. The results show that the Pučko otvoreno učilište Koprivnica has the largest number of adult education participants and that the largest number of educational programs are conducted within the institution. According to the results of the questionnaire, the teachers of Pučko otvoreno učilište Koprivnica are the most satisfied in most of the investigated spheres of the institution's activities - material and technological conditions, organization of classes, cooperation with local self-government units and salary. It is an interesting fact that the teachers of none of the examined institutions are satisfied with the offer of teaching materials in adult education, and less than half of the research participants are familiar with the methodology of creating adult education programs and the Croatian qualification framework.

Key words: adult education, andragogic workers, competencies, competencies of andragogic workers, adult education institutions, city of Koprivnica

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje.....	2
3. Ustanove koje provode obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj.....	6
4. Programi u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj	9
4.1. Programi za jačanje temeljnih vještina	9
4.2. Programi za stjecanje kvalifikacije u odrasloj dobi.....	11
4.3. Programi usmjereni za prijelaz na tržište rada	11
4.4. Provođenje nestrukovnog obrazovanja za osobni razvoj i djelovanje u zajednici	12
4.5. Ostale vrste programa za odrasle koji se provode uz javnu potporu.....	12
4.6. Mikrokvalifikacije.....	12
5. Edukatori i kompetencije edukatora kao jedan od ključnih faktora obrazovanja odraslih.....	15
6. Uloga Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u području obrazovanja odraslih.....	19
8. Metodološki okvir	23
8.1. Opis predmeta istraživanja.....	23
8.2. Temeljno istraživačko pitanje, cilj istraživanja te specifični ciljevi/zadaci istraživanja	23
8.3. Instrument istraživanja i metode prikupljanja podataka	24
8.4. Uzorak.....	26
8.5. Provedba istraživanja	35
8.6. Obrada podataka	35
9. Analiza i interpretacija.....	36
9.1. Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice	36
9.1.1. Obrtnička škola Koprivnica	36
9.1.2. Srednja škola Koprivnica.....	39
9.1.3. Pučko otvoreno učilište Koprivnica	41
9.1.4. Obrtničko učilište POUKA	50
9.2. Rezultati anketnog upitnika.....	54
10. Zaključak	99
11. Popis tablica.....	102
Literatura i izvori:	112

1. Uvod

Stoljeće kojem svjedočimo intenzivnim je fluktuacijama generiralo društvo današnjice. Uvjetovano rapidnim i opetovanim transformacijama na globalnoj razini, sve izraženija je promjena na političkoj, ekonomskoj i obrazovnoj sceni. U prvom redu, determinirano naročito tehnološko-digitalnim promjenama i izazovima modernog društva, trendovi i imperativi današnjice zrcale se na sustav države, ali neprijeporno i na svakog pojedinca suvremenog doba. Urbano društvo na pojedince stavlja kontinuiran pritisak, a s ciljem aktivne egzistencije u 'novom modernom' pojedinac je primoran biti u korak s aktualnim društvenim strujanjima, točnije tehnološkim i znanstvenim dostignućima kataklizmičkog 21. stoljeća. Suvremeni zahtjevi tržišta rada rezultirali su činjenicom da formalno obrazovanje prestaje biti jamstvo kompetentnosti i lake zapošljivosti pojedinca. Progresivno, javlja se tendencija za alternativnim mehanizmima obrazovanja te fokus postaje usvajanje novih znanja i vještina integriranjem kojih će pojedinci povećati razinu konkurentnosti za participaciju u modernom društvu. Adekvatni suvremeni oblici stjecanja kompetencija uključuju pomak paradigme s formalnog obrazovanja na neformalno, informalno i samousmjereno obrazovanje te apostrofiranje koncepta cjeloživotnog učenja, poglavito u obrazovanju odraslih (Vekić, 2015).

Cjeloživotno učenje odraslim osobama, i ne samo njima, omogućava stjecanje novih kompetencija potrebnih za sadašnji ili budući rad, kao i kompetencija koje u ranijim periodima života pojedinci nisu imali prilike steći ili osuvremenjivanje i adaptiranje već postojećih kompetencija potrebnih za aktivnu konkurenciju na tržištu rada, smanjujući time fenomen nezaposlenosti (Perin, 2008).

Konkurentnost u društvu koja se postiže konkurentnosti na tržištu rada u današnje vrijeme postaje ambicija i preokupacija svakog pojedinca, kao i instrumentarij brojnih međunarodnih organizacija za ostvarivanje gospodarskih i ekonomskih ciljeva. Stoga, pored odgojno-obrazovnih institucija i obrazovnih stručnjaka, pitanjem obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja sve više se počinju baviti međunarodne institucije poput UNESCO-a, OECD-a, Vijeća Europe i Europske komisije (Guimarães, 2017. prema Babić & Tomašević, 2021).

2. Obrazovanje odraslih i cjeloživotno učenje

Od samih početaka ljudskog postojanja, obrazovanje se smatralo ključnim stupom društva te alatom promjena i inovacija. Danas, u doba dinamičnih promjena, brze ekspanzije znanja i širenja informacija, kao i pojave novih tehnologija, pojedinac je primoran implementirati nove obrasce ponašanja i svakodnevno se suočavati s aktualnim društvenim izazovima. Više nego ikad društvo znanja dobilo je na značaju, a cjeloživotno učenje prestaje biti 'dodatna oprema' aktivnog građanina, već jedina solucija egzistiranja pojedinca u modernom svijetu. Pandemija bolesti COVID-19 bila je stimulans brzih i revolucionarnih promjena na globalnoj razini koja je potaknula ubrzan razvoj ekonomskih i gospodarskih čimbenika, a u popriličnoj mjeri odrazila se i na obrazovanje. Jedna od posljedica pandemije očitovala se i u kontekstu primoranosti pojedinaca da u što kraćem roku implementiraju i operacionaliziraju setove kompetencija koje su u korelaciji s potrebama i zahtjevima tržišta rada. Stoga, strateške zadaće obrazovnih sustava, među ostalim, postale su detekcija i integracija najosjetljivijih skupina odraslih osoba te osnaživanje odraslih osoba za učenje te njihova integracija u programe obrazovanja odraslih (EURYDICE, 2021).

Paradigma obrazovanja koja se u prošlim stoljećima vezala isključivo uz djecu i mlade, danas je napuštena te se obrazovanje odraslih po svrsi i važnosti izjednačava s obrazovanjem djece i mladih. U prilog ide i činjenica da su oblici obrazovanja (formalno, neformalno i informalno obrazovanje) danas jednaki i u kontekstu obrazovanja djece i mladih te u obrazovanju odraslih (Vekić, 2015). Iako se u nizu aspekata obrazovanje djece i mladih može poistovjetiti s obrazovanjem odraslih, postoji niz čimbenika poput dobi, razine obrazovanja, životnog iskustva i drugih u kojima se spomenuta dva tipa razlikuju (Zovko & Tomac, 2022). Prema Pastuoviću (2008) suštinska odrednica cjeloživotnog obrazovanja je koncepcija da obrazovanje nije rezervirano isključivo za djecu i mlade kao što se shvaćalo u tradicionalnim tumačenjima, već i za odrasle osobe pred koje se tijekom života stavlja niz novih zahtjeva.

Europske zemlje, naročito posljednjih godina, sve više pažnje usmjeravaju razvijanju i afirmiranju integriranog pristupa cjeloživotnom učenju, s težištem na programima osposobljavanja i obrazovanja odraslih osoba. Programima cjeloživotnog učenja razvijaju se znanja i kompetencije pojedinca, a usporedno doprinosi gospodarskom i ekonomskom razvoju države stavljajući na tržište rada kompetentne i kvalificirane pojedince (EURYDICE, 2015).

Učenje tijekom cijelog života danas je postalo uobičajen dio ljudskog života (Çilek, Çoban & Çetin., 2023).

Sve veće apostrofiranje cjeloživotnog učenja posljednjih godina povezano je i s činjenicom da je u odnosu na prethodnih deset godina ovog stoljeća, uočljiv sve veći porast nezaposlenosti (International Labour Organization, 2020). Problem se javlja i kod poduzeća koja na tržištu rada ne mogu pronaći adekvatno kompetentne pojedince za rad u pojedinim sektorima (Seevaratnam i sur., 2023). Upravo iz navedenih razloga, programi obrazovanja odraslih i koncept cjeloživotnog učenja počinje preokupirati interesne sfere brojnih pojedinaca, ali i drugih aktera u društvu. Različiti autori drugačije definiraju koncept cjeloživotnog učenja i odrednica cjeloživotnog učenja, međutim, u literaturi neke od odrednica cjeloživotnog učenja uključuju profesionalizaciju, društvenu integraciju i društveni doprinos te osobni razvoj i autonomno djelovanje (Shrestha i sur., 2008. prema Thwe & Kálmán, 2023).

Često u literaturi nailazimo na dva pojma vezana uz obrazovanje odraslih, a odnose se na cjeloživotno učenje i cjeloživotno obrazovanje. Postojeća dilema oko sličnosti pojmova je neupitna, no važno je istaknuti kako cjeloživotno učenje i cjeloživotno obrazovanje, iako se često koriste kao istoznačnice, u konačnici nisu sinonimi. Koncept cjeloživotnog učenja apostrofira individualan postupak učenja pojedinca (Kraus, 2001. prema Rogić, 2014) koje može biti intencionalno i neintencionalno, a samim time odvija se kroz formalno i informalno obrazovanje (Rogić, 2014). Prema Zakonu o obrazovanju odraslih (NN144/2021) cjeloživotno učenje podrazumijeva sve mehanizme i modalitete stjecanja i optimalizacije kompetencija koje pojedincu omogućuju osobni i profesionalni razvoj te povećanje kompetentnosti na tržištu rada (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Obrazovanje, s druge strane, pretpostavlja organiziran tijek, točnije proces određenog vremenskog trajanja, za razliku od učenja koje može biti kontinuirano i stalno, obrazovanje to ne može (Šoljan 1979. prema Rogić, 2014). Obrazovanje je organiziran sustavan model koji ima početak i kraj, dok učenje pretpostavlja različite namjerne i nenamjerne akcije koje mogu rezultirati stjecanjem novih znanja i vještina.

Prema UNESCO-u, obrazovanje odraslih definira se kao postupak sustavnog i intencionalnog unapređivanja znanja, vještina i kompetencija odraslih te ostvarivanja stupnja kvalifikacije koji počinje formalnim oblicima obrazovanja te se kontinuirano nastavlja tijekom cijelog života pojedinca (Vekić, 2015).

Ulogu obrazovanja odraslih možemo podijeliti kroz dvije značajke: kompenzacijsku značajku i značajku kontinuiranog i permanentnog obrazovanja. Kompenzacijska značajka obuhvaća elementarno obrazovanje odraslih, a tiče se pojedinaca koji su u prethodnim periodima života napustili školovanje te se uzročno-posljedično danas nisu u mogućnosti zaposliti. U kontekstu kompenzacijske značajke, pojedinci koji pripadaju ovoj grupi najčešće se u kasnijim periodima života uključuju u osnovno obrazovanje odraslih te se odlučuju na uključenje u programe za stjecanje određenih kvalifikacija. Značajka kontinuiranog i permanentnog obrazovanja usmjerena je svim odraslim osobama s afinitetom ostvarivanja novih znanja i vještina s ciljem efikasnije prilagodbe radnom mjestu, tržištu rada ili generalnim globalnim ekonomskim i gospodarskim uvjetima (Raguž, 2010).

Kao što je prethodno u radu navedeno, sudjelovanje u oblicima obrazovanja odraslih i apostrofiranje koncepta cjeloživotnog učenja u 21. stoljeću brzih i iznenadnih promjena neophodno je, no u Republici Hrvatskoj i dalje postoji vrlo niska stopa sudjelovanja odraslih osoba u programima obrazovanja odraslih. Rezultati istraživanja Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih iz 2017. godine pokazali su kako je u godini 2016. - 2017. oko 34% građana Republike Hrvatske sudjelovalo u jednom od oblika formalnih ili neformalnih programa obrazovanja odraslih. Također, samo 6,4% sudionika u istoj se godini uključilo u jedan od programa formalnog obrazovanja. Razlozi sudionika za neuključivanje u programe obrazovanja odraslih uključivali su cijenu programa koju polaznik samostalno financira (30,2%), obaveze na poslu (26,4%), obiteljske obaveze (21,8%) i druge (ASOO, 2017).

Važno je spomenuti podatke Europske komisije, izvješće Eurydicea iz 2022. godine u kojem su prikazani podaci o obrazovanju i osposobljavanju odraslih osoba na području Europe. Podaci pokazuju kako ukupno 21,6% odraslih osoba u 2019. godini nije uspješno završilo više srednjoškolsko obrazovanje, a ukupno je oko 40% odraslih osoba koje nemaju zadovoljavajuću razinu digitalnih kompetencija (Europska komisija, 2022).

Suvremene izazove obrazovanja odraslih identificirane izvješćem Eurydicea, Europska komisija nastoji prevladati petogodišnjim planom iz 2020. godine pod nazivom „Program vještina za Europu“ čiji je cilj uključivanje pojedinaca i poduzeća u programe obrazovanja odraslih te stjecanje potrebnih kompetencija (Europska komisija, 2022). „Program vještina za Europu“ temelji se na načelima osnaživanja održive i dugotrajne kompetentnosti pojedinaca na tržištu rada, unapređenju društvene ravnopravnosti u pogledu dostupnosti obrazovanja te

uspostavljanju reaktivnosti i djelotvornosti postupanja u kriznim situacijama. Spomenutim se programom u periodu od 5 godina nastoje ostvariti sljedeći ciljevi: uključenje većeg broja odraslih osoba u raznovrsne cikluse učenja (nastojanje da se u cikluse učenja uključi više od 32% odraslih osoba), poticanje odraslih osoba s niskim kvalifikacijama na sudjelovanje u programima obrazovanja, točnije učenja odraslih i to u optimalnom dosegu od više od 67% te ostvarivanje cilja više od 25% odraslih osoba sa stečenim temeljnim digitalnim vještinama. „Program vještina za Europu“ obuhvaća ukupno 12 smjernica, od kojih neke uključuju popularizaciju strukovnog obrazovanja, razvoj mikrokvalifikacija, jačanje zelenih vještina i digitalnih vještina te oživljavanje značaja životnih vještina poput financijske pismenosti i vještina potrebnih za aktivno sudjelovanje u građanskom životu (Europska komisija, 2022).

Postojeće probleme u sferi obrazovanja odraslih identificirane od strane brojnih autora, kao i istraživanja koja prikazuju nezadovoljavajuće rezultate nužno je adresirati, a mehanizam intervencije prvenstveno se tiče institucija obrazovanja odraslih i stručnjaka obrazovanja čija je zadaća popularizacija obrazovanja odraslih te poticanje odraslih osoba na uključenje u različite programe obrazovanja odraslih unutar specifičnih institucija obrazovanja odraslih. Sve viši društveni zahtjevi uvjetuju nužnost stjecanja dodatnih kompetencija pojedinca (Brčić Kuljiš & Popović, 2016), a mijenjanje karijernog smjera više se ne percipira društvenom anomalijom, već uobičajenim procesom u radnom životu pojedinca (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017). Republika Hrvatska, prema podacima Eurostata, i dalje je pozicionirana među državama koje pokazuju najmanji udio sudjelovanja odraslih osoba u programima cjeloživotnog učenja u usporedbi s drugim europskim državama. Dodatan problem u kontekstu obrazovanja odraslih javlja se u činjenici da u programima obrazovanja odraslih najčešće sudjeluju zaposlene osobe te osobe koje posjeduju stupanj visokog obrazovanja (Matković & Jaklin, 2021). Prevladavajuća globalizacijska kultura i trendovi očitavaju se na sustav obrazovanja odraslih na način da tržište rada sve više zahtijeva znanja i vještine pojedinaca u digitalnom sektoru. Golem izazov sustava obrazovanja odraslih odrediti je aktualne potrebe na tržištu rada te uspostaviti zanimanja i setove kompetencija potrebnih za učinkovito vršenje zadataka pojedinog zanimanja. Sukladno rečenom, s ciljem reguliranja potreba i stanja na tržištu rada, potrebno je jasno definirati i harmonizirati obrazovne politike te normativne akte u obrazovanju odraslih (Štefanić, 2014).

3. Ustanove koje provode obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj

Zakonom o obrazovanju odraslih (NN 144/2021) obrazovanje odraslih utvrđuje se kao spektar različitih postupaka učenja odraslih osoba koje rezultira ispunjenjem osobnih razvojnih potreba, stjecanjem kvalifikacija i prekvalifikacija s ciljem osiguravanja zapošljivosti te zadobivanjem i razvijanjem stručnih kompetencija nužnih za aktivno sudjelovanje u nizu građanskih dužnosti. Po završetku programa obrazovanja odraslih, pojedinac ostvaruje javnu ispravu koju dodjeljuju pravne osobe zakonski licencirane za vršenje formalnih programa obrazovanja odraslih. Fundamentalna načela obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj temelje se na vrijednostima cjeloživotnog učenja, pravima na obrazovanje, slobodnom odabiru načina i vrste obrazovanja te uključivosti i dostupnosti (ASOO, 2022).

Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj podrazumijeva osnovno obrazovanje i oblike srednjeg obrazovanja (EURYDICE, 2023) te podrazumijeva sve modalitete obrazovanja osoba starijih od 15 godina, a uključuje oblike formalnog, neformalnog, informalnog i samousmjerenog učenja. Formalno obrazovanje oblik je (cjeloživotnog) učenja koje se odvija se u institucionaliziranim ustanovama pri čemu pojedinac stječe stručna znanja, vještine i sposobnosti. Formalno obrazovanje objedinjuje osnovnoškolsko obrazovanje odraslih, srednjoškolsko obrazovanje odraslih i visokoškolsko obrazovanje odraslih (Pauković & Bačić, 2018). Karakteristike takvog oblika učenja jesu jasna definiranost, uvjetovanost i koherentnost s formalnim obrazovnim sustavom te determiniranost zakonskim okvirom - nužna je validacija programa formalnog obrazovanja od strane nadležnih tijela. Po završetku formalnog obrazovanja pojedinac stječe diplomu, odnosno odgovarajuću formalnu obrazovnu kvalifikaciju (Jelačić, 2021). Neformalno obrazovanje uključuje planirane i koordinirane procese učenja čiji je primarni cilj osposobljavanje odraslih osoba za rad, ali i poticanje osobnog razvoja te razvoja socijalnih vještina (Zakon o obrazovanju odraslih, 2021). Aktivnosti neformalnog obrazovanja provode se izvan sustava formalnog obrazovanja, participacija u aktivnostima dobrovoljna je, a završetkom programa neformalnog obrazovanja pojedinac može steći potvrdu o završetku, međutim, neformalnim se obrazovanjem ne stječe odgovarajuća razina stručne spreme (Pastuović, 2008). Informalno je učenje, zakonom o obrazovanju odraslih (2021), definirano kao skup aktivnosti tijekom kojih pojedinac stječe znanja i vještine unutar svoje okoline, a uvjetovano je iskustvom. Ključna karakteristika informalnog učenja je individualnost. Samousmjerenom učenje implicira oblik učenja temeljen

na odnosu polaznika i voditelja pri čemu voditelj umjesto transmisijske uloge preuzima ulogu facilitatora procesa učenja. Cilj samousmjerenog učenja razvoj je samosvijesti pojedinca koje omogućava vrednovanje vlastitog procesa učenja (Koludrović, 2018).

Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj zakonski mogu provoditi institucije ovlaštene za izvođenje programa obrazovanja odraslih, a koje su registrirane te ispunjavaju sve kriterije navedene u Zakonu o obrazovanju odraslih. Spomenuto uključuje školske institucije: osnovne škole, srednje škole, visoka učilišta, institucije uspostavljene isključivo s ciljem provođenja obrazovanja odraslih te institucije obrazovanja odraslih koje uz provođenje obrazovanja odraslih izvode i druge aktivnosti (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). U Republici Hrvatskoj prevladavaju Pučka otvorena učilišta kao dominantne institucije obrazovanja odraslih.

U Republici Hrvatskoj razlikuju se dva tipa ustanova koje provode oblike obrazovanja odraslih. Prvi tip su ustanove koje provode formalno obrazovanje, a drugi tip ustanova čine ustanove koje provode neformalno obrazovanje odraslih što uključuje spektar organizacija poput različitih ustanova, udruga i poduzeća (EURYDICE, 2023). Formalno obrazovanje podrazumijeva standardizirane obvezne programe obrazovanja pojedine struke koji omogućavaju osposobljenost na tržištu rada u području struke te su propisani Zakonom o obrazovanju odraslih i drugim normama (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Karakteristike formalnog obrazovanja su jasna definiranost svrhe i sadržaja, ciljeva obrazovanja te činjenica da se ono odvija u sklopu obrazovnih institucija. Može se zaključiti da je formalno obrazovanje vid konvencionalnog obrazovnog sustava (Europska komisija, 2018. prema Matković & Jaklin, 2021). S druge strane, neformalno obrazovanje tiče se neformalnih programa koje je moguće ostvariti temeljem vaučera europskih fondova, a usklađeni su s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Neformalno obrazovanje najčešće je kraćeg vremenskog trajanja od formalnog obrazovanja, a uključuje oblike obrazovanja poput radionica, tečajeva, seminara i konferencija. Neformalno obrazovanje odvija se van sfere konvencionalnog formalnog obrazovanja te je usmjereno na cjeloživotno učenje, točnije operacionalizaciju i unapređenje vještina van okvira formalnog obrazovanja (Matković & Jaklin, 2021).

Trenutno, prema podacima Andragošskog zajedničkog upisnika programa, u Hrvatskoj djeluju 642 ustanove namijenjene obrazovanju odraslih različitih vrsta: 22 osnovne škole, 205

srednjih škola, 131 Pučko otvoreno učilište, 30 visokih učilišta, 15 škola stranih jezika, 167 institucija grupiranih u kategoriju 'Ostalo' te 72 institucije 'Bez naznačene vrste' (EURYDICE, 2023).

Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih primarna je institucija odgovorna za sustav obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj i unapređenje istoga (ASOO, 2022). Aktivnost Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih usmjerena je na planiranje, organizaciju, implementaciju, realizaciju, kontrolu i unapređivanje kvalitete sustava strukovnog obrazovanja i obrazovanja odraslih (Zakon o Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, NN 24/2010).

Uz Zakon o obrazovanju odraslih (NN 144/2021), obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj regulirano je Pravilnikom o standardima i normativima za izvođenje programa obrazovanja odraslih (NN 14/2023), Pravilnikom o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije (NN 129/2008), Pravilnikom o evidencijama u obrazovanju odraslih (NN 129/2008), Pravilnikom o javnim ispravama u obrazovanju odraslih (NN 129/2008, 50/2010 i 64/2014), Pravilnikom o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (NN 96/2021) te Strategijom obrazovanja, znanosti i tehnologije (NN 124/2014).

Financiranje obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj odvija se u više područja. Osnovno obrazovanje odraslih i programi osposobljavanja za jednostavnije radove u određenim zanimanjima financirani su iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Ostatak programa u obrazovanju odraslih izuzev financiranja iz državnog proračuna, može se financirati od strane lokalne i područne samouprave, od strane poslodavaca ili samih polaznika, kao i putem vaučera. (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Podaci pokazuju kako osobe koje se uključuju u oblike obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj najčešće sami financiraju obrazovne programe, a istraživanje Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih provedeno 2017. godine ilustrira kako je za čak 30% odraslih osoba financiranje od strane njih samih onemogućavajući čimbenik za priključenje u programe obrazovanja odraslih (EURYDICE, 2023).

4. Programi u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj

Obzirom da je i sama tema diplomskog rada „Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice“ te da će se u nastavku rada konkretnije govoriti o programima obrazovanja odraslih u ustanovama na području grada Koprivnice, korisno je istaknuti nekoliko informacija o programima u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj.

U Republici Hrvatskoj pet je osnovnih vrsta programa u obrazovanju odraslih:

1. Programi za jačanje temeljnih vještina
2. Programi za stjecanje kvalifikacije u odrasloj dobi
3. Programi usmjereni za prijelaz na tržište rada
4. Provođenje nestrukovnog obrazovanja za osobni razvoj i djelovanje u zajednici
5. Ostale vrste programa za odrasle koji se provode uz javnu potporu
6. Mikrokvalifikacije

(EURYDICE, 2023).

4.1. Programi za jačanje temeljnih vještina

Programi za jačanje temeljnih vještina programi su usmjereni na stjecanje fundamentalnih znanja i vještina na razini osnovne škole. Također, unutar ove skupine programa izvode i programi namijenjeni funkcionalno nepismenim osobama i osobama strancima kojima hrvatski jezik nije materinski (EURYDICE, 2023).

Programi za jačanje temeljnih vještina sastoje se od četiri komponente: osnovno obrazovanje odraslih, Kurikulum za razvoj osnovnih vještina odraslih osoba, jačanje digitalne, matematičke i čitalačke pismenosti, Program Hrvatski jezik za tražitelje azila, azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom i Program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom (EURYDICE, 2023).

Cilj osnovnog obrazovanja odraslih stjecanje je temeljnih znanja i vještina na razini osnovne škole, točnije redukcija broja pojedinaca s izostankom završetka osnovnoškolskog obrazovanja. Osnovno obrazovanje odraslih podijeljeno je u 6 obrazovnih razdoblja, a vremensko trajanje svakog obrazovnog razdoblja je 18 tjedana. Prvo i drugo obrazovno razdoblje stupnjem su jednaka redovitom obrazovanju od 1. do 4. razreda. Prva dva obrazovna

razdoblja prilagođena su stoga osobama koje nisu završili prva četiri razreda osnovne škole. Obrazovna razdoblja 3, 4, 5 i 6 stupnjem su jednaka redovitom obrazovanju od 5. do 8. razreda te su polaznici ovih obrazovnih razdoblja osobe koje su završile prva četiri razreda osnovne škole, no u međuvremenu odustaju od obrazovanja. Osnovno obrazovanje odraslih najčešće se provodi u obliku redovite nastave, konzultativno-instruktivne ili dopisno-konzultativne nastave, a po završetku osnovnog obrazovanja odraslih polaznik stječe uvjerenje koje je istovjetno svjedodžbi koju učenik dobiva po završetku osnovnoškolskog obrazovanja. U kontekstu Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, osnovno obrazovanje nalazi se na razini 1 (EURYDICE, 2023).

Kurikulum za razvoj osnovnih vještina odraslih osoba, jačanje digitalne, matematičke i čitalačke pismenosti obrazovni je program kreiran 2019. godine s ciljem povećanja funkcionalne pismenosti odraslih osoba. Program je primarno usmjeren pojedincima čije su digitalne, čitalačke i matematičke vještine na minimalnom ili izrazito niskom stupnju prema Programu za međunarodnu procjenu kompetencija odraslih (PIAAC). Provođenje Kurikuluma odvija se kroz programe za stjecanje temeljnih strukovnih kompetencija kroz osposobljavanje ili kroz druge programe usavršavanja. Programe u kojima je integriran Kurikulum za razvoj osnovnih vještina odraslih osoba, jačanje digitalne, matematičke i čitalačke pismenosti provode ustanove ovlaštene za provedbu programa osposobljavanja i usavršavanja odraslih, a po završetku programa pojedinac stječe certifikat programa osposobljavanja ili usavršavanja unutar kojeg su implementirani moduli temeljnih vještina (EURYDICE, 2023).

Program Hrvatski jezik za tražitelje azila, azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom usmjeren je tražiteljima azila, azilantima i strancima pod supsidijarnom zaštitom starijim od 15 godina, a polaznicima nudi stjecanje osnovnog znanja i vještina govorenja hrvatskoj jezika (EURYDICE, 2023).

Program učenja hrvatskog jezika, povijesti i kulture za azilante i strance pod supsidijarnom zaštitom po Zakonu o međunarodnoj suradnji i privremenoj zaštiti obavezan je obrazovni program za sve azilante i strance koji su dužni odslušati tečaj hrvatskog jezika, povijesti i kulture s ciljem što efikasnije integracije tijekom boravka u Republici Hrvatskoj (EURYDICE, 2023).

4.2. Programi za stjecanje kvalifikacije u odrasloj dobi

Programi za stjecanje kvalifikacije u odrasloj dobi programi su obrazovanja odraslih koji se dijele na program obrazovanja odraslih za stjecanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme i niže stručne spreme te program prekvalifikacije (EURYDICE, 2023).

Program obrazovanja odraslih za stjecanje srednje školske spreme, srednje stručne spreme i niže stručne spreme bazira se na programima u redovitom obrazovanju. Kao i u redovitom strukovnom obrazovanju, i spomenuti su programi grupirani u sektore. Ovaj tip programa, uz strukovno obrazovanje polaznicima nudi i program općeg srednjoškolskog programa za odrasle (EURYDICE, 2023).

Program prekvalifikacije namijenjen je polaznicima s već stečenom stručnom spremom za jedno zanimanje s ciljem ostvarivanja stručne spreme iste razine za drugo, novo zanimanje. Ovaj tip programa izvršava se sukladno propisanim programima redovitog obrazovanja, a najčešći oblici provođenja nastave uključuju redovitu nastavu, konzultativno-instruktivnu nastavu, dopisno-konzultativnu nastavu i multimedijску nastavu. Program prekvalifikacije financiraju sami polaznici, a po završetku programa ostvaruju uvjerenje istovjetno redovitom obrazovanju, primjerice razrednoj svjedodžbi, svjedodžbi o završnom radu ili svjedodžbi o maturi. Ovisno o vrsti kvalifikacije koju polaznik pohađa, moguće je na razini Hrvatskog kvalifikacijskog okvira ostvariti razinu 3, razinu 4.1. ili razinu 4.2. (EURYDICE, 2023).

Zakonom o obrtu i Pravilnikom o postupku i načinu polaganja majstorskog ispita te ispita o stručnoj osposobljenosti (NN 88/02) pojedinac polaganjem majstorskog ispita može steći razinu 5 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira te steći majstorsku diplomu. Uvjet za pristupanje majstorskom ispitu jest završeno srednjoškolsko obrazovanje i određen vremenski period rada u zanimanju iz kojeg polaznik pristupa majstorskom ispitu (EURYDICE, 2023).

4.3. Programi usmjereni za prijelaz na tržište rada

Programi usmjereni za prijelaz na tržište rada odnose se na programe osposobljavanja i usavršavanja. Programi osposobljavanja omogućavaju polaznicima stjecanje teorijskih i praktičnih kompetencija za samostalno izvođenje poslova prvog stupnja složenosti prema Nacionalnoj kvalifikaciji zanimanja. Preduvjet za uključenje u ovaj tip programa je završeno osnovnoškolsko obrazovanje. Programi usavršavanja namijenjeni su osobama sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem, a kojima program omogućuje osuvremenjivanje i daljnje razvijanje stručnih znanja i vještina s ciljem konkuriranja na tržištu rada. Izrada programa

osposobljavanja i usavršavanja vrši se na temelju metodologije Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, a doneseni programi moraju biti u korelaciji s potrebama na tržištu rada, kao i Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (standardima zanimanja, standardima kvalifikacija, ishodima učenja). Po završetku programa osposobljavanja i usavršavanja polaznici ostvaruju certifikat (EURYDICE, 2023).

4.4. Provođenje nestrukovnog obrazovanja za osobni razvoj i djelovanje u zajednici

Provođenje nestrukovnog obrazovanja za osobni razvoj i djelovanje u zajednici odnosi se na niz neformalnih programa obrazovanja odraslih kojima se polaznike osposobljava za rad, djelovanje u društvenoj zajednici, osobni razvoj te sudjelovanje u različitim društvenim aktivnostima (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Neformalni programi ovog tipa uključuju tečajeve kulturnog izražavanja, programe Sveučilišta za treću dob, programe civilnog društva, programe feminističkog obrazovanja i slično. Po završetku programa polaznik može steći uvjerenje, no ono nema važnost javne isprave (EURYDICE, 2023).

4.5. Ostale vrste programa za odrasle koji se provode uz javnu potporu

Osim radom ranije obrađenih vrsta programa u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj, postoje i ostale vrste programa za odrasle koji se provode uz javnu potporu. Primjerice, stručno osposobljavanje i usavršavanje državnih službenika. Ovakav tip osposobljavanja i usavršavanja obuhvaća programe iz sfere javnog upravljanja, javnih politika i EU-programa, a programski sadržaj najčešće se odnosi na razvoj znanja i vještina iz područja informatike, poštivanja ljudskih prava i slično. Po završetku programa polaznici ne ostvaruju uvjerenje ili certifikat već se utvrđuju znanja i kompetencije koje su polaznici programom ostvarili za provođenje upravnih postupaka (EURYDICE, 2023).

4.6. Mikro kvalifikacije

Pojam mikro kvalifikacije (*eng. Microcredential*) relativno je nov pojam u obrazovanju odraslih na području europskog prostora, a na značaju sve više dobiva razvitkom Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Mikro kvalifikacija se, prema Zakonu o obrazovanju odraslih (NN 144/2021), definira kao „obrazovanje za stjecanje skupova ishoda učenja“ (Klaucke, Ištvančić & Madunić, 2022). Fundamentalna značajka mikro kvalifikacije je fleksibilnost – mikro kvalifikacija pojedincu u kratkom vremenskom periodu omogućava ostvarivanje specifičnih kompetencija. Skupovi ishoda učenja koji čine mikro kvalifikaciju preuzimaju se i povezuju iz već postojećih djelomičnih ili cjelovitih kvalifikacija. Za razliku od djelomičnih i

cjelovitih kvalifikacija, skupovi ishoda učenja mikrokvalifikacija manjeg su opsega i intenziteta (Klaucke, Ištvančić & Madunić, 2022). Mikrokvalifikacije, osim po vremenskoj duljini trajanja, od tradicionalnih diploma i svjedodžbi razlikuju se i po omjeru sadržaja. Mikrokvalifikacije specifičnije se fokusiraju na bit sadržaja te su samim time uže orijentirane na ključne i relevantne spoznaje. Bit mikrokvalifikacija leži u efikasnosti, a one definiraju skup znanja i vještina koje polaznik posjeduje po završetku programa mikrokvalifikacije (McNamara, 2021). Spomenute značajke mikrokvalifikacija omogućavaju primjenu i ishodovanje istih u neformalnim i informalnim obrazovnim programima, što uvelike olakšava pristup i razvitak istih unutar poslovnih poduzeća. Izuzev obrazovnih institucija, poslovna poduzeća mikrokvalifikacijama imaju priliku osposobiti svoje sadašnje i buduće djelatnike specifičnim kompetencijama potrebnim za rad u pojedinom okruženju (Limone & sur., 2022).

S ciljem preciznijeg razumijevanja pojma mikrokvalifikacije u odnosu na djelomičnu ili cjelovitu kvalifikaciju, u nastavku rada razmotrit će se pojmovi kvalifikacije, djelomične i cjelovite kvalifikacije.

Prema Zakonu o obrazovanju odraslih (NN 144/2021), kvalifikacija se definira kao konstrukt umreženih skupova ishoda učenja odgovarajućih razina, opsega, vrste, sadržaja i kvalitete. Pojedinac stečenu kvalifikaciju potvrđuje svjedodžbom, diplomom ili drugom javnom ispravom. Kvalifikaciju možemo podijeliti na tri vrste: djelomičnu, cjelovitu ili mikrokvalifikaciju. Djelomična kvalifikacija uključuje vid kvalifikacije koja autonomno ne zadovoljava kriterije za pristupanje tržištu rada ni kriterije potrebne za daljnje sudjelovanje u obrazovanju. Za navedeno, pojedincu s djelomičnom kvalifikacijom neophodna je adekvatna cjelovita kvalifikacija ili veći broj drugih prikladnih djelomičnih kvalifikacija koji su u svezi sa standardom cjelovite kvalifikacije. Cjelovita kvalifikacija, za razliku od djelomične, sama po sebi zadovoljava kriterije pristupanja tržištu rada ili daljnjem pristupanju procesu obrazovanja (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021). Konačno, pojedinac mikrokvalifikacijom ostvaruje elemente djelomične ili cjelovite kvalifikacije na način da usvaja odabrane skupove ishoda učenja. Svrha mikrokvalifikacije stjecanje je specifičnih kompetencija, potrebnih za daljnji tijek obrazovanja, ali i tendencija bilježenja i valoriziranja stečenih kompetencija potrebnih za aktivno uključivanje na tržište rada (Klaucke, Ištvančić & Madunić, 2022).

Programi obrazovanja za stjecanje cjelovite, djelomične i mikrokvalifikacije razlikuju se. Za potrebe ovog poglavlja koje se poglavito osvrće na mikrokvalifikacije, biti će opisani

programi obrazovanja za stjecanje skupa ili skupova ishoda učenja, odnosno programi mikro kvalifikacije.

Programi obrazovanja za stjecanje cjelovite i djelomične kvalifikacije zasnivaju se na standardu kvalifikacije, dok su programi mikro kvalifikacije uvjetovani skupom ili skupovima ishoda učenja definiranim u Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira (Klaucke, Ištvančić & Madunić, 2022).

Programi za stjecanje mikro kvalifikacije dijele se na tri tipa: programi osposobljavanja, usavršavanja i strukovnog specijalističkog usavršavanja. Programima osposobljavanja pojedinac može steći skup/skupove ishoda na razinama 2,3 i 4 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Razina Hrvatskog kvalifikacijskog okvira potrebna za uključivanje u programe osposobljavanja je razina 1 HKO. Programima usavršavanja pojedinac može steći skup/skupove ishoda učenja razine 4 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, a potrebna razina HKO za uključivanje u ovaj tip programa mikro kvalifikacije je minimalno razina 4. Programima strukovnog specijalističkog usavršavanja pojedinac može steći skup/skupove ishoda učenja razine 5 Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, potrebna razina za uključivanje u ovaj tip programa je minimalno razina 4 HKO (Klaucke, Ištvančić & Madunić, 2022).

Svrha mikro kvalifikacija poticanje je pojedinaca na uključivanje u obrazovanje odraslih, odnosno cjeloživotno učenje, omogućujući pritom stjecanje novih znanja i vještina, ujedno osnažujući i usmjeravajući pojedince na tržište rada. Odrednica mikro kvalifikacija stoga je i inkluzivnost, posebice ranjivih skupina, te usklađenost programa s potrebama na tržištu rada (Europska komisija, 2022).

5. Edukatori i kompetencije edukatora kao jedan od ključnih faktora obrazovanja odraslih

Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj u posljednje vrijeme sve više dobiva na značaju, a pojedinci bivaju sve više zainteresirani za uključenje u programe obrazovanja odraslih s ciljem stjecanja kvalifikacije te osiguravanja dodatne kompetentnosti na tržištu rada. U Republici Hrvatskoj različit profil institucija zakonski može vršiti aktivnosti obrazovanja odraslih, a kompetencije andragoških djelatnika, koji bivaju jedan od važnijih faktora uspješnosti provođenja obrazovanja odraslih, iako definirani standardom zanimanja Andragog/andragoginja, u praksi i dalje nisu optimizirane. Premda je u posljednje vrijeme sve očigledniji razvoj andragoške znanosti u svijetu, pa tako i u Hrvatskoj, i dalje se postavlja pitanje kompetencija andragoških djelatnika – nastavnika u obrazovanju odraslih (Zovko & Tomac, 2022).

Uzrok izostanka specifičnog skupa kompetencija koje nastavnici u obrazovanju trebaju posjedovati jednim dijelom pripisuje se izostanku andragoških studija na području Republike Hrvatske te izostanku koherentnih programa andragoško-psihološko-didaktičko-metodičkog obrazovanja na nacionalnoj razini (Brčić Kuljiš, Popović i dr., 2016). Također, specifične kompetencije nastavnika u obrazovanju odraslih teško je odrediti obzirom da sustavi obrazovanja odraslih bivaju zapostavljeni te je očit nizak stupanj kontrole istih. Pritom, obrazovanje odraslih složen je koncept koji uključuje niz različitih institucija, kao i različitih profila djelatnika (Kušić, Klapan & Vrcelj, 2015). Šarolikost profila djelatnika u obrazovanju odraslih može se smatrati pozitivnom stavkom, no različitost u kvalifikacijama djelatnika, kao i različitost programa obrazovanja odraslih u institucijama obrazovanja odraslih stvara prepreku prilikom definiranja univerzalnih kompetencija koje nastavnici u obrazovanju odraslih trebaju posjedovati (Mašić, 2016). Važno je istaknuti kako u obrazovanju odraslih programe formalnog i neformalnog obrazovanja provode nastavnici zaposleni na puno radno vrijeme, nastavnici zaposleni na nepuno radno vrijeme, nastavnici zaposleni na više radnih mjesta te nastavnici i edukatori koji ne posjeduju formalno obrazovanje (Cranston & King, 2003; Rose, Jeris, & Smith, 2005; Steiner, 2013; Wilson, 2005. prema Towne, 2014).

Zakonom o obrazovanju odraslih (2021) definirano je kako obrazovanje odraslih mogu izvoditi „učitelji, nastavnici, profesori, stručni suradnici, predavači, treneri, voditelji i drugi“ (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 144/2021) koji u svom stručnom radu vrše aktivnosti

planiranja, koordinacije, organizacije i postupaka vrednovanja odgojno-obrazovnog procesa (Koludrović, Vučić, 2018. prema Zovko & Staničić, 2022). Podaci Ministarstva znanosti i obrazovanja (2014) pokazuju kako unatoč zakonskom određenju andragoškog djelatnika u institucijama obrazovanja odraslih, velik broj nastavnika u programima strukovnog obrazovanja odraslih i dalje vrše nastavnici koji u smislu didaktičko-metodičke operabilnosti ne posjeduju dovoljno kompetencija (Zovko & Staničić, 2022). Iako je širok profil obrazovnih stručnjaka koji po zakonu mogu sudjelovati u obrazovanju odraslih Žiljak (2011) ističe kako je važno u obzir uzeti da nastavnici u obrazovanju odraslih preuzimaju različit spektar uloga osim poučavanja za koje su im potrebne specifične kompetencije (Černja & Pavić, 2018). Brčić-Kuljiš i dr. (2015) naglašavaju kako kompetencije neophodne za rad s odraslim osobama u značajnoj mjeri odstupaju od kompetencija potrebnih u radu s djecom i mladima, ponajviše u kontekstu prilagodbe metoda poučavanja i obrazovnih strategija koje zadovoljavaju zahtjeve i interese odraslih učenika (Zovko & Staničić, 2022).

Iako je izvrsno poznavanje obrazovnog programa, odnosno predmeta koji nastavnik u obrazovanju odraslih predaje, esencijalan uvjet dobrog andragoškog djelatnika, ono nije isključivi uvjet (Martinko, Matković & Živčić, 2010). Izostanak andragoških kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih može utjecati na učinkovitost i kvalitetu obrazovanja odraslih (Towne, 2014). Dobar andragoški djelatnik treba posjedovati niz kompetencija primjenjivih na poučavanje odraslih učenika. Nastavnik u obrazovanju odraslih mora biti sposoban preuzeti uloge vođe, mentora, ali i moderatora nastavnog procesa (Martinko, Matković & Živčić, 2010). Prema Turk (2016), dobar andragoški edukator mora posjedovati kompetencije razumijevanja, aktivnog slušanja, poticanja i održavanja koncentracije i motivacije odraslih učenika te kompetencije prihvaćanja različitosti potreba i interesa polaznika (Zovko & Tomac, 2022). Zovko i sur. (2016) ističu kompetencije fleksibilnosti, ustrajnosti i suosjećanja kao bitnih kompetencija andragoških edukatora (Zovko & Staničić, 2022). Zbog aktualnih dinamičnih promjena i zahtjeva tržišta rada, u istraživačkom izvještaju „Samoprocjena kompetentnosti, motivacije i samoefikasnosti nastavnika u obrazovanju odraslih“ Brčić Kuljiš i Popović (2016) ističu važnost razvoja kompetencija inicijativnosti i poduzetnosti andragoških djelatnika.

Buiskool i sur. (2010) prezentiraju rezultate istraživanja provedenog na Europskoj razini, a koje se ticalo kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih. Temeljem istraživanja

definirane su dvije vrste kompetencija koje andragoški djelatnici trebaju posjedovati, a to su generičke kompetencije i specifične kompetencije. Generičke kompetencije odnose se na kompetencije potrebne za provođenje svih aktivnosti obrazovanja odraslih, dok su specifične kompetencije vezane uz specifična područja aktivnosti (npr. upravljanje institucijom) i andragoške djelatnike koji provode isto (Černja & Pavić, 2018).

Jedan vid nastavnika u obrazovanju odraslih, koji se vode humanističkim principima i postulatima, svoju ulogu u obrazovanju odraslih vide kao partnersku i pomagačku, a sebe percipiraju ne samo kao nastavnice, već i facilitatorima obrazovnog procesa. Nastavnici ovog tipa polaznicima pridaju veliku odgovornost za vlastiti proces učenja i obrazovanja, a njihova je uloga uspostaviti ciljeve, ozračje učenja i usmjeravati nastavni proces. Nastavnici u obrazovanju mogu preuzeti i ulogu organizatora. Ovakav tip nastavnika usmjeren je na nastavni proces s obilježjima poticaja i vrednovanja učenja (Elias & Merriam, 1995. prema Wang, 2004). Bihevioristički usmjereni nastavnici ističu važnost definiranja i ostvarivanja ishoda učenja tijekom nastavnog procesa, ali i važnost kreiranja pozitivnog i poticajnog okruženja koje potiče željena ponašanja (Wang, 2004).

Obrazovanje odraslih od nastavnika zahtijeva niz kompetencija različitog spektra. Prema Sava i Lupou (2009), velik broj tih kompetencija nastavnici samostalno stječu kroz neformalno i informalno učenje. Dobrim nastavnice u obrazovanju odraslih možemo smatrati adekvatno pripremljene nastavnice koji svojim znanjem i vještinama mogu potaknuti motivaciju svojih polaznika za učenjem, razvoj kritičkog mišljenja te vještinu kako učiti (Ioannou, 2023).

Uzimajući u obzir prethodno prezentirane podatke o izostanku operacionalizacije univerzalnih kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih, kao i različitosti profila nastavnika u obrazovanju odraslih i ustanova obrazovanja odraslih, može se zaključiti kako je i dalje tema o kompetencijama nastavnika u obrazovanju odraslih uvelike nedorađena, no ujedno postoje nastojanja da se neriješena pitanja u kontekstu ove teme prevladaju. Jedan od načina stjecanja kompetencija nastavnika u obrazovanju odraslih, a samim time i isticanja važnih kompetencija za rad u sustavu obrazovanja odraslih stručna su osposobljavanja i usavršavanja nastavnika u sferi obrazovanja odraslih. Programi osposobljavanja i usavršavanja nastavnika u obrazovanju odraslih trebaju služiti svrsi stjecanja fundamentalnih andragoških kompetencija – znanja i vještina nužnih za rad u sustavu obrazovanja odraslih. Neke od ovih

kompetencija uključuju primjerenu upoznatost i mogućnost uporabe teorijsko-metodoloških okvira obrazovanja odraslih, identificiranje i vrednovanje potreba odraslih osoba tijekom procesa učenja, generiranje i organizaciju aktivnosti tijekom procesa učenja, reguliranje i ostvarivanje sustava kvalitete u obrazovanju odraslih te kompetencije savjetovanja i usmjeravanja (Martinko, Matković & Živčić, 2010).

Proučavajući literaturu, uviđa se kako je širok spektar kompetencija koje bi nastavnici u obrazovanju odraslih trebali posjedovati, no specifične kompetencije iako definirane standardom zanimanja i kvalifikacije Andragog/andragoginja u praksi i dalje nisu ostvarene. Razvojem koncepta Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, provedbom stručnih osposobljavanja i usavršavanja u sferi obrazovanja odraslih, kao i provedbom daljnjih istraživanja izgledan je dolazak do više spoznaja iz ovog područja. Također, ugledajući se na susjednu zemlju Sloveniju, potencijalno je korisno preuzeti primjere dobre prakse te formirati programe osposobljavanja nastavnika u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj.

6. Uloga Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u području obrazovanja odraslih

Iako priča o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru obitava i prije 2013. godine kada je prihvaćen Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, njegovo donošenje u Republici Hrvatskoj iziskivalo je niz višegodišnjeg djelovanja u ovoj sferi (Vidak, 2016). Obrazovanje odraslih u Republici Hrvatskoj provodilo se i puno prije Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, međutim upravo zbog nedostatne definiranosti obrazovanja odraslih, neujednačenosti programa i kvalifikacija različitih institucija za obrazovanje odraslih te izostanka mehanizama kontrole kvalitete, postojala je određena razina averzije odraslih osoba prema uključivanju u programe obrazovanja odraslih (Krešić Klaucke, Ištvančić & Cipriš Madunić, 2022).

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) definira se kao mehanizam Republike Hrvatske koji osigurava modifikaciju i unapređenje sustava kvalifikacija te povezivanje sustava kvalifikacija U Republici Hrvatskoj s razinama kvalifikacija EQF-a (Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje), QF-EHEA (Kvalifikacijski okvir Europskog prostora visokog obrazovanja) i razinama kvalifikacija kvalifikacijskih okvira drugih europskih zemalja (Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, NN 64/18).

Hrvatski kvalifikacijski okvir (HKO) ili Croatian Qualifications Framework (CROQF) temelji se na Europskom kvalifikacijskom okviru (EKO), na engleskom jeziku European Qualifications Framework (EQF) te na aktualnim zahtjevima gospodarstva i ekonomije, obuhvaćajući time svakog pojedinca i svaku društvenu skupinu. Cilj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira osigurati je veću i lakšu zapošljivost pojedinaca koristeći se programima cjeloživotnog učenja te omogućavajući odraslim osobama mobilnost u profesionalnoj sferi. Hrvatski kvalifikacijski okvir provođenjem obrazovnih programa na svim razinama osigurava integraciju pojedinca s tržištem rada te njegovu kompetentnost na istome. Glavni doprinos Europskog, kao i Hrvatskog kvalifikacijskog okvira priznavanje je kvalifikacija u svim europskim zemljama te poticanje kontinuiranog cjeloživotnog učenja (Kiss, 2011). Prednosti koje Hrvatski kvalifikacijski okvir donosi jesu obrazovni programi zasnovani na ishodima učenja, kompatibilni sa zahtjevima tržišta rada te unapređenje kriterija i strategija vrednovanja i priznavanja ishoda učenja neformalnih i formalnih obrazovnih programa (Vidak, 2016).

Kako bi se u potpunosti shvatila priča Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, važno je obraditi nekoliko fundamentalnih pojmova. Ishodi učenja označavaju rezultat učenja, točnije

kompetencije koje polaznik stječe određenim programom, a vrednuju se od strane institucije u kojoj polaznik pohađa program (Kovačević & Tatalović, 2013). Kvalifikacija se definira kao sveobuhvatni skup ishoda učenja odgovarajućih razina, vrste, obujma i kvalitete. Kvalifikaciju pojedinac potvrđuje diplomom, svjedodžbom ili drugim oblikom javne isprave (Zakon o obrazovanju odraslih, NN 64/18, 20/21). Kompetencija podrazumijeva vještinu koju osoba posjeduje (Anić i sur., 2002. prema Zovko & Staničić, 2022).

Dva temeljna pojma javljaju se u diskursima Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, a tiču se standarda zanimanja i standarda kvalifikacije. Standard zanimanja, prema Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 64/18, 20/21), definira se kao skup kompetencija i svih poslova koje je pojedinac kompetentan izvršavati u određenom zanimanju. Prema Carev i Pavlović (2015) ulogu u reguliranju standarda zanimanja imaju poslodavci i poduzetnici koji prema standardiziranoj razini HKO-a određuju koja su potrebna znanja i vještine pojedinca za obavljanje pojedinog posla (Vidak, 2016). Standard kvalifikacije uključuje sadržaj i strukturu pojedine kvalifikacije, odnosno sve informacije nužne za određivanje razine, obujma i profila kvalifikacije, kao i podatke vezane uz osiguravanje kvalitete i podizanje kvalitete standarda kvalifikacije (Zakon o HKO, NN 64/18, 20/21).

Zakonom o HKO-u, definirana su načela i ciljevi Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, a neki od njih uključuju:

- „osiguravanje uvjeta za kvalitetno obrazovanje i učenje u skladu s potrebama osobnog, društvenog i gospodarskog razvoja, socijalne uključenosti te ukidanja svih oblika diskriminacije“
- „jačanje uloge ključnih kompetencija za cjeloživotno učenje“
- „jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva koja se temelji na ljudskim potencijalima“
- „uspostavljanje koordiniranog sustava osiguravanja kvalitete postojećih i novih kvalifikacija“

(Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, NN 64/18)

Prema Zakonu o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru (NN 64/18) kvalifikacije mogu biti cjelovite i djelomične, a dijele se ovisno o razini i vrsti. Ukupno je jedanaest razina cjelovitih kvalifikacija:

RAZINA KVALIFIKACIJE	VRSTA OBRAZOVANJA
Razina 1	Osnovno obrazovanje
Razina 2	Strukovno i umjetničko osposobljavanje
Razina 3	Srednjoškolsko obrazovanje u trajanju kraćem od 3 godine
Razina 4.1.	Srednjoškolsko obrazovanje u trajanju 3 godine ili dužem od 3, a kraćem od 4 godine
Razina 4.2.	Srednjoškolsko obrazovanje u trajanju 4 godine ili duže
Razina 5	1) Niži visokoškolski programi (stručni studiji) u trajanju manjem od 180 ECTS bodova 2) Više specijalističko srednjoškolsko obrazovanje: programi za majstore
Razina 6	Preddiplomski studiji (stručni i sveučilišni)
Razina 7.1.	Diplomski studiji (specijalistički i sveučilišni)
Razina 7.2.	Poslijediplomski specijalistički studiji
Razina 8.1.	Poslijediplomski znanstveni magistarski studiji
Razina 8.2.	Poslijediplomski sveučilišni (doktorski) studiji

Tablica 1. Razine kvalifikacije prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

(Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, NN 64/18)

Važnost Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u obrazovanju odraslih vezana je ponajprije uz sustav cjeloživotnog učenja te osiguravanja zapošljivosti pojedinaca. Izuzev olakšanog pristupa obrazovanju kroz Hrvatski kvalifikacijski okvir, njime se pojedincima omogućava priznavanje kvalifikacija u drugim inozemnim državama čime pojedinci izvan Republike Hrvatske osiguravaju veću mogućnost zapošljavanja (Kiss, 2011).

Povezano s prethodnim poglavljem o edukatorima u obrazovanju odraslih, važno je spomenuti kako je u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom upisan standard zanimanja Andragog/andragoginja, kao i standard kvalifikacije magistar/magistra andragogije. U Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira sadržane su profesionalne kompetencije andragoga, a one uključuju: kontinuirano stručno usavršavanje u području andragoških znanja i vještina, kontinuirano usavršavanje u području didaktičko-metodičkih znanja i vještina, kontinuirano usavršavanje u području operativnih i razvojnih znanja i vještina, kontinuiranu suradnju s drugim institucijama obrazovanja odraslih, kontinuiranu suradnju u području akademske djelatnosti i druge (HKO, 2023).

U okviru projekta KAFKe, ujedno provedenog na Filozofskom fakultetu u Rijeci, jedan segment odnosio se na kreiranje diplomskog studijskog programa andragogije na Filozofskom fakultetu u Rijeci u skladu sa standardom kvalifikacije Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. Navedena je činjenica značajna jer je projektom KAFKa omogućena realizacija prvog studija andragogije u Republici Hrvatskoj (KAFKa, 2023). U bližoj okolini Republike Hrvatske, studiji andragogije bili su dostupni u Sloveniji i Srbiji. U Sloveniji se provodi diplomski studij andragogije na Filozofskom fakultetu u Ljubljani u trajanju od dvije godine (Univerza v Ljubljani, 2023), dok se u Srbiji provodi studij andragogije na Filozofskom fakultetu u Beogradu u trajanju od četiri godine (Univerzitet u Beogradu, 2023).

8. Metodološki okvir

8.1. Opis predmeta istraživanja

Sve veća zainteresiranost pojedinaca za uključivanjem u programe obrazovanja odraslih, kao i zahtjevi tržišta rada te niz ekonomskih i gospodarskih čimbenika rezultirali su stvaranjem suvremenih izazova u sferi obrazovanja odraslih. Prema Štefanić (2014), neki od postojećih problema u sektoru obrazovanja odraslih tiču se preniske stope involviranosti sveučilišta u izradi i provedbi programa obrazovanja odraslih, kao i manjka fleksibilnih programa čija je namjena osiguravanje pojedincima paralelno školovanje uz rad i stjecanje adekvatnih kompetencija putem oblika neformalnog i informalnog učenja, a ne samo formalnim oblicima učenja, primjerice studijem. Nadalje, jedan od suvremenih izazova u obrazovanju odraslih je neusklađenost programa u obrazovanju odraslih s aktualnim trendovima i zahtjevima tržišta rada. Sukladno rečenom, javlja se potreba za kreiranjem i implementacijom novih kurikuluma kompatibilnih s zahtjevima tržišta rada. Konkretni tip djelatnosti provodi znatno malen broj institucija u Republici Hrvatskoj. Važno je spomenuti i rezultate istraživanja Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih iz 2017. godine koji govore kako se u godini 2016.-2017. u programe obrazovanja odraslih uključilo samo 34% građana Republike Hrvatske (ASOO, 2017). Podaci Europske komisije iz 2019. godine pokazuju kako je u Republici Hrvatskoj prisutan zabrinjavajući postotak od ukupno 40% odraslih osoba sa nerazvijenim ili slabo razvijenim digitalnim vještinama (Europska komisija, 2022). Postojeća su istraživanja, kao i činjenica da i dalje ne postoje specifični setovi kompetencija koje andragoški djelatnik treba posjedovati (Černja & Pavić, 2018) potaknuli provođenje istraživanja ovog diplomskog rada kako bi se ispitalo trenutno stanje na planu ustanova obrazovanja odraslih na području grada Koprivnice.

8.2. Temeljno istraživačko pitanje, cilj istraživanja te specifični ciljevi/zadaci istraživanja

Cilj istraživanja je identifikacija specifičnosti programa u obrazovanju odraslih unutar odabranih institucija na području grada Koprivnice te isticanje značaja pojedinih institucija za obrazovanje odraslih.

Specifični ciljevi/zadaci istraživanja:

- Analizirati programe u obrazovanju odraslih u institucijama za obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice.

- Ispitati stavove nastavnika u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice o obrazovanju odraslih i specifičnostima ustanove za obrazovanje odraslih unutar koje su zaposleni.
- Ispitati uključenost odraslih osoba u programe obrazovanja odraslih na području grada Koprivnice.
- Ispitati razinu tehničke i kadrovske opremljenosti institucija za obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice.
- Ispitati razinu uključenosti nastavnika u obrazovanju odraslih u oblike stručnih usavršavanja.

8.3. Instrument istraživanja i metode prikupljanja podataka

Za potrebe istraživanja korištena su dva izvora podataka, stoga se instrumentarij istraživanja sastojao od dva dijela:

- analiza sekundarnih izvora (analiza programa u obrazovanju odraslih institucija obrazovanja odraslih na području grada Koprivnice)
- anketni upitnik (stavovi nastavnika u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice o obrazovanju odraslih i specifičnostima ustanove za obrazovanje odraslih unutar koje su zaposleni)

U istraživanju su korištene dvije metode prikupljanja podataka: rad na dokumentaciji odgoja i obrazovanja te anketiranje.

Rad na dokumentaciji odgoja i obrazovanja metoda je prikupljanja podataka koja se najčešće koristi prilikom povijesnih istraživanja fenomena odgoja i obrazovanja, međutim obzirom da se korištenjem ove metode iscrpno analiziraju različite vrste dokumenata, ona kao takva može doprinijeti razumijevanju i razvoju sadašnjih, ali i budućih problema u sferi odgoja i obrazovanja. Rad na dokumentaciji odgoja i obrazovanja najčešće uključuje analizu pisanih i tiskanih dokumenata poput zakona i podzakonskih propisa, dokumenata odgojno-obrazovnih ustanova te stručnu i znanstvenu literaturu u sferi odgoja i obrazovanja. Korištenjem ove metode, neizostavno je staviti naglasak na izvornost dokumentacije stoga se prilikom odabira izvora osobita pozornost pridaje primarnim izvorima, u izostanku se kojih koriste sekundarni i tercijarni izvori (Mužić, 1999).

Dokumentacija korištena u svrhu ovog istraživanja prikupljena je izravno od institucija koje su sudjelovale u istraživanju te putem službene internetske stranice Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Druga metoda prikupljanja podataka korištena u istraživanju bila je anketiranje. Anketiranje uključuje odgovaranje sudionika istraživanja na unaprijed postavljena pitanja u pisanom obliku. Čestice anketnog upitnika unaprijed su osmišljena na način da su sudionicima istraživanja prepoznatljiva ili zahtijevaju izricanje vlastitog mišljenja. Anketiranje ne mora uključivati osobni kontakt istraživača sa sudionicima, anonimno je, vremenski učinkovito te omogućuje povezivanje sudionika neovisno o njihovoj fizičkoj lokaciji (Mužić, 1999).

Obzirom na četiri različite institucije odabrane za sudjelovanje u ovom istraživanju, kao i činjenicu da nekolicina nastavnika navedenih institucija radi na dva ili više radnih mjesta, u istraživanju je korišten online anketni upitnik kreiran pomoću digitalnog alata Google obrasci. Online anketni upitnik elektroničkom poštom poslan je ravnateljima odabranih institucija koji su potom anketni upitnik prosljedili svojim zaposlenicima, nastavnicima koji sudjeluju u programima obrazovanja odraslih. Prije početka ispunjavanja anketnog upitnika, sudionici su iskazali suglasnost sudjelovanja u istraživanju te su upoznati s osnovnim informacijama o istraživanju, svrhom istraživanja i okvirnim vremenskim trajanjem istraživanja.

Anketni upitnik uključivao je 60 čestica grupiranih u osam skupina – opće informacije, materijalni i kadrovski uvjeti, normativni akti, kompetencije nastavnika, stručna usavršavanja, usklađenost s tržištem rada, Hrvatski kvalifikacijski okvir i primjeri dobre prakse. Pitanja anketnog upitnika obuhvaćala su pitanja dihotomnog tipa, pitanja višestrukog odabira, Likertove skale procjene te pitanja otvorenog tipa. Prva skupina anketnog upitnika odnosila se na opće informacije o sudionicima istraživanja, a sačinjavala se od ukupno 9 čestica (spol sudionika, zaposlenje u jednoj od četiri ispitivane obrazovne institucije, zaposlenje u dodatnoj obrazovnoj instituciji i navođenje iste, radno iskustvo sudionika u obrazovanju, radno iskustvo sudionika u obrazovanju odraslih, nastavni predmet/e koje sudionik predaje, procjena prosječne dobi polaznika programa u obrazovanju odraslih, procjena spola polaznika programa u obrazovanju odraslih). Druga skupina anketnog upitnika odnosila se na procjenu materijalnih i kadrovskih uvjeta institucija u kojima su sudionici zaposleni. U ovoj skupini pitanja, sudionici su na Likertovoj skali procjenjivali svoje (ne)zadovoljstvo materijalnim i kadrovskim uvjetima institucije u kojoj su zaposleni putem 12 čestica. U trećoj skupini pitanja sudionici su procjenjivali svoju upoznatost s normativnim aktima (zakoni, pravilnici, strategije)

te izražavali u kojoj se mjeri koriste istima u svom radu. Ova skupina pitanja uključivala je 5 čestica. Četvrta skupina pitanja uključivala je 15 čestica, a kombiniranim pitanjima (pitanja višestrukog odabira, Likertova skala) sudionici su izražavali (ne)slaganje s tvrdnjama o kompetencijama nastavnika (upoznatost s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih, pitanja o nastavnom procesu, inovativnosti nastave i sl.), kao i izražavali vrstu nastave koju najčešće koriste u obrazovanju odraslih. Peta skupina pitanja odnosila se na stručna usavršavanja u području obrazovanja odraslih tijekom koje su sudionici izražavali oblike stručnih usavršavanja koje najčešće pohađaju kao i (ne)slaganje s ukupno 7 čestica ove skupine (zadovoljstvo ponudom stručnih usavršavanja u obrazovanju odraslih, teme stručnih usavršavanja i sl.) U šestoj su skupini sudionici izražavali vlastito (ne)slaganje s ukupno 4 čestice o usklađenosti programa u obrazovanju odraslih s tržištem rada. Sedma skupina anketnog upitnika odnosila se na upoznatost sudionika s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom te mišljenjima o istome, a sačinjavala se od ukupno 5 čestica. Posljednja skupina anketnog upitnika uključivala je čestice o primjerima dobre prakse. Sudionici su putem 5 čestica procjenjivali važnost sudjelovanja institucije u projektima, unapređenja postojeće prakse te preuzimanja obrazaca dobre prakse.

8.4. Uzorak

Uzorak istraživanja predstavljali su nastavnici zaposleni u institucijama koje provode programe u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice, a koji istovremeno sudjeluju u provedbi programa u obrazovanju odraslih. U gradu Koprivnici četiri su temeljne institucije koje provode programe obrazovanja odraslih te je u istima provedeno istraživanje: Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica te Obrtničko učilište POUKA.

Istraživanje je provedeno na uzorku od ukupno 60 nastavnika zaposlenih u institucijama koje provode programe u obrazovanju odraslih, od kojih je 31 nastavnik zaposlen u Obrtničkoj školi Koprivnica, 16 nastavnika zaposleno je u Srednjoj školi Koprivnica, 8 nastavnika zaposleno je u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica te 5 nastavnika zaposlenih u Obrtničkom učilištu POUKA. Raščlanjujući prema spolu, u istraživanju je sudjelovalo 37 sudionika ženskog spola te 23 sudionika muškog spola.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Ženski	37	61,7
Muški	23	38,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 2. Spol sudionika istraživanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Obrtnička škola Koprivnica	31	51,7
Srednja škola Koprivnica	16	26,2
Pučko otvoreno učilište Koprivnica	8	13,3
Obrtničko učilište POUKA	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 3. Institucija zaposlenja sudionika

Sudionici su birani prema kriteriju rada u ustanovama koje provode programe u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice, točnije prema kriteriju stručnosti u području obrazovanja odraslih te sudjelovanju u provedbi programa u obrazovanju odraslih, stoga je riječ o neprobabilističkom namjernom uzorku.

8.4.1. Ustanove koje provode obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice

Obzirom na predmet istraživanja, u nastavku će biti prezentiran opis temeljnih odrednica ustanova koje provode obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice, a koje su ujedno bile uključene u istraživanje provedeno u sklopu ovog diplomskog rada. S ciljem boljeg razumijevanja podataka o programima obrazovanja odraslih u spomenutim ustanovama koji će se prezentirati u produžetku rada, kao i razlika među istima, potrebno je istaknuti neke od fundamentalnih obilježja svake od institucija.

1. Obrtnička škola Koprivnica

Obrtnička škola Koprivnica jedna je od najstarijih, no ujedno i jedna od najrazvijenijih škola na području Koprivničko-križevačke županije. Utemeljena 1886. godine pod nazivom Šegrtska škola institucija djeluje do 1969. godine kada škola mijenja naziv u Školu za kvalificirane radnike. Nedugo zatim škola ponovno mijenja svoj naziv te počinje djelovati pod nazivom Škola za obrazovanje kadrova u privredi. Do 1990. godine škola egzistira u sklopu Školskog centra (Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje „Ivo Marinković“) sve do reorganizacije institucije 1991. koja rezultira odcjepljenjem Obrtničke škole, točnije osamostaljenjem triju škola: Gimnazije Fran Galović Koprivnica, Srednje škole Koprivnica i

Obrtničke škole Koprivnica (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Obrtnička škola Koprivnica ukupno broji 544 učenika u 30 razrednih odjela te 107 zaposlenika uključujući 5 stručnih suradnika različitog profila (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Unutar Obrtničke škole Koprivnica provodi se redovita i praktična nastava, dok se obrazovni programi za strukovna zanimanja provode u obliku četverogodišnjih obrazovnih programa za strukovna zanimanja i trogodišnjih obrazovnih programa za strukovna zanimanja. Četverogodišnji obrazovni programi za strukovna zanimanja uključuju smjer tehničar za računalstvo i smjer tehničar za električne strojeve s primijenjenim računalstvom. U školi se provodi dvadeset trogodišnjih obrazovanih programa za strukovna zanimanja, a oni uključuju smjerove: automehaničar, autolimar, strojobravar, instalater grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, plinoinstalater, slastičar, pekar, mesar, ličilac-soboslikar, stolar, monter suhe gradnje, elektromehaničar, elektroničar-mehaničar, elektroinstalater, konobar, kuhar, pomoćni kuhar i slastičar, pomoćni cvječar i pomoćni pekar (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Po završetku obrazovanja u Obrtničkoj školi Koprivnica, svi učenici dužni su izvršiti aktivnost završnog rada te stječu stručnu kvalifikaciju. Učenicima trogodišnjih programa omogućeno je polaganje majstorskog ispita, dok učenici četverogodišnjih programa polažu državnu maturu te ovisno o volji imaju priliku nastaviti svoje školovanje. Izuzev aktivnosti redovite i praktične nastave, u Obrtničkoj školi Koprivnica provodi se dodatna nastava koja uključuje pripremu učenika četverogodišnjih obrazovnih programa za državnu maturu (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Interno djelovanje škole očituje se putem dvije udruge: Humanitarna udruga Šegrtsko srce i Učenička zadruga Zlatne ruke. Humanitarna udruga Šegrtsko srce aktivno djeluje od 2014. godine, a njen je fundamentalni cilj financijska potpora učenicima slabijeg socio-ekonomskog statusa. Udruga djeluje na način da donacijama osigurava učenicima slabijeg socio-ekonomskog statusa udžbenike, školski pribor, obroke, sanitarne preglede, odjeću i obuću, prijevoz, izlete, maturalne večeri i druge aktivnosti unutar škole. Humanitarna udruga Šegrtsko srce zaprimila je nagradu Ponos Hrvatske. Učenička zadruga Zlatne ruke djeluje od

2016. godine, a unutar iste djeluju sektori soboslikara, stolara, cvjećara i kuharsko-konobarski sektor. Primaran angažman ove udruge usmjeren je na pohađanje sajмова i smotri (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U kontekstu obrazovanja odraslih, u Obrtničkoj školi provode se aktivnosti prekvalifikacije i doškolovanja, kao dio aktivnosti obrazovanja odraslih. Programi obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica uključuju programe za ostvarivanje srednje stručne spreme u trogodišnjim i četverogodišnjim zanimanjima: automehaničar, strojobravar, tokar, glodač, limar, autolimar, instalater centralnog grijanja i klimatizacije, vodoinstalater, plinoinstalater, elektomehaničar, elektroinstalater, elektromonter, elektroničar-mehaničar, mesar, kuhar, prodavač, konobar, pekar, slastičar, mlinar, zidar, tesar, soboslikar-ličilac, stolar, autolakirer, dimnjačar, arimirač, keramičar-oblagač, bravar, rukovoditelj samohodnim građevinskim strojevima, fasader, krovopokrivač, monter suhe gradnje, vozač motornog vozila, zaštitar osoba i imovine, komercijalist i elektrotehničar. Za ista zanimanja, provode se i programi prekvalifikacije. Svi programi obrazovanja odraslih koji se provode u Obrtničkoj školi Koprivnica verificiralo je Ministarstvo znanosti i obrazovanja (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Obrtnička škola Koprivnica bila je nositelj projekta Centar kompetentnosti u Koprivničko-križevačkoj županiji (CEKOM) čiji je fundamentalni cilj bila popularizacija strukovnog obrazovanja unapređenjem standarda i uvjeta u (pod)sektoru elektronike i računalstva. Primarno, poboljšanjem kvalitete infrastrukture institucije osigurani su bolji uvjeti za stjecanje kompetencija, posebice kroz praktičnu nastavu, a finalno i bolja konkurencija polaznika na tržištu rada, točnije zapošljivost učenika. Obrtnička škola Koprivnica od 2018. godine jedini je Centar kompetentnosti iz područja elektrotehnike i računalstva na području Koprivničko-križevačke županije (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

Obrtnička škola Koprivnica akter je raznih europskih projekata:

- Erasmus+ KA1 projekti mobilnosti
- Klaster za unaprjeđivanje sustava cjeloživotnog učenja
- *Ususret budućim zahtjevima Koprivničko-križevačke županije* - IPA IV komponenta - Razvoj ljudskih potencijala

- *Cross-border Vocational Education Capacity Sharing (VEC Sharing) - INTERREG V-A Program suradnje Mađarska – Hrvatska*
- *Education Development for Understanding Roma, Interreg V-A program suradnje Mađarska – Hrvatska*
- *Vrijedne ručice (ESF)*
- *Želim biti majstor*
- *EDURoma (Interreg projekt prekogranične suradnje Mađarske i Hrvatske)*

U kontekstu rada škole u sferi mobilnosti, Obrtnička škola je zaprimila Povelju za mobilnost u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za razdoblje 2015.-2020. godine, dok je 2020. godine zaprimila Erasmus+ akreditaciju u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju čime je verificirana kao škola s mogućnostima za realizaciju visokokvalitetnih mobilnosti s naglaskom na razvoj internacionalizacije i razvoja organizacije (Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

2. Srednja škola Koprivnica

Srednja škola Koprivnica utemeljena 1991. godine, uz Obrtničku školu Koprivnica, nosi status jedne od najstarijih srednjih škola u Koprivnici. Vratimo li se na početke djelovanja Srednje škole Koprivnice koji sežu u 1975. godini kada je izgrađena zgrada srednje škole, Srednja škola Koprivnica u tom periodu djeluje u sklopu Školskog centra (Centar za odgoj i usmjereno obrazovanje „Ivo Marinković“) zajedno s budućom Obrtničkom školom Koprivnica i Gimnazijom „Fran Galović“ Koprivnica. Godine 1991. tri se navedene škole odcjepljuju, a Srednja škola Koprivnica i Obrtnička škola Koprivnica nastavljaju dijeliti prostor institucije do danas. Neovisno o činjenici da i danas dvije škole dijele istu instituciju, u infrastrukturi su napravljene preinake koje dijele dvije škole – škole danas imaju odvojene ulaze, učionice te prostore za djelatnike (Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

Danas Srednja škola Koprivnica broji 934 učenika, 40 razrednih odjela podijeljenih u 12 obrazovnih programa te ukupno 121 zaposlenika, od kojih su 3 stručna suradnika (Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

Obrazovni programi koje Srednja škola danas provodi jesu: ekonomist, komercijalist, upravni referent, poslovni tajnik, hotelijersko-turistički tehničar, prehrambeni tehničar, tehničar nutricionist, medicinska sestra – medicinski tehničar, fizioterapeutski tehničar, farmaceutski tehničar, prodavač i rukovoditelj prehrambenim strojevima (Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

Po završetku obrazovanja, učenici Srednje škole Koprivnica dužni su napisati i obraniti završni rad izvršavajući kojeg učenici stječu kvalifikaciju. Učenici po završetku školovanja imaju mogućnost nastaviti školovanje, no u tom slučaju uz završni rad učenici su dužni položiti ispit državne mature. Za učenike koji odluče pohađati državnu maturu, unutar škole organizirane su pripreme za državnu maturu dostupne svim učenicima (Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

Srednja škola Koprivnica također provodi oblike obrazovanja odraslih, kao i programe za stjecanje više kvalifikacije, verificiranih od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja. Srednja škola Koprivnica svake godine prema zahtjevima i potrebama lokalne zajednice upisuje setove zanimanja. U godini 2022./2023. u programima stjecanja srednje stručne spreme oformljena su zanimanja: ekonomist, komercijalist, prodavač, rukovatelj prehrambenim strojevima, poslovni tajnik i upravni referent. U istoj godini, realizirana je nastava za obrazovne programe komercijalist, rukovatelj prehrambenim strojevima i upravni referent. Za upis drugih navedenih zanimanja nije bilo odaziva. U godini 2022./2023. u programima prekvalifikacije ponuđena su zanimanja: ekonomist, komercijalist, prodavač, rukovatelj prehrambenim strojevima, poslovni tajnik i upravni referent, no nisu upisani svi programi zbog nedovoljnog broja zainteresiranih polaznika. Oblik izvođenja nastave obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica dopisno je konzultativni, a pojedinci polaze i praktičnu nastavu unutar ustanova, poduzeća ili obrta (Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

Aktivan angažman Srednje škole Koprivnica vidljiv je i u sudjelovanju škole u brojnim europskim projektima:

- Europski poduzetnici sutrašnjice
- Erasmus+ KA1 projekt
- Erasmus+: Međunarodno povezivanje vježbeničkih tvrtki

- Erasmus+: Pomognite učenicima da spase planet

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>).

3. Pučko otvoreno učilište Koprivnica

Pučko otvoreno učilište slovi kao jedno od najdugovječnijih pučkih učilišta u Republici Hrvatskoj. Pučko otvoreno učilište Koprivnica nastalo je u sklopu zgrade „Domoljub“ izgrađene 1919. godine, a koja je primarno služila svrsi kulturne institucije unutar koje su se održavale zabave i nastupi zborova. Tek nakon 2. svjetskog rata, „Domoljub“ razvija kinodvoranu unutar svoje institucije te počinje s obrazovnim djelovanjem. Devedesetih godina, uoči izglasavanja zakona o ovom tipu ustanova, zgrada „Domoljub“ počinje s radom pod nazivom „Pučko otvoreno učilište Koprivnica“ (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Pučko otvoreno učilište Koprivnica danas djeluje u tri sfere: obrazovanje odraslih, glazbeno-scenska djelatnost i kino „Velebit“ (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Obrazovanje odraslih u Pučkom otvorenom učilištu odvija se kroz osnovno obrazovanje odraslih, verificirane i neverificirane programe te informatičko opismenjavanje. Osnovno obrazovanje namijenjeno je svim osobama starijima od 15 godina koji nisu završili osnovno obrazovanje. Verificirani programi razvijaju se i donose u suradnji s Ministarstvom znanosti i obrazovanja koje programe mora odobriti. Vremensko trajanje programa ovog tipa najčešće je od 100 do 500 nastavnih sati. Neverificirani programi odnose se na raznorazne tečajeve koji se formiraju u ovisnosti o potražnji, točnije afinitetima i zahtjevima polaznika. U Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica neverificirani programi najčešće su: tečajevi stranih jezika, tečajevi kompjuterskog opismenjavanja za poduzeća/ustanove i pojedince, tečajevi krojenja i šivanja, tečaj crtanja i slikanja za djecu, osnaživanje osobnih potencijala i brojni drugi. Informatičko opismenjavanje uključuje stjecanje kompetencija za rad na digitalnim alatima poput: Word, Excel, PowerPoint, Access, Outlook i Internet (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Pučko otvoreno učilište Koprivnica u suradnji s Fakultetom za odgojne i obrazovne znanosti Osijek provodi Pedagoško-psihološke i didaktičko-metodičke naobrazbe usmjerene

svim stručnjacima nenastavničkih profila s namjerom provođenja nastave u osnovnim ili srednjim školama (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Glazbeno-scenska djelatnost Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica vezana je uz dvoranu „Domoljub“ u kojoj se izvode kazališne predstave, koncerti i drugi kulturni događaji (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Kino „Vebebit“ jedno je od nezavisnih kina u Republici Hrvatskoj. Izuzev projiciranja filmova za djecu i odrasle, kino „Vebebit“ od 2018. godine realizira i senzorne projekcije za djecu s poteškoćama senzorne integracije. S ciljem uključivanja mladih u zajednicu i poticanja kulturnih aktivnosti mladih, u kinu „Vebebit“ održavaju se i filmske radionice FROOM prilikom kojih mladi uče kako nastaje film (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

Pučko otvoreno učilište Koprivnica dugi niz godina sudjeluje u europskim projektima poput:

- ERASMUS+ KA1: „Kompetencije osoblja kao ključ uspjeha“ (KOKU)
- Erasmus+ KA2: „Distance learning for vulnerable adults“
- Erasmus+ KA2: „Bridge to multicultural learning and creating“
- Erasmus+ KA1: „Booster za suočavanje s novostima u obrazovanju odraslih“
- Erasmus+ KA2: „Escape to Happiness“
- Interreg V-A program suradnje Mađarska-Hrvatska „EDU Roma“
- ESF: „KUPID – Koprivničke Udruge Ponovno Imaju DOM“
- „Umrežavanje za bolji sustav cjeloživotnog učenja“ – IPA IV.- Razvoj ljudskih potencijala.
- (Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>).

4. Obrtničko učilište POUKA

Obrtničko učilište POUKA najnovija je od četiri institucije obuhvaćene ovim istraživanjem. Obrtničko učilište POUKA institucija je obrazovanja odraslih utemeljena 2010. godine od strane Obrtničke komore Koprivničko-križevačke županije s fundamentalnim ciljem

poboljšanja kvalitete obrazovanja i osposobljavanja u sektoru poduzetništva (Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

U Obrtničkom učilištu POUKA provode se verificirani programi odobreni od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja i neformalni programi iz područja cjeloživotnog učenja koji se razvijaju ovisno o zahtjevima i potrebama poduzetnika. Neformalni programi uključuju i realizaciju brojnih seminara, radionica i edukacija iniciranih i preuzetih iz nacionalnih i europskih projekata poduzetništva (Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

U Obrtničkom učilištu POUKA zaposlen je različit profil djelatnika, od stručnjaka iz sfere obrazovanja, gospodarskih subjekata, partnerskih institucija te brojnih suradnika poduzetništva (Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

Izuzev Koprivnice, Obrtnička udruga POUKA djeluje u Đurđevcu, Virovitici, Bjelovaru i Daruvaru poduzetništva (Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

U kontekstu obrazovanja odraslih, u Obrtničkoj udruzi POUKA provode se programi osnovnog obrazovanja odraslih, programi za sustav vaučera, programi iz područja ekonomije, trgovine i poslovne administracije, programi iz područja strojarstva, brodogradnje i metalurgije, programi iz područja zdravstva i socijalne skrbi, programi iz područja turizma i ugostiteljstva, poljoprivrede, prehrane i veterine, graditeljstva i geodezije, elektrotehnike i računalstva te osobne, usluge zaštite i druge usluge poduzetništva (Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

Neki od europskih projekata u kojima Obrtnička udruga POUKA sudjeluje jesu:

- Stručno osposobljavanje i usavršavanje zavarivača plinom i elektrozavarivača
- Učenjem do posla
- Znanjem do kruha
- Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike
- poduzetništva

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>).

8.5. Provedba istraživanja

Prvi dio istraživanja, analiza sekundarnih izvora, točnije analiza programa u obrazovanju odraslih, proveden je tijekom ožujka 2023. godine. Odabrane institucije (Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica, Obrtničko učilište POUKA) izravno su kontaktirane s ciljem dobivanja uvida u službenu dokumentaciju ustanove koja je uključivala temeljne informacije o instituciji, izvješća o radu istraživanjem unaprijed odabranih godina te popise formalnih programa osposobljavanja i usavršavanja prema sektorima.

Također, s ciljem temeljitijeg uvida u programe u obrazovanju odraslih na području Republike Hrvatske, korišteni su javni službeni podaci Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Drugi dio istraživanja proveden je tijekom travnja i svibnja 2023. godine primjenom online anketnog upitnika digitalnog alata Google obrasci. Sudjelovanje sudionika u istraživanju bilo je u potpunosti dobrovoljno i anonimno.

8.6. Obrada podataka

U empirijskom dijelu istraživanja, korištenjem alata SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) za statističku analizu podataka, obrađeni su podaci prikupljeni anketnim upitnikom iz kojih su izvedeni zaključci te potvrđene ili opovrgnute postavljene hipoteze.

9. Analiza i interpretacija

9.1. Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice

9.1.1. Obrtnička škola Koprivnica

U nastavku rada prikazani su programi u obrazovanju odraslih Obrtničke škole Koprivnica realizirani u vremenskom periodu od 2017. godine do 2022. godine. U tabličnim prikazima izražen je i broj upisanih polaznika, kao i broj polaznika koji su uspješno završili obrazovni program.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2017./2018.	1.	Komercijalist	5	/
	2.	Strojbravar	3	1
	3.	Pekar	1	/
	4.	Elektroinstalater	2	1
	5.	Slastičar	1	/
	6.	Elektrotehničar	2	/
	7.	Vozač mot. vozila	3	2
	8.	Prodavač	1	/
	9.	Kuhar	1	/
	10.	Mesar	1	/
	11.	Stolar	1	1
	12.	Vodoinstalater	1	1
	13.	Autolakirer	1	1
	Ukupno:		23	7

Tablica 4. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2017./2018.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2017./2018. obrazovni programi s najvećim brojem polaznika bili su: Komercijalist, Strojbravar i Vozač motornih vozila.

Ukupno je u godini 2017./2018. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 23 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2018./2019.	1.	Elektrotehničar	7	1
	2.	Kuhar	4	3
	3.	Soboslikar-ličilac	2	2
	4.	Vozač mot. vozila	2	2
	5.	Pekar	1	1
	6.	Dimnjačar	1	1
	7.	Slastičar	2	2
	Ukupno:		19	12

Tablica 5. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2018./2019.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2018./2019. obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u Obrtničkoj školi Koprivnica bili su Elektrotehničar i Kuhar.

Ukupno je u godini 2018./2019. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 19 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2019./2020.	1.	Elektroničar-mehaničar	1	/
	2.	Automehaničar	1	/
	3.	Autolimar	1	/
	4.	Elektrotehničar	1	1
	5.	Elektroinstalater	1	1
	6.	Elektromonter	1	1
	7.	Monter suhe gradnje	1	/
	8.	Komercijalist	4	1
	9.	Slastičar	1	1
	10.	Pekar	1	1
	11.	Kuhar	1	1
		Ukupno:	14	7

Tablica 6. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2019./2020.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2019./2020. obrazovni program s najvećim brojem polaznika u Obrtničkoj školi Koprivnica bio je Komercijalist.

Ukupno je u godini 2019./2020. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 14 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2020./2021.	1.	Mesar	1	1
	2.	Dimnjačar	1	/
	3.	Elektromonter	1	/
	4.	Kuhar	4	1
	5.	Elektrotehničar	2	/
	6.	Pekar	1	/
	7.	Soboslikar-ličilac	1	1
	8.	Elektroinstalater	2	1
	9.	Elektromehaničar	1	1
	10.	Vozač mot. vozila	1	1
		Ukupno:	15	6

Tablica 7. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2020./2021.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2020./2021. obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u Obrtničkoj školi Koprivnica bili su: Kuhar, Elektrotehničar i Elektroinstalater.

Ukupno je u godini 2020./2021. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 15 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2021./2022.	1.	Elektrotehničar	7	4
	2.	Slastičar	2	/
	3.	Strojbravar	1	/
	4.	Soboslikar-ličilac	1	/
	5.	Dimnjačar	1	/
	6.	Konobar	1	/
	7.	Komercijalist	2	/
	8.	Plinoinstalater	1	1
	9.	Elektroinstalater	1	1
		Ukupno:	17	6

Tablica 8. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2021./2022.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2021./2022. obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u Obrtničkoj školi Koprivnica bili su: Elektrotehničar, Slastičar i Komercijalist.

Ukupno je u godini 2021./2022. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 17 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA	ZAVRŠILI
2022./2023.	1.	Kuhar	5	3
	2.	Elektrotehničar	2	/
	3.	Pekar	1	1
	4.	Komercijalist	4	/
	5.	Automehaničar	1	/
	6.	Vozač mot. vozila	1	1
		Ukupno:	14	5

Tablica 9. Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2022./2023.

(Obrtnička škola Koprivnica, web: <http://ss-obrtnicka-koprivnica.skole.hr/>).

U godini 2022./2023. obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u Obrtničkoj školi Koprivnica bili su: Kuhar, Komercijalist i Elektrotehničar.

Ukupno je u godini 2022./2023. programe obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica upisalo 14 polaznika.

Prema podacima Obrtničke škole Koprivnica, u periodu od 2017. do 2022. godine, u programima obrazovanja odraslih sudjelovalo je ukupno 102 polaznika, od kojih su ukupno 43 polaznika završila obrazovni program.

U istom periodu (2017. – 2022.), među najpopularnijim programima obrazovanja odraslih bili su: - Komercijalist

- Elektrotehničar
- Kuhar
- Elektroinstalater
- Strojbravar
- Vozač motornih vozila
- Slastičar

U godini 2017./2018. najpopularniji program obrazovanja odraslih bio je komercijalist, a isto se ponavlja i u godini 2019./2020. te 2022./2023. gdje komercijalist biva drugo najpopularnije zanimanje. U godini 2018./2019., kao i u godini 2021./2022. najpopularniji program bio je elektrotehničar. Navedeni su programi četverogodišnji obrazovni programi stoga je kroz godine vidljiv trend popularnosti četverogodišnjih programa, osim u godini 2020./2021. u kojoj je najpopularniji program bio trogodišnji program kuhara.

9.1.2. Srednja škola Koprivnica

Podaci o programima u obrazovanju odraslih i broju upisanih u Srednjoj školi Koprivnica za vremenski period od 2018. do 2022. godine prikazani su u nastavku.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2018./2019.	1.	Upravni referent	3
	2.	Prehrambeni tehničar	1
	3.	Komercijalist	8
		Ukupno:	12

Tablica 10. Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2018./2019.

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>)

U godini 2018./2019. obrazovni program s najvećim brojem polaznika u Srednjoj školi Koprivnica bio je Komercijalist.

Ukupno je u godini 2018./2019. programe obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica upisalo 12 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2019./2020.	1.	Poslovni tajnik	2
	2.	Komercijalist	5
		Ukupno:	7

Tablica 11. Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2019./2020.

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>)

U godini 2019./2020. obrazovni program s najvećim brojem polaznika u Srednjoj školi Koprivnica bio je Komercijalist.

Ukupno je u godini 2019./2020. programe obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica upisalo 7 polaznika.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2020./2021.	1.	Rukovatelj prehrambenim strojevima	1
	2.	Komercijalist	1
		Ukupno:	2

Tablica 12. Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2020./2021.

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>)

U godini 2020./2021. dva su polaznika upisala programe obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica: obrazovni program Rukovatelj prehrambenim strojevima i Komercijalist.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2021./2022.	1.	Komercijalist	1
		Ukupno:	1

Tablica 13. Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2021./2022.

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>)

U godini 2021./2022. samo je jedan polaznik upisao program obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica: Komercijalist.

GODINA	RED.BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2022./2023.	1.	Komercijalist	5
	2.	Rukovatelj prehrambenim strojevima	2
	3.	Upravni referent	1
		Ukupno:	8

Tablica 14. Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2022./2023.

(Srednja škola Koprivnica, web: <http://ss-koprivnica.skole.hr/>)

U godini 2022./2023. obrazovni program s najvećim brojem polaznika u Srednjoj školi Koprivnica bio je Komercijalist.

Ukupno je u godini 2018./2019. programe obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica upisalo 8 polaznika.

U razdoblju od 2018. do 2022. godine ukupno je 30 polaznika upisalo programe obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica, no nema podataka o broju polaznika koji su programe završili. U istom periodu, među najpopularnijim zanimanjima u obrazovanju odraslih u Srednjoj školi Koprivnica našli su se obrazovni programi Komercijalist i Rukovatelj prehrambenim strojevima.

Programi obrazovanja odraslih koji se provode u Srednjoj školi Koprivnica većinski su četverogodišnji obrazovni programi, a iz rezultata istraživanja vidljivo je da je zanimanje komercijalist bilo popularno svih godina u razdoblju od 2018. do 2022. godine. Isti trend vidljiv je i u programima upisanim u Obrtničkoj školi Koprivnica u istraživanom razdoblju.

9.1.3. Pučko otvoreno učilište Koprivnica

U nastavku rada prikazani su podaci o programima u obrazovanju odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica za vremenski period od 2018. do 2022. godine. Podaci su tablično podijeljeni na osnovno obrazovanje odraslih, verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja, neverificirane programe i programe obrazovanja za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija.

a) Osnovno obrazovanje odraslih

GODINA	RED.BR.	OBRAZOVNO RAZDOBLJE	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2018./2019.	1.	Prvo obrazovno razdoblje (1.-2. razred)	0
	2.	Drugo obrazovno razdoblje (3.-4. razred)	9
	3.	Treće obrazovno razdoblje (5. razred)	12
	4.	Četvrto obrazovno razdoblje (6. razred)	7
	5.	Peto obrazovno razdoblje (7. razred)	6
	6.	Šesto obrazovno razdoblje (8. razred)	6
		Ukupno:	

Tablica 15. Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2018./2019. u programima osnovnog obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica sudjelovalo je ukupno 40 polaznika.

Najveći broj polaznika u 2018./2019. godini pohađao je program Drugog obrazovnog razdoblja (3.-4. razred) i Trećeg obrazovnog razdoblja (5.razred).

GODINA	RED. BR.	OBRAZOVNO RAZDOBLJE	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2019./2020.	1.	Prvo obrazovno razdoblje (1.-2. razred)	0
	2.	Drugo obrazovno razdoblje (3.-4. razred)	9
	3.	Treće obrazovno razdoblje (5. razred)	12
	4.	Četvrto obrazovno razdoblje (6. razred)	7
	5.	Peto obrazovno razdoblje (7. razred)	6
	6.	Šesto obrazovno razdoblje (8. razred)	6
		Ukupno:	

Tablica 16. Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2019./2020. u programima osnovnog obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica sudjelovalo je ukupno 40 polaznika.

Najveći broj polaznika u 2019./2020. godini pohađao je program Drugog obrazovnog razdoblja (3.-4. razred) i Trećeg obrazovnog razdoblja (5.razred).

GODINA	RED.BR.	OBRAZOVNO RAZDOBLJE	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2020./2021.	1.	Prvo obrazovno razdoblje (1.-2. razred)	0
	2.	Drugo obrazovno razdoblje (3.-4. razred)	0

3.	Treće obrazovno razdoblje (5. razred)	5
4.	Četvrto obrazovno razdoblje (6. razred)	10
5.	Peto obrazovno razdoblje (7. razred)	12
6.	Šesto obrazovno razdoblje (8. razred)	11
	Ukupno:	38

Tablica 17. Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2020./2021. u programima osnovnog obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica sudjelovalo je ukupno 38 polaznika.

Najveći broj polaznika u 2020./2021. godini pohađao je program Petog obrazovnog razdoblja (7. razred) i Šestog obrazovnog razdoblja (8.razred).

GODINA	RED.BR.	OBRAZOVNO RAZDOBLJE	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2021./2022.	1.	Prvo obrazovno razdoblje (1.-2. razred)	0
	2.	Drugo obrazovno razdoblje (3.-4. razred)	0
	3.	Treće obrazovno razdoblje (5. razred)	12
	4.	Četvrto obrazovno razdoblje (6. razred)	0
	5.	Peto obrazovno razdoblje (7. razred)	0
	6.	Šesto obrazovno razdoblje (8. razred)	0
		Ukupno:	12

Tablica 18. Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2021./2022. u programima osnovnog obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica sudjelovalo je ukupno 12 polaznika.

Svi polaznici u godini 2021./2022. pohađali su obrazovni program Trećeg obrazovnog razdoblja (5. razred).

b) Verificirani programi osposobljavanja i usavršavanja

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2018./2019.	1.	Maser	14
	2.	Monter suhe gradnje	13
	3.	Pčelar	21
	4.	Knjigovođa	11
	5.	Njegovatelj	34

6.	Proizvođač mlijeka i mesa na govedarskoj farmi	7
7.	Suradnik u socijalnom poduzetništvu	13
8.	Računalni operater	6
9.	Dadilja	5
	Ukupno:	130

Tablica 19. Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2018./2019. ukupno je 130 polaznika pohađalo verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2018./2019. godini bili su: Njegovatelj, Pčelar, Maser, Monter suhe gradnje, Suradnik u socijalnom poduzetništvu i Knjigovođa.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2019./2020.	1.	Maser	12
	2.	Knjigovođa	6
	3.	Rukovatelj viličarom	5
	4.	Dadilja	6
		Ukupno:	29

Tablica 20. Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2019./2020. ukupno je 29 polaznika pohađalo verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2019./2020. godini bili su: Maser, Knjigovođa i Dadilja.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2020./2021.	1.	Sakupljač, uzgajivač i prerađivač ljekovitog i aromatičnog bilja	5
	2.	Knjigovođa	13
	3.	Maser	6
	4.	Proizvođač mlijeka i mesa na govedarskoj farmi	7

5.	Voćar	3
6.	Voditelj agroturističkog gospodarstva	4
7.	Dadilja	7
8.	Njegovateljica	6
	Ukupno:	51

Tablica 21. Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2020./2021. ukupno je 51 polaznik pohađao verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2020./2021. godini bili su: Knjigovođa, Dadilja i Proizvođač mlijeka i mesa na govedarskoj farmi.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2021./2022.	1.	Knjigovođa	9
	2.	Njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	10
	3.	Dadilja	15
	4.	Računalni operater	11
	5.	Čistač	14
		Ukupno:	59

Tablica 22. Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2021./2022. ukupno je 59 polaznika pohađalo verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2021./2022. godini bili su: Dadilja, Čistač i Računalni operater.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2022./2023.	1.	Knjigovođa	7
	2.	Njegovatelj starijih i nemoćnih osoba	4
	4.	Dadilja	27
		Ukupno:	38

Tablica 23. Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2022./2023. ukupno je 38 polaznika pohađalo verificirane programe osposobljavanja i usavršavanja u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni program s najvećim brojem polaznika u 2022./2023. godini bio je Dadilja.

c) Neverificirani programi

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2018./2019.	1.	Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju	26*
	2.	Tečaj krojenja i šivanja	9
	3.	Individualni krojeni tečaj njemačkog jezika	2
		Ukupno:	37

*za grad Koprivnicu, Đurđevac i Koprivničko-križevačku županiju

Tablica 24. Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2018./2019. ukupno je 37 polaznika sudjelovalo u neverificiranim programima obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni program s najvećim brojem polaznika u 2018./2019. godini bio je Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju. Ovaj program bio je namijenjen izvođenju svim polaznicima u Koprivničko-križevačkoj županiji.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2019./2020.	1.	Tečajevi informatičkog opismenjavanja (ciklus)	49
	2.	Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju	17
	3.	Edukacija stručnog komunikacijskog posrednika u nastavi	1
	4.	Ciklus predavanja „Susreti s...”	47
		Ukupno:	114

Tablica 25. Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2019./2020. ukupno je 114 polaznika sudjelovalo u neverificiranim programima obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2019./2020. godini bili su Tečajevi informatičkog opismenjavanja i Ciklus predavanja „Susreti s...“.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2020./2021.	1.	Tečajevi informatičkog opismenjavanja (ciklus)	10
	2.	Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju	9
	3.	Edukacija stručnog komunikacijskog posrednika u nastavi	2*
	4.	Ciklus predavanja „Susreti s...“	34
	5.	Tečaj krojenja i šivanja	4
	6.	Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida	47
	7.	Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom)	64
	8.	Edukacija „STVORI SVOJ BREND“	16
		Ukupno:	186

*jedan polaznik iz Đurđevca, jedan iz Koprivnice

Tablica 26. Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2020./2021. ukupno je 186 polaznika sudjelovalo u neverificiranim programima obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2020./2021. godini bili su Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida i Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom).

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2021./2022.	1.	Tečajevi informatičkog opismenjavanja (ciklus)	2
	2.	Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju	14
	3.	Edukacija stručnog komunikacijskog posrednika u nastavi	1

4.	Psihodramske radionice za rast i razvoj	7
5.	Tečaj krojenja i šivanja	15
6.	Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida	226
7.	Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom)	145
Ukupno:		410

Tablica 27. Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2021./2022. ukupno je 410 polaznika sudjelovalo u neverificiranim programima obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2021./2022. godini bili su Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida i Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom).

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2022./2023.	1.	Tečajevi informatičkog opismenjavanja (ciklus)	56
	2.	Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi učenicima s teškoćama u razvoju	15
	3.	Edukacija stručnog komunikacijskog posrednika u nastavi	2
	4.	Psihodramske radionice za rast i razvoj	5
	5.	Tečajevi za djecu (ciklus)	59
	6.	Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida	104
	7.	Tečaj krojenja i šivanja	6
	8.	Osnaživanje osobnih potencijala	3
	9.	Tečaj hrvatskog jezika za strance	9
	10.	Radionice na temu Sretnost	67
	Ukupno:		326

Tablica 28. Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U godini 2022./2023. ukupno je 326 polaznika sudjelovalo u neverificiranim programima obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Obrazovni programi s najvećim brojem polaznika u 2022./2023. godini bili su: Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida, Radionice na temu Sretnost i Tečajevi za djecu.

d) Programi obrazovanja za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija

U godini 2022./2023. Pučko otvoreno učilište Koprivnica započelo je s provedbom programa obrazovanja za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija.

U prvoj godini provođenja u obrazovnim je programima sudjelovalo ukupno 37 polaznika. Najveći broj upisanih polaznika pohađao je programe Mikrokvalifikacija internetski marketing i brendiranje te Djelomična kvalifikacija asistent za upravljanje projektima.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ UPISANIH POLAZNIKA
2022./2023.	1.	Mikrokvalifikacija internetski marketing i brendiranje	14
	2.	Mikrokvalifikacija rukovanje viličarom u skladišnom prostoru	9
	3.	Djelomična kvalifikacija asistent za upravljanje projektima	14
		Ukupno:	37

Tablica 29. Programi obrazovanja za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.

(Pučko otvoreno učilište Koprivnica, web: <https://www.pou-kop.hr/>)

U periodu od 2018. do 2021. godine u programima osnovnog obrazovanja odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica sudjelovalo je ukupno 130 polaznika, a najveći broj polaznika pohađao je programe Drugog obrazovnog razdoblja (3. – 4. razred) i Trećeg obrazovnog razdoblja (5. razred).

U periodu od 2018. do 2022. godine u verificiranim programima u Pučkom otvorenom učilištu sudjelovalo je ukupno 307 polaznika, a u neverificiranim programima u istom je periodu sudjelovalo 1073 polaznika.

Pučko otvoreno učilište Koprivnica u periodu od 2018. do 2022. provodilo je niz različitih obrazovnih programa, a broj sudionika obrazovanja odraslih, kao i interes za različite programe bio je velik.

U periodu od 2018. do 2022. godine verificirani programi Pučkog otvorenog učilišta s najvećim brojem polaznika bili su:

- Knjigovođa
- Dadilja
- Njegovatelj
- Pčelar
- Maser
- Monter suhe gradnje
- Računalni operater

U istom periodu (2018. – 2022.) neverificirani programi Pučkog otvorenog učilišta s najvećim brojem polaznika bili su:

- Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida
- Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom)
- Tečajevi informatičkog opismenjavanja
- Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi s učenicima s teškoćama u razvoju

Iz rezultata je vidljiv velik interes polaznika za obrazovnim programom dadilje, što se može pripisati izostanku stručnjaka iz područja ranog i predškolskog odgoja na tržištu rada te potrebitosti istih. Isto se može pretpostaviti i za program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi s učenicima s teškoćama u razvoju obzirom na činjenicu da su pomoćnici u nastavi iznimno potrebni na tržištu rada.

Provedba programa za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija započela je 2022./2023. godine i ukupan broj polaznika bio je 37.

9.1.4. Obrtničko učilište POUKA

U nastavku rada tablično su prikazani programi u obrazovanju odraslih u Obrtničkom učilištu Koprivnica za vremenske period od 2018. do 2022. godine.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ OBRAZOVNIH SKUPINA
2018./2019.	1.	Elektrozavarivač	3
	2.	Fasader za strojno žbukanje	1
	3.	Tesar	2
	4.	Njegovateljica	1
	5.	Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom	1
	6.	Tokar	1
	7.	Monter solarno toplovodnih sustava	1

8.	Voditelj za izradu i provedbu EU projekata	1
	Ukupno:	11

Tablica 30. Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2018./2019.

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>)

U godini 2018./2019. u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 11 obrazovnih skupina. Podaci o broju polaznika nisu poznati.

Najveći broj obrazovnih skupina, a samim time i najveći broj polaznika, u godini 2018./2019. bili su u obrazovnim programima Elektrozavarivač i Tesar.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ OBRAZOVNIH SKUPINA
2019./2020.	1.	Fasader za strojno žbukanje	1
	2.	Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom	2
	3.	Gerontodomaćica	1
	4.	Elektrozavarivač	1
	5.	Voditelj za izradu i provedbu EU projekata	2
	6.	Lakirer metala	2
	7.	Zavarivač MIG/MAG postupkom	1
	8.	Programer WEB aplikacija	1
	9.	3D dizajner	1
	10.	Administrator baze podataka	1
	11.	Maser	1
	Ukupno:		14

Tablica 31. Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2019./2020.

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>)

U godini 2019./2020. u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 14 obrazovnih skupina. Podaci o broju polaznika nisu poznati.

Najveći broj obrazovnih skupina, a samim time i najveći broj polaznika, u godini 2019./2020. bili su u obrazovnim programima: Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom, Voditelj za izradu i provedbu EU projekata i Lakirer metala.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ OBRAZOVNIH SKUPINA
2020./2021.	1.	Administrator baze podataka	1
	2.	Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom	1
	3.	Programer WEB aplikacija	1

4.	Zavarivač MIG/MAG postupkom	1
5.	Gerontodomaćica	2
6.	Voditelj za izradu i provedbu EU projekata	1
	Ukupno:	7

Tablica 32. Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2020./2021.

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>)

U godini 2020./2021. u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 7 obrazovnih skupina. Podaci o broju polaznika nisu poznati.

Najveći broj obrazovnih skupina, a samim time i najveći broj polaznika, u godini 2020./2021. bio je u obrazovnom programu Gerontodomaćica.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ OBRAZOVNIH SKUPINA
2021./2022.	1.	3D dizajner	1
	2.	Gerontodomaćica	1
	3.	Internet marketing	1
	4.	Priprematelj jednostavnih jela i slastica	1
	5.	Priprematelj pizza i bureka	2
	6.	Administrator baze podataka	1
	7.	Programer WEB aplikacija	1
		Ukupno:	8

Tablica 33. Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2021./2022.

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>)

U godini 2021./2022. u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 8 obrazovnih skupina. Podaci o broju polaznika nisu poznati.

Najveći broj obrazovnih skupina, a samim time i najveći broj polaznika, u godini 2021./2022. bio je u obrazovnom programu Priprematelj pizza i bureka.

GODINA	RED. BR.	NAZIV PROGRAMA	BROJ OBRAZOVNIH SKUPINA
2022./2023.	1.	Priprematelj jednostavnih jela	1
	2.	Internet marketing	1
	3.	Asistent za upravljanje projektima	1
	4.	Web programiranje	1
	5.	Internet marketing i brendiranje	1
	6.	Mesar	1
	7.	Poslovi u računovodstvu	1

8.	Zavarivač MIG/MAG postupkom	1
	Ukupno:	8

Tablica 34. Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2022./2023.

(Obrtničko učilište POUKA, web: <https://ou-pouka.hr/>)

U godini 2022./2023. u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 8 obrazovnih skupina. Podaci o broju polaznika nisu poznati.

Broj obrazovnih skupina u 2022./2023. godini jednak je u svim obrazovnim programima.

U vremenskom periodu od 2018. do 2022. godine, u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 48 obrazovnih skupina u programima obrazovanja odraslih.

U vremenskom periodu od 2018. do 2022. godine obrazovni programi s najvećim brojem obrazovnih grupa bili su:

- Elektrozavarivač
- Tesar
- Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom
- Voditelj za izradu i provedbu EU projekata
- Lakirer materijala
- Gerontodomaćica
- Priprematelj pizza i bureka

Obrtničko učilište POUKA primarno provodi strukovne programe obrazovanja odraslih stoga je očekivana popularnost programa poput elektrozavarivač, tesar, operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom, lakirer materijala i drugih ranije navedenih. Obrazovni programi u Obrtničkom učilištu POUKA svake godine formiraju se prema potražnji polaznika i aktualnim potrebama na tržištu rada, stoga je moguće zaključiti kako su zanimanja koja su bila najpopularnija u razdoblju od 2018. do 2022. godine bila zanimanja tražena na tržištu rada.

9.2. Rezultati anketnog upitnika

Stavovi nastavnika u obrazovanju odraslih ispitani su anketnim upitnikom putem 60 čestica grupiranih u osam skupina – opće informacije, materijalni i kadrovski uvjeti, normativni akti, kompetencije nastavnika, stručna usavršavanja, usklađenost s tržištem rada, Hrvatski kvalifikacijski okvir i primjeri dobre prakse. Sudionici istraživanja svoje su stavove o obrazovanju odraslih očitovali odgovarajući na niz pitanja koja su uključivala dihotomna pitanja, pitanja višestrukog odabira, pitanja otvorenog tipa i Likertove ljestvice.

9.2.1. Opće informacije

Prvu skupinu pitanja (*Opće informacije*) sačinjavalo je ukupno devet čestica.

U istraživanju „Stavovi nastavnika u obrazovanju odraslih“ ukupno je sudjelovalo 60 sudionika, od kojih je većina sudionika ženskog spola, čak 37, a 23 sudionika muškog spola. Podaci istraživanja Ministarstva znanosti i obrazovanja pod nazivom „Nastavnici u osnovnom obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj – Zadovoljstvo nastavnim planom i programom, uvjetima rada i polaznicima, procjena vlastitih kompetencija i temeljnih kompetencija polaznika“ također je pokazalo kako je većina nastavnika u obrazovanju odraslih ženskog spola, čak oko 64% (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017), dok je u ovom istraživanju postotak sudionika ženskog spola iznosio 61,7%.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Ženski	37	61,7
Muški	23	38,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 35. Spol sudionika istraživanja

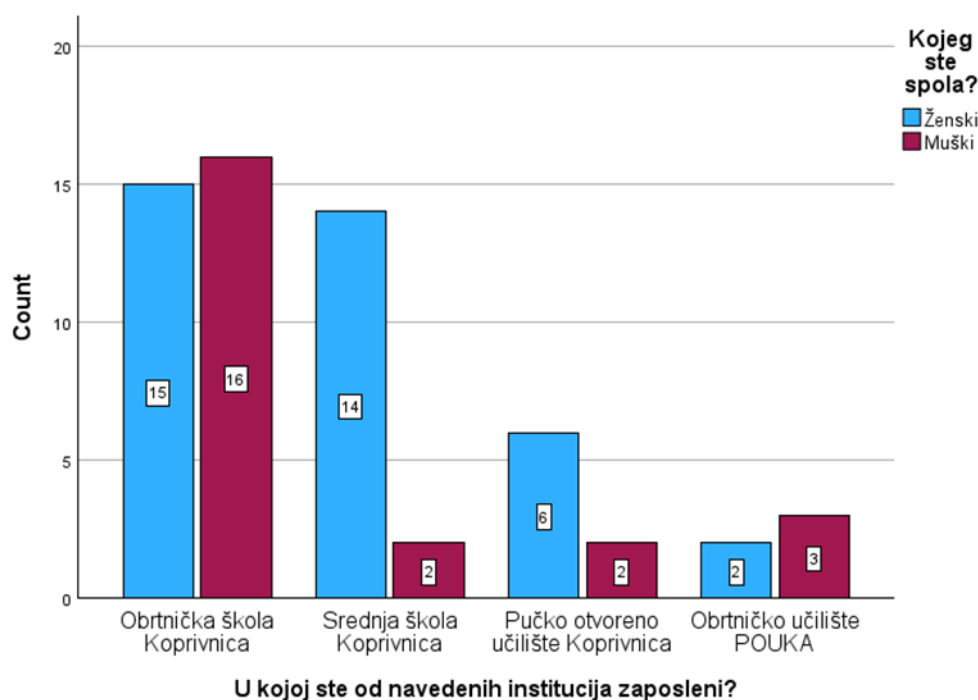
Istraživanje je provedeno s nastavnicima koji sudjeluju u aktivnostima obrazovanja odraslih, a zaposleni su u jednoj od četiri institucije: Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Obrtničko učilište POUKA. U istraživanju je sudjelovalo 31 sudionika zaposlenih u Obrtničkoj školi Koprivnica, 16 sudionika zaposlenih u Srednjoj školi Koprivnica, 8 sudionika zaposlenih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica i 5 sudionika zaposlenih u Obrtničkom učilištu POUKA. Broj sudionika prema instituciji zaposlenja je očekivan obzirom na činjenicu da je u Obrtničkoj školi Koprivnica i Srednjoj školi Koprivnica

zaposlen veći broj nastavnika koji sudjeluju u obrazovanju odraslih nego li u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica i Obrtničkom učilištu POUKA.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Obrtnička škola Koprivnica	31	51,7
Srednja škola Koprivnica	16	26,2
Pučko otvoreno učilište Koprivnica	8	13,3
Obrtničko učilište POUKA	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 36. Institucija zaposlenja sudionika

Uzimajući u obzir varijablu spola i varijablu institucije zaposlenja sudionika istraživanja, iz Obrtničke škole Koprivnica u istraživanju je sudjelovalo 15 sudionica ženskog spola te 16 sudionika muškog spola, u Srednjoj školi Koprivnica 14 sudionica ženskog spola te 2 sudionika muškog spola, u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica radilo se o 6 sudionica ženskog spola te 2 sudionika muškog spola te u Obrtničkom učilištu POUKA 2 sudionice ženskog spola te 3 sudionika muškog spola.

Tablica 37. Institucija zaposlenja sudionika ovisno o spolu

Naredna čestica ispitala je zaposlenost sudionika istraživanja u dodatnoj obrazovnoj instituciji. Rezultati su pokazali kako je 25 od ukupno 60 sudionika istraživanja zaposleno u još nekoj obrazovnoj instituciji osim prethodno navedene (Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica, Obrtničko učilište POUKA).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	25	41,7
Ne	35	58,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 38. Zaposlenje u još nekoj instituciji osim primarne

Od ukupno 25 sudionika zaposlenih u još nekoj obrazovnoj instituciji osim prethodno navedene (Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica, Obrtničko učilište POUKA), ispitanici su naveli kako su zaposleni u nekim od sljedećih institucija: Visoko učilište Algebra, Fakultet za dentalnu medicinu i zdravstvo Osijek, Gimnazija Dr. Ivana Kranjčeva Đurđevac, Gimnazija „Fran Galović“ Koprivnica, Srednja gospodarska škola Križevci, Strukovna škola Đurđevac, Osnovna škola Gola, Osnovna škola „Đuro Ester“ Koprivnica te druge osnovne škole, kao i dječji vrtić. Dva sudionika istraživanja uz stalno mjesto zaposlenja rade u Obrtničkoj školi Koprivnica, 7 sudionika u Obrtničkom učilištu POUKA, dok 5 sudionika kao drugo mjesto zaposlenja navodi Pučko otvoreno učilište Koprivnica. Uzimajući u obzir odgovore sudionika, možemo utvrditi kako značajan udio nastavnika zaposlenih u jednoj od četiri ispitivane institucije usporedno radi u još jednoj od navedenih, točnije kako su nastavnici u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice značajnim dijelom uključeni u rad institucija obrazovanja odraslih poput Obrtničkog učilišta POUKA te Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica.

U tablici 40. prikazan je broj godina radnog iskustva sudionika kao nastavnika u obrazovanju. Može se iščitati kako najveći broj sudionika u istraživanju kao nastavnika u obrazovanju radi 10 (N=5), odnosno 11 godina (N=5). Nadalje, 4 sudionika kao nastavnici u obrazovanju rade 8 godina, 4 sudionika radi 13 godina i čak 4 sudionika kao nastavnici u obrazovanju rade 20 godina. Ukupno 3 sudionika istraživanja kao nastavnici u obrazovanju rade 30 godina, dok je jedan sudionik u funkciji nastavnika čak 40 godina.

Godine radnog iskustva	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
1,0	1	1,7
3,5	1	1,7
4,0	3	5,0
6,0	2	3,3
7,0	2	3,3
8,0	4	6,7

9,0	2	3,3
10,0	5	8,3
11,0	5	8,3
12,0	2	3,3
13,0	4	6,7
14,0	1	1,7
15,0	1	1,7
16,0	2	3,3
17,0	1	1,7
18,0	3	5,0
19,0	2	3,3
20,0	4	6,7
21,0	1	1,7
22,0	2	3,3
23,0	2	3,3
25,0	1	1,7
26,0	2	3,3
28,0	1	1,7
30,0	3	5,0
32,0	1	1,7
37,0	1	1,7
40,0	1	1,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 39. Broj godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju

Nadalje, istraživanjem je ispitano radno iskustvo sudionika u funkciji nastavnika u obrazovanju odraslih. Iz tablice 6. vidljivo je kako većina sudionika ima jednu godinu radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju odraslih (N=11). Ukupno 6 sudionika posjeduje 5 godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju odraslih, 6 sudionika posjeduje 8 godina te 6 ih posjeduje 10 godina radnog iskustva. Ukupno 4 sudionika imaju 15 godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju odraslih, a značajan je broj sudionika koji posjeduju više od 15 godina radnog iskustva u obrazovanju odraslih. Zanimljiv je podatak iz tablice koji pokazuje da čak 5 sudionika posjeduju 25 godina radnog iskustva u obrazovanju odraslih, dok jedan sudionik posjeduje čak 35 godina radnog iskustva u funkciji nastavnika u obrazovanju odraslih. Iz rezultata je vidljivo da većina sudionika istraživanja ima do 10 godina radnog iskustva u

obrazovanju odraslih. Slični su rezultati dobiveni i u istraživanju „Samoprocjena kompetentnosti, motivacije i samoefikasnosti nastavnika u obrazovanju odraslih“ iz 2016. godine kojeg je proveo Filozofski fakultet u Splitu. Više od 50% sudionika posjedovalo je radno iskustvo u obrazovanju odraslih do 10 godina, a dulje radno iskustvo u sferi istoga posjedovao je znatno manji broj sudionika (Brčić Kuljiš i sur., 2016).

Godine radnog iskustva	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
1,0	11	18,3
2,0	3	5,0
2,5	1	1,7
4,0	2	3,3
5,0	6	10,0
6,0	3	5,0
7,0	1	1,7
8,0	6	10,0
10,0	6	10,0
11,0	2	3,3
12,0	1	1,7
15,0	4	6,7
16,0	2	3,3
17,0	1	1,7
20,0	1	1,7
21,0	1	1,7
22,0	1	1,7
23,0	1	1,7
25,0	5	8,3
31,0	1	1,7
35,0	1	1,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 40. Broj godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju odraslih

Istraživanje je ispitalo koji nastavni predmet/nastavne predmete sudionici istraživanja predaju u instituciji u kojoj su primarno zaposleni. Rezultati su pokazali različit spektar nastavnih predmeta:

Obrazovni sektor	Nastavni predmet	Broj sudionika (N)	
Poljoprivreda, prehrana i veterina	Tehnologija zanimanja	2	
	Poznavanje prehrambene robe	4	
Strojarstvo, brodogradnja i metalurgija	Tehnologija zanimanja	2	
	Tehnologija obrade i montaže	1	
	Tehnologija automehanike	1	
	Tehnologija plinoinstalacija	1	
	Tehnika motornih vozila	2	
	Motori s unutarnjim izgaranjem	1	
	Tehničko crtanje	1	
	Crtanje s konstrukcijama	1	
	Tehnička mehanika	2	
	Tehnički materijali	2	
	Elementi strojeva	2	
	Automatizacija procesnih postrojenja	1	
	Praktična nastava	1	
	Elektrotehnika i računalstvo	Informatika i računalstvo	4
		Digitalni marketing i brendiranje	1
		Operacijski sustavi	1
Građa računala		1	
Računalne mreže		1	
Električne instalacije		4	
Elektroenergetika		1	
Osnove elektrotehnike		2	
Elektrotehnički materijali		1	
Mjerenja u elektrotehnici		1	
Elektromotorni pogoni		2	
Automatsko upravljanje		1	
Električne mreže		1	
Električni strojevi i uređaji		2	
Senzorika		1	
Upravljanje i regulacija		1	
Digitalna elektronika		1	
Digitalna logika		1	
Osnove radio i televizijske tehnike		1	
Obnovljivi izvori energije		1	
Tehnologija solarnih toplinskih sustava		1	
Robotika		1	
Programiranje mobilnih uređaja		1	
PLC programiranje		1	
Mikroupravljači		2	
Osnove automatizacije		1	
Praktična nastava		2	
Graditeljstvo i geodezija		Poznavanje materijala	1
		Građevinske konstrukcije	1
		Građevinski materijali	1
	Poznavanje nacрта	1	

	Izvođenje suhe gradnje	1
	Ustrojstvo i obračun radova	1
	Praktična nastava	1
Ekonomija, trgovina i poslovna administracija	Osnove ekonomije	2
	Poduzetništvo	2
	Računovodstvo	1
	Knjigovodstvo	1
	Analiza financijskih izvještaja	1
	Marketing	1
	Trgovinsko poslovanje	1
	Trgovačka praksa	1
	Vježbenička tvrtka	1
	Priprema prodaje	1
	Komunikacije u prodavaonici	1
	Poslovne komunikacije	1
	Uvod u poslovno upravljanje	1
	Upravljanje EU projektima	1
	Komunikacijske vještine	1
Turizam i ugostiteljstvo	Kuharstvo	1
	Ugostiteljsko posluživanje	1
	Aranžiranje	1
	Biologija s higijenom i ekologijom	1
Zdravstvo i socijalna skrb	Prva pomoć	1
	Osnove higijene	1
	Zdravstvena njega u zajednici	1
	Istraživanje u sestrinstvu	1
Općeobrazovni predmeti	Hrvatski jezik	1
	Engleski jezik	1
	Njemački jezik	1
	Talijanski jezik	1
	Francuski jezik	1
	Matematika	4
	Fizika	1
	Kemija	1
	Biologija	1
	Politika i gospodarstvo	2
	Etika i kultura	1
	Tjelesna i zdravstvena kultura	1
	Tehnička kultura	1
	Glazbena kultura/umjetnost	1
	Psihologija	1
Obrazovanje odraslih	Radna pedagogija	2

Tablica 41. Nastavni predmeti prema broju sudionika istraživanja

Rezultati istraživanja prikazuju različitu profiliranost nastavnika u obrazovanju odraslih te potvrđuju činjenicu da je u obrazovanju odraslih, uz različit profil institucija koje provode obrazovanje odraslih, teško odrediti specifičan skup kompetencija koje bi nastavnici u obrazovanju trebali posjedovati (Mašić, 2016).

Posljednja čestica prvog segmenta anketnog upitnika ispitala je procjenu sudionika istraživanja o spolnoj zastupljenosti polaznika u obrazovanju odraslih. Rezultati pokazuju kako

sudionici smatraju da se u većoj mjeri žene (N=34) uključuju u programe obrazovanja odraslih, u odnosu na muškarce (N=26). U Republici Hrvatskoj, prema Eurostat-ovoj Anketi o radnoj snazi, žene u većoj mjeri sudjeluju u obrazovanju odraslih, no razlika nije strahovito značajna (Matković & Jaklin, 2021). Veći postotak sudjelovanja žena u programima obrazovanja odraslih može se povezati i s većim postotkom žena zaposlenim u institucijama obrazovanja odraslih. Prema istraživanju Zovko & Staničić (2021), 70,3% sudionica ženskog spola i 29,7% sudionika muškog spola zaposleno je u institucijama obrazovanja odraslih. Prema istraživanju Ministarstva znanosti i obrazovanja iz 2017. godine, ukupno 64% nastavnika u obrazovanju odraslih bile su žene. Slično se može povezati s generalnim podacima o većoj zaposlenosti žena unutar odgojno-obrazovnih institucija.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Žene	34	56,7
Muškarci	26	43,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 42. Procjena spola polaznika u obrazovanju odraslih

9.2.2. Materijalni i kadrovski uvjeti

Skupina pitanja „Materijalni i kadrovski uvjeti“ sačinjavala se od ukupno dvanaest čestica u formi Likertove skale.

Rezultati su pokazali kako je većina sudionika (N=51) istraživanja djelomično ili u potpunosti zadovoljna materijalnim uvjetima institucije u kojoj su zaposleni (prostorije, namještaj i sl.). Navedeno se može opravdati činjenicom da su sve navedene institucije, iako nisu novoizgrađene, u posljednjih godina renovirane i modernizirane.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	9	15,0
Djelomično sam zadovoljan/na	24	40,0
U potpunosti sam zadovoljan/na	27	45,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 43. Zadovoljstvo materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) institucije u kojoj su sudionici zaposleni

Većina sudionika istraživanja (N=52), kao i prethodnom česticom, djelomično ili u potpunosti zadovoljna je tehnološkom opremljenošću institucije u kojoj su zaposleni (računala, projektori i sl.). Navedena činjenica pozitivna je stavka, posebice u kontekstu provođenja obrazovnih programa koji zahtijevaju uporabu tehnologije u nastavnom procesu (npr. programi stjecanja digitalnih kompetencija).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	1	1,7
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	6	10,0
Djelomično sam zadovoljan/na	23	38,3
U potpunosti sam zadovoljan/na	30	50,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 44. Zadovoljstvo tehnološkom opremljenošću (računala, projektori i sl.) institucije u kojoj su sudionici zaposleni

Nadalje, istraživanje je pokazalo kako je većina sudionika djelomično ili u potpunosti zadovoljna organizacijom nastave u instituciji u kojoj su trenutno zaposleni (N=52).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	1	1,7
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	7	11,7
Djelomično sam zadovoljan/na	20	33,3
U potpunosti sam zadovoljan/na	32	53,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 45. Zadovoljstvo organizacijom nastave u instituciji u kojoj su sudionici zaposleni

U kontekstu zadovoljstva uključenosti jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) u rad institucija u kojima su sudionici trenutno zaposleni, rezultati su pokazali kako je većina sudionika djelomično ili u potpunosti zadovoljna (N=39), a značajan je broj sudionika (N=19) koji niti su zadovoljni niti nisu.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	2	3,3
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	19	31,7
Djelomično sam zadovoljan/na	28	46,7

U potpunosti sam zadovoljan/na	11	18,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 46. Zadovoljstvo uključenosti jedinica lokalne samouprave (općine, grad, županije) u rad institucije u kojoj je sudionik zaposlen

Slični rezultati pokazali su se i u sljedećoj povezanoj čestici koja se ticala zadovoljstva suradnje institucije u kojoj su sudionici zaposleni i jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije). Ukupno 37 sudionika istraživanja djelomično je ili u potpunosti zadovoljno suradnjom institucije u kojoj su zaposleni i jedinica lokalne samouprave, dok značajan broj sudionika (N=21) niti je zadovoljno niti nije.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	2	3,3
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	21	35,0
Djelomično sam zadovoljan/na	26	43,3
U potpunosti sam zadovoljan/na	11	18,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 47. Zadovoljstvo suradnjom institucije u kojoj je sudionik zaposlen i jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije)

Naredna čestica ispivala je zadovoljstvo uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u rad institucije u kojoj su sudionici zaposleni. Rezultati su pokazali kako je većina sudionika (N=38) djelomično ili u potpunosti zadovoljna, dok 17 sudionika iskazuje kako je niti zadovoljno niti nije. Nadalje, ukupno 41 sudionik ističe kako je djelomično ili u potpunosti zadovoljan suradnjom institucije u kojoj je zaposlen i vanjskih dionika (poslodavci, udruge), dok 14 sudionika ističe kako niti je zadovoljno niti nije.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	5	8,3
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	17	28,3
Djelomično sam zadovoljan/na	26	43,3
U potpunosti sam zadovoljan/na	12	20,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 48. Zadovoljstvo uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u rad institucije u kojoj je sudionik zaposlen

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično nisam zadovoljan/na	5	8,3
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	14	23,3
Djelomično sam zadovoljan/na	24	40,0
U potpunosti sam zadovoljan/na	17	28,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 49. Zadovoljstvo suradnjom institucije u kojoj je sudionik zaposlen i vanjskih dionika (poslodavci, udruge)

Preporuke formirane na temelju istraživanja Ministarstva znanosti i obrazovanja iz 2017. godine ističu važnost uključenja lokalne zajednice i poslodavaca u sferu obrazovanja odraslih. Neke od pozitivnih učinaka koji mogu biti ostvareni suradnjom spomenutih institucija su redukcija siromaštva i poticanje društvene inkluzije, a korist poslodavcima zasigurno leži u kvalificiranoj radnoj snazi (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017).

Radom Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih djelomično ili u potpunosti zadovoljno je 33 sudionika, 22 sudionika niti su zadovoljna niti nisu, dok je ukupno 5 sudionika djelomično ili u potpunosti nezadovoljno radom Agencije. Obzirom da je po Zakonu o obrazovanju odraslih (NN 144/2021) Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih jedna od krovnih institucija u području obrazovanja odraslih, smatra se kako je potrebno osvijestiti nastavnike u obrazovanju odraslih o sferama rada Agencije te osigurati veći stupanj suradnje s ciljem izgradnje povjerenja.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam zadovoljan/na	1	1,7
Djelomično nisam zadovoljan/na	4	6,7
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	22	36,7
Djelomično sam zadovoljan/na	22	36,7
U potpunosti sam zadovoljan/na	11	18,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 50. Zadovoljstvo radom Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

Upečatljiva je činjenica da ukupno 26 sudionika istraživanja iskazuje kako je djelomično ili u potpunosti nezadovoljna ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) u

području obrazovanja odraslih, a čak 22 sudionika niti su zadovoljna niti nisu. U skladu s odgovorima ispitanika potrebno je raditi na tome da se uspostave temelji za razvijanje nastavnog materijala u području obrazovanja odraslih, u kontekstu nastavnih udžbenika ili preporuka i smjernica za provođenje nastavnog procesa. Slični su rezultati dobiveni i u istraživanju Ministarstva znanosti i obrazovanja iz 2017. godine koji govore kako nastavni materijali i udžbenici koji se koriste u obrazovanju odraslih nisu prilagođeni odraslim učenicima. Preporuke koje se nalažu ovim istraživanjem kreiranje je novih udžbenika te uporaba digitalnih multimedijских sadržaja u nastavi s odraslim učenicima (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017). Rezultati ukazuju na potrebu oblikovanja i implementacije nastavnih materijala, posebice nastavnih udžbenika, prilagođenih specifičnim potrebama odraslih učenika, koji izuzev usklađenosti s obrazovnim programom, ishodima učenja i potrebama na tržištu rada, moraju korespondirati različitim demografskim odrednicama sudionika obrazovanja odraslih te njihovom prethodnom znanju i iskustvu.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam zadovoljan/na	8	13,3
Djelomično nisam zadovoljan/na	18	30,0
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	22	36,7
Djelomično sam zadovoljan/na	7	11,7
U potpunosti sam zadovoljan/na	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 51. Zadovoljstvo ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) u području obrazovanja odraslih

Kvalitetom nastavnih planova i programa u obrazovanju odraslih djelomično ili u potpunosti zadovoljno je 23 sudionika, dok je isti broj sudionika (N=23) indiferentan. Djelomično ili u potpunosti nezadovoljno je ukupno 14 sudionika. Obzirom na činjenicu da se nastavni proces izvodi prema nastavnim planovima i programima, pozitivna je činjenica da većina ispitanika iskazuje zadovoljstvo u ovom području. Kontradiktorna je činjenica da su sudionici istraživanja u značajnoj mjeri nezadovoljni nastavnim materijalima i udžbenicima, dok su nastavnim planovima i programima zadovoljni. Istraživanje Ministarstva znanosti i obrazovanja iz 2017. godine ističe povezanost nastavnih planova i programa te nastavnih

materijala, odnosno neprilagođenost nastavnih planova i programa definira kao uzrok neadekvatnosti nastavnih materijala i udžbenika (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam zadovoljan/na	4	6,7
Djelomično nisam zadovoljan/na	10	16,7
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	23	38,3
Djelomično sam zadovoljan/na	19	31,7
U potpunosti sam zadovoljan/na	4	6,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 52. Zadovoljstvo kvalitetom nastavnih planova i programa u obrazovanju odraslih

Zanimljiv i neočekivan je podatak koji pokazuje kako je gotovo polovica sudionika (N=34) djelomično ili u potpunosti zadovoljna plaćom koju dobiva u instituciji u kojoj je zaposlena, dok je ukupno 18 sudionika neutralno, a 8 njih djelomično ili u potpunosti nezadovoljno.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam zadovoljan/na	3	5,0
Djelomično nisam zadovoljan/na	5	8,3
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	18	30,0
Djelomično sam zadovoljan/na	27	45,0
U potpunosti sam zadovoljan/na	7	11,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 53. Zadovoljstvo sudionika plaćom

Optimistična je činjenica koja govori da je većina sudionika (N=47) zadovoljna međuljudskim odnosima u instituciji u kojoj su zaposleni.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam zadovoljan/na	1	1,7
Djelomično nisam zadovoljan/na	1	1,7
Niti sam zadovoljan/na niti nisam zadovoljan/na	11	18,3
Djelomično sam zadovoljan/na	22	36,7
U potpunosti sam zadovoljan/na	25	41,7

Ukupno	60	100,0
---------------	----	-------

Tablica 54. Zadovoljstvo sudionika međuljudskim odnosima unutar institucije

9.2.3. Normativni akti

Sljedeća skupina pitanja odnosila se na upoznatost sudionika s normativnim aktima u obrazovanju odraslih te primjenom istih u svakodnevnom radu.

Rezultati su pokazali kako je većina sudionika (N=38) djelomično ili u potpunosti upoznata sa strateškim dokumentima, zakonima, podzakonskim aktima i drugim dokumentima u obrazovanju odraslih. Međutim, rezultati pokazuju kako je značajan broj sudionika (N=20) koji niti su upoznati niti nisu upoznati s istima.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	20	33,3
Djelomično se slažem	27	45,0
U potpunosti se slažem	11	18,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 55. Upoznatost sa strateškim dokumentima, zakonima, podzakonskim aktima i dr. u obrazovanju odraslih

Na pitanje ograničavanja zakonskih regulativa u radu u sustavu obrazovanja odraslih, ukupno 26 sudionika smatra kako djelomično ili u potpunosti zakonske regulative ograničavaju rad u sustavu obrazovanja odraslih, dok je 29 sudionika indiferentno.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	2	3,3
Djelomično se ne slažem	3	5,0
Niti se slažem niti se ne slažem	29	48,3
Djelomično se slažem	20	33,3
U potpunosti se slažem	6	10,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 56. Ograničenja zakonskih regulativa u sustavu obrazovanja odraslih

Sljedeća čestica ispitala je kojim se normativnim aktima sudionici najčešće služe prilikom svog rada u obrazovanju odraslih. Rezultati su pokazali kako se ukupno 39 sudionika najčešće koristi zakonima (Zakon o obrazovanju odraslih, Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru), ukupno 41 sudionik najčešće se koristi pravilnicima (Pravilnik o standardima i

normativima za izvođenje programa obrazovanja odraslih, Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih), a samo se 11 sudionika najčešće koristi strategijama (Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	39	65,0
Ne	21	35,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 57. Korištenje zakona u radu u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	41	68,3
Ne	19	31,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 58. Korištenje pravilnika u radu u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	11	18,3
Ne	49	81,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 59. Korištenje strategija u radu u obrazovanju odraslih

Zanimljiva je polarizacija prikazana u narednoj čestici, a tiče se praćenja promjena normativnih akata u obrazovanju odraslih (zakona, pravilnika, strategija). Najveći broj sudionika (N=30) ističe kako rijetko prati promjene normativnih akata u obrazovanju odraslih, dok ukupno 28 sudionika ističe kako često prati promjene istih. Zabrinjavajući je podatak koji prikazuje da 2 sudionika nikad ne prate promjene normativnih akata u obrazovanju odraslih.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Nikad	2	3,3
Rijetko	30	50,0
Često	25	41,7
Uvijek	3	5,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 60. Učestalost praćenja promjena normativnih akata u obrazovanju odraslih

Razlozi zašto sudionici rijetko ili gotovo nikad ne prate promjene normativnih akata u obrazovanju odraslih uključivali su: nedostatak vremena, preveliku opterećenost poslom koji obavljaju, nezainteresiranost, mišljenje da normativni akti ne utječu na rad nastavnika te mišljenje da promjene normativnih akata nisu u skladu s potrebama tržišta rada. Neki od iznenađujućih odgovora uključivali su „Nisam imao/la veliku potrebu pratiti“ i „Nisam upoznat/a da to moram“. Također zanimljiv je odgovor: „Bavim se konkretnom tematikom iz područja EU fondova, ne bavim se zakonskim odredbama vezanim uz obrazovanje odraslih“.

S druge strane, sudionici koji su istaknuli kako često ili uvijek prate promjene normativnih akata u obrazovanju odraslih istaknuli su sljedeće razloge:

„Budući da se u Republici Hrvatskoj poprilično često mijenjaju zakoni i pravilnici, primorani smo često pratiti promjene“

„Morate biti u tijeku“

„Za svakodnevni rad nužno je stalno pratiti izmjene i promjene akata“

„Moram biti upoznat/a s promjenama“

„Kao dionik radnih skupina za vrednovanje i izradu strateških dokumenata obrazovnog sustava RH, a i osoba koja se maksimalno posvećuje ispravnom i temeljitom izvršavanju preuzetih poslovnih obveza, pratim razvoj i promjenu navedenih dokumenata“

„S obzirom da povremeno radim i na razvoju novih programa, moram pratiti promjene normativnih akata“

„Oni su orijentir za rad“

„Operacionalizacija je regulirana prema normativnim aktima“

„Često pratim jer je to dio mog posla i zanima me. Također, često s kolegama iz aktiva razgovaramo o tim temama“

Obzirom na rezultate čestice, vidljivo je kako velik broj nastavnika u obrazovanju odraslih rijetko prati promjene normativnih akata. U vidu istog, potrebno je raditi na tome da se nastavnike u obrazovanju odraslih osvijesti o važnosti kontinuiranog praćenja promjena i implementiranja istih u svakodnevnom radu.

9.2.4. Kompetencije nastavnika

Sljedeća skupina pitanja obuhvaćala je niz pitanja o kompetencijama nastavnika u obrazovanju odraslih.

Rezultati su pokazali kako ukupno 20 sudionika provodi redovitu nastavu u obrazovanju odraslih, 34 sudionika provodi konzultativno-instruktivnu nastavu, 14 sudionika provodi dopisno-konzultativnu nastavu, 2 sudionika provode otvorenu nastavu i 8 sudionika provodi nastavu na daljinu. Telenastavu ne provodi ni jedan sudionik. Slični rezultati dobiveni su i u istraživanju Ministarstva znanosti i obrazovanja iz 2017. godine koji govore kako većina nastavnika u obrazovanju odraslih održava konzultativno-instruktivnu nastavu (oko 44%) te redovitu nastavu (oko 36%) (Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2017).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	20	33,3
Ne	40	66,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 61. Održavanje redovite nastave u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	34	56,7
Ne	26	43,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 62. Održavanje konzultativno-instruktivne nastave u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	14	23,3
Ne	46	76,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 63. Održavanje dopisno-konzultativne nastave u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	2	3,3
Ne	58	96,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 64. Održavanje otvorene nastave u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	0	0,0
Ne	60	100,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 65. Održavanje telenastave u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	8	13,3
Ne	52	86,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 66. Održavanje nastave na daljinu u obrazovanju odraslih

Iako je na prethodno postavljenu česticu o vrsti nastave koju sudionici najčešće održavaju u obrazovanju odraslih ukupno 20 sudionika iskazalo kako provode redovitu nastavu, u sljedećoj čestici sudionici su odgovorili na pitanje, odnosno rezultati pokazuju kako ukupno 35 sudionika provodi oblike redovite nastave.

Sudionici koji provode redovitu nastavu iskazali su kako najčešće koriste grupni oblik rada (N=35) i frontalni oblik rada (N=13).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Frontalni oblik rada	13	21,7
Individualni i individualizirani oblik rada	8	13,3
Grupni oblik rada	14	23,3
Ukupno	35	58,3
Nedostaje	25	41,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 67. Oblik rada koji sudionici koriste u redovitoj nastavi

Razlozi uporabe frontalnog i grupnog oblika rada većinski uključuju primjerenost broju polaznika. Grupni rad sudionici koriste kako bi potaknuli aktivnost, produktivnost i primjenu znanja tijekom praktičnog rada te ističu kako je grupni rad idealan za manje grupe učenika koje oni većinom i imaju. Frontalni rad koriste sudionici čiji nastavni predmeti ne iziskuju praktičnu djelatnost ili oni čije su grupe učenika veće.

Sustav obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj ukupno 15 sudionika procjenjuje djelomično dobro organiziranim, dok ukupno 12 sudionika djelomično ili u potpunosti nije zadovoljno organizacijom. Ukupno 33 sudionika smatra kako sustav obrazovanja u Republici Hrvatskoj niti je dobro organiziran niti nije. Slični rezultati dobiveni su i u istraživanju „Samoprocjena kompetentnosti, motivacije i samoeфикаsnosti nastavnika u obrazovanju odraslih“ iz 2016. godine. Ukupno oko 42,21% sudionika smatralo je da je sustav obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj osrednje dobro uređen (Brčić Kuljiš i sur., 2016).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	2	3,3
Djelomično se ne slažem	10	16,7
Niti se slažem niti se ne slažem	33	55,0
Djelomično se slažem	15	25,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 68. Procjena organiziranosti sustava obrazovanja odraslih u RH

S metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih djelomično je ili u potpunosti upoznato 24 sudionika od ukupno 60. Poražavajući je podatak koji ističe kako ukupno 13 sudionika djelomično ili uopće nije upoznato s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	3	5,0
Djelomično se ne slažem	10	16,7
Niti se slažem niti se ne slažem	23	38,3
Djelomično se slažem	17	28,3
U potpunosti se slažem	7	11,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 69. Upoznatost s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih

Naredni skup pitanja odnosio se na vlastiti nastavni proces sudionika istraživanja.

Rezultati su pokazali kako većina sudionika (N=45) nastavni proces i sadržaje oblikuje na temelju prethodnih znanja i iskustava polaznika pojedinog programa, te ukupno 55 sudionika ističe kako tijekom izvođenja nastavnog procesa u obzir uzima interese polaznika. Obzirom na činjenicu da se obrazovanje odraslih razlikuje od obrazovanja djece i mladih, potrebno je nastavni proces prilagoditi razini znanja i potrebama grupe.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	14	23,3
Djelomično se slažem	37	61,7
U potpunosti se slažem	8	13,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 70. Oblikovanje nastavnog procesa na temelju prethodnih znanja i iskustava polaznika

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Niti se slažem niti se ne slažem	5	8,3
Djelomično se slažem	26	43,3
U potpunosti se slažem	29	48,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 71. Interesi polaznika u nastavnom procesu

Inovativnim sadržajima i alatima (npr. digitalni alati i sl.) u nastavi se koristi većina sudionika (N=44). Digitalne vještine koje se ističu sve važnijima u 21. stoljeću nužno je implementirati i kroz nastavni proces. Uporaba digitalnih multimedijских sadržaja olakšava stjecanje znanja te potiče zainteresiranost polaznika za proces učenja.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	14	23,3
Djelomično se slažem	19	31,7
U potpunosti se slažem	25	41,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 72. Uporaba inovativnih sadržaja i alata (npr. digitalni alati) u nastavi

Rezultati pokazuju kako sudionici istraživanja prepoznaju važnost suradničkog učenja i razvoja kompetencija timskog rada, obzirom da ukupno 44 sudionika isto prakticiraju u svom radu. Navedeno potvrđuje i ranije spomenuti podatak da većina nastavnika u svom nastavnom radu prakticira grupni oblik rada kojima se izgrađuju kompetencije suradničkog učenja i timskog rada.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	5	8,3
Niti se slažem niti se ne slažem	11	18,3
Djelomično se slažem	20	33,3
U potpunosti se slažem	24	40,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 73. Suradničko učenje i razvoj kompetencija timskog rada u nastavi

Jednu od fundamentalnih perspektiva obrazovanja odraslih, cjeloživotno učenje, prepoznaje većina sudionika (N=54) te važnost iste ističe kroz svoj rad. Obzirom da se obrazovanje odraslih temelji na postulatima cjeloživotnog učenja, dobivena je čestica pozitivna.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Niti se slažem niti se ne slažem	6	10,0
Djelomično se slažem	19	31,7
U potpunosti se slažem	35	58,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 74. Cjeloživotno učenje u nastavi

Povratna informacija polaznika za budući rad važna je većini sudionika (N=56).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	3	5,0
Djelomično se slažem	17	28,3
U potpunosti se slažem	39	65,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 75. Procjena sudionika o važnosti povratne informacije polaznika za budući rad

Zanimljiv je podatak koji pokazuje kako je većini sudionika (N=43) vremensko trajanje nastavnog sata dovoljno za realizaciju svih planiranih aktivnosti, dok s druge strane sudionici

(N=46) smatraju kako su ponekad u radu s odraslim osobama primorani odmaknuti se od okvira nastavnog plana i programa te ukupno 40 sudionika smatra kako rad s odraslim osobama zahtijeva preuzimanje različitih uloga, izuzev uloge nastavnika.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Djelomično se ne slažem	3	5,0
Niti se slažem niti se ne slažem	13	21,7
Djelomično se slažem	22	36,7
U potpunosti se slažem	21	35,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 76. Dostatnost trajanja nastavnog sata za realizaciju svih planiranih aktivnosti

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	11	18,3
Djelomično se slažem	34	56,7
U potpunosti se slažem	12	20,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 77. Odmicanje od okvira nastavnog plana i programa u obrazovanju odraslih

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	2	3,3
Djelomično se ne slažem	5	8,3
Niti se slažem niti se ne slažem	13	21,7
Djelomično se slažem	25	41,7
U potpunosti se slažem	15	25,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 78. Preuzimanje različitih uloga u obrazovanju odraslih

Tijekom svog radnog iskustva ukupno 47 sudionika susreli su se s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju. Uzimajući u obzir velik postotak sudionika koji su se susreli s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju, preporuka je da se nastavnike u

obrazovanju odraslih educira o načinima i oblicima rada s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju – putem stručnih usavršavanja ili preporuka nadležnih tijela.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	3	5,0
Djelomično se ne slažem	5	8,3
Niti se slažem niti se ne slažem	5	8,3
Djelomično se slažem	19	31,7
U potpunosti se slažem	28	46,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 79. Osobe s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju u obrazovanju odraslih

9.2.5. Stručna usavršavanja

Skupina „Stručna usavršavanja“ ispitala je oblike stručnih usavršavanja koje sudionici najčešće pohađaju te stavove sudionika o aspektima stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih.

Rezultati su pokazali kako od oblika stručnih usavršavanja sudionici najčešće pohađaju radionice (N=31). U ostatku odgovora vidljivo je kako 28 sudionika najčešće pohađa seminare, 26 sudionika predavanja, 19 sudionika stručne skupove na županijskim/međužupanijskim/državnim razinama, 2 sudionika najčešće pohađaju konferencije te 11 sudionika specijalizirana usavršavanja.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	28	46,7
Ne	32	53,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 80. Pohađanje seminara u kontekstu stručnog usavršavanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	31	51,7
Ne	29	48,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 81. Pohađanje radionica u kontekstu stručnog usavršavanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	26	43,3
Ne	34	56,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 82. Pohađanje predavanja u kontekstu stručnog usavršavanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	19	31,7
Ne	41	68,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 83. Pohađanje stručnih skupova u kontekstu stručnog usavršavanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	2	3,3
Ne	58	96,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 84. Pohađanje konferencija u kontekstu stručnog usavršavanja

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Da	11	18,3
Ne	49	81,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 85. Pohađanje specijaliziranih usavršavanja u kontekstu stručnog usavršavanja

Zanimljiv je podatak koji pokazuje da je samo 21 sudionik djelomično ili u potpunosti zadovoljan ponudom stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih. Ukupno 18 sudionika djelomično ili uopće nisu zadovoljni istim.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	6	10,0
Djelomično se ne slažem	12	20,0
Niti se slažem niti se ne slažem	21	35,0
Djelomično se slažem	16	26,7
U potpunosti se slažem	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 86. Zadovoljstvo ponudom stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih

Ukupno 16 sudionika iskazalo je kako su djelomično ili u potpunosti zadovoljni učestalošću stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih, dok se čak 21 sudionik s tvrdnjom djelomično ili u potpunosti ne slaže.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	6	10,0
Djelomično se ne slažem	15	25,0
Niti se slažem niti se ne slažem	23	38,3
Djelomično se slažem	13	21,7
U potpunosti se slažem	3	5,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 87. Zadovoljstvo učestalošću stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih

Rezultati čestice koja je ispitivala prikladnost tema stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih pokazali su kako ukupno 21 sudionik djelomično ili u potpunosti smatra kako su teme stručnih usavršavanja prikladne, dok 13 sudionika smatra kako su one djelomično ili u potpunosti neprikladne. Navedeno je moguće opravdati činjenicom da su oblici stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih puno rjeđi nego li u regularnom sustavu odgoja i obrazovanja. Stoga je potrebno unaprijediti sustav stručnog osposobljavanja i usavršavanja za nastavnike u sustavu obrazovanja odraslih.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	8	13,3
Niti se slažem niti se ne slažem	26	43,3
Djelomično se slažem	16	26,7
U potpunosti se slažem	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 88. Zadovoljstvo temama stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih

Polovica sudionika istraživanja (N=30) smatra kako stručna usavršavanja u području obrazovanja odraslih omogućuju stjecanje novih znanja i vještina potrebnih za rad u institucijama obrazovanja odraslih.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	6	10,0

Niti se slažem niti se ne slažem	19	31,7
Djelomično se slažem	26	43,3
U potpunosti se slažem	4	6,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 89. Stjecanje novih znanja i vještina putem stručnih usavršavanja

Rezultati su pokazali kako 26 sudionika djelomično ili u potpunosti smatra da su stručna usavršavanja u području obrazovanja odraslih u korak s aktualnim promjenama i trendovima u društvu, dok ukupno 12 sudionika smatra kako djelomično ili u potpunosti to nije slučaj.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	7	11,7
Niti se slažem niti se ne slažem	22	36,7
Djelomično se slažem	19	31,7
U potpunosti se slažem	7	11,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 90. Usklađenost stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih s aktualnim promjenama i trendovima u društvu

Zanimljiv je podatak koji govori da samo 27 sudionika rado pohađa različite oblike stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih, dok njih 10 ističe kako djelomično ili u potpunosti nerado pohađaju iste.

Prema istraživanju „Samoprocjena kompetentnosti, motivacije i samoefikasnosti nastavnika u obrazovanju odraslih“ iz 2016. godine, uključivanje nastavnika u obrazovanju odraslih u oblike stručnog usavršavanja ponukano je intrinzičnom motivacijom (Brčić Kuljiš i sur., 2016).

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	4	6,7
Djelomično se ne slažem	6	10,0
Niti se slažem niti se ne slažem	23	38,3
Djelomično se slažem	17	28,3
U potpunosti se slažem	10	16,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 91. Želja za pohađanjem stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih

U kontekstu rada s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju, ukupno 21 sudionik ističe kako su im stručna usavršavanja omogućila razvoj kompetencija za rad s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju, dok ukupno 15 sudionika ističe kako to nije slučaj. Obzirom da je istraživanje pokazalo kako se ukupno 47 sudionika tijekom svog radnog iskustva susrelo s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju, ovaj je podatak posebno zanimljiv. Stručna usavršavanja u području obrazovanja odraslih trebala bi obrađivati teme učenja i poučavanja osoba s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	10	16,7
Niti se slažem niti se ne slažem	24	40,0
Djelomično se slažem	14	23,3
U potpunosti se slažem	7	11,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 92. Stručna usavršavanja i razvoj kompetencija za rad s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju

9.2.6. Usklađenost s tržištem rada

Skupina „Usklađenost s tržištem rada“ ispitala je stavove sudionika o zahtjevima tržišta rada te vlastitoj percepciji obrazovanja za tržište rada.

Rezultati su pokazali kako ukupno 50 sudionika nastavni proces nastoji oblikovati na način da znanja i vještine stečene programom odgovaraju potrebama na tržištu rada, a ukupno 49 sudionika polaznike programa nastoje osvijestiti njihovim mogućnostima u svijetu rada.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	9	15,0
Djelomično se slažem	26	43,3
U potpunosti se slažem	24	40,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 93. Usklađenost nastavnog procesa s potrebama na tržištu rada

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	9	15,0
Djelomično se slažem	20	33,3
U potpunosti se slažem	29	48,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 94. Osvještavanje polaznika o njihovim mogućnostima u svijetu rada

Optimističan je podatak koji govori kako ukupno 49 sudionika smatra da su programi koje njihova institucija nudi u skladu s potrebama na tržištu rada.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	3	5,0
Niti se slažem niti se ne slažem	11	18,3
Djelomično se slažem	25	41,7
U potpunosti se slažem	21	35,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 95. Usklađenost programa institucije s tržištem rada

Ukupno 39 sudionika smatra kako inertne promjene u obrazovanju odraslih pridonose neskladu u obrazovanju odraslih i zahtjevima tržišta rada. Rezultati ove čestice mogu se povezati s nedovoljnom razinom zadovoljstva rada Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih koje iskazuje čak 37,7% sudionika.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	4	6,7
Niti se slažem niti se ne slažem	17	28,3
Djelomično se slažem	24	40,0
U potpunosti se slažem	15	25,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 96. Ovisnost inertnih promjena u obrazovanju odraslih i nesklada na tržištu rada

9.2.7. Hrvatski kvalifikacijski okvir

Skupina pitanja „Hrvatski kvalifikacijski okvir“ ispitala je upoznatost sudionika s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom te stavove sudionika o različitim aspektima Hrvatskog kvalifikacijskog okvira.

Intrigantan je podatak koji pokazuje kako je manje od polovice sudionika (N=25) djelomično ili u potpunosti upoznato s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom. Čak 16 sudionika

djelomično ili uopće nije upoznato s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom. Razlozi za rezultate ove čestice mogu se pripisati činjenici da je Hrvatski kvalifikacijski okvir i dalje relativno nov fenomen u Republici Hrvatskoj kojeg je potrebno dodatno unaprijediti.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće nisam upoznat/a	7	11,7
Djelomično nisam upoznat/a	9	15,0
Niti sam upoznat/a niti nisam upoznat/a	19	31,7
Djelomično sam upoznat/a	19	31,7
U potpunosti sam upoznat/a	6	10,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 97. Upoznatost s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom

Usklađeno s prethodnom česticom, čak 17 sudionika ističe kako ih koncept Hrvatskog kvalifikacijskog okvira zbunjuje, a isti broj sudionika (N=17) iskazuje kako je skeptično prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru. Zanimljiv je podatak koji prikazuje da samo 12 sudionika djelomično ili uopće nije skeptično prema istome.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	9	15,0
Niti se slažem niti se ne slažem	29	48,3
Djelomično se slažem	15	25,0
U potpunosti se slažem	2	3,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 98. Shvaćanje koncepta Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	5	8,3
Djelomično se ne slažem	7	11,7
Niti se slažem niti se ne slažem	31	51,7
Djelomično se slažem	12	20,0
U potpunosti se slažem	5	8,3
Ukupno	60	100,0

Tablica 99. Skepticizam prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

U skladu s prethodnom česticom, rezultati su pokazali da više od polovice sudionika (N=38) smatra kako je zadaća pojedine odgojno-obrazovne institucije da nastavno osoblje pobliže upozna s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom. Na temelju ovih podataka moguće je predložiti obrazovnim institucijama koje se bave obrazovanjem odraslih da svoje nastavnike pobliže upoznaju s konceptom Hrvatskog kvalifikacijskog okvira i temeljnim pojmovima potrebnim za rad s odraslim osobama.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	21	35,0
Djelomično se slažem	20	33,3
U potpunosti se slažem	18	30,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 100. Uloga odgojno-obrazovnih institucija u obuci o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru

Manje od polovice sudionika (N=23) smatra da je Hrvatski kvalifikacijski okvir značajan korak u transformaciji obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Podrobnija upoznatost nastavnika u obrazovanju odraslih s konceptom Hrvatskog kvalifikacijskog okvira potencijalno bi mogla promijeniti trenutne stavove nastavnika u obrazovanju odraslih.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	3	5,0
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	32	53,3
Djelomično se slažem	14	23,3
U potpunosti se slažem	9	15,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 101. Napredak obrazovanja odraslih putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira

9.2.8. Primjeri dobre prakse

Posljednja skupina anketnog upitnika ispitala je stavove sudionika o važnosti sudjelovanja u istraživanjima/projektima, važnosti promicanja obrazovanja odraslih te važnosti preuzimanja primjera dobre prakse u vlastitom radu.

Rezultati su pokazali kako 47 sudionika smatra da institucija u kojoj su trenutno zaposleni često sudjeluje u istraživanjima/projektima, a ukupno 49 sudionika smatra kako su isti važni za unapređenje postojeće prakse.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Djelomično se ne slažem	2	3,3
Niti se slažem niti se ne slažem	10	16,7
Djelomično se slažem	20	33,3
U potpunosti se slažem	27	45,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 102. Sudjelovanje institucije u istraživanjima/projektima

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Djelomično se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	9	15,0
Djelomično se slažem	18	30,0
U potpunosti se slažem	31	51,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 103. Važnost sudjelovanja institucije u istraživanjima/projektima

Zanimljiv je podatak koji pokazuje kako ukupno 57 sudionika smatra da je promicanje važnosti obrazovanja nužno.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Niti se slažem niti se ne slažem	3	5,0
Djelomično se slažem	18	30,0
U potpunosti se slažem	39	65,0
Ukupno	60	100,0

Tablica 104. Važnost promicanja obrazovanja odraslih

Rezultati čestice „Smatram da se obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj pridaje znatno manja važnost nego li u drugim europskim/svjetskim državama“ pokazali su kako se s tvrdnjom djelomično ili u potpunosti slažu 42 sudionika.

	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Uopće se ne slažem	1	1,7
Djelomično se ne slažem	3	5,0

Niti se slažem niti se ne slažem	14	23,3
Djelomično se slažem	23	38,3
U potpunosti se slažem	19	31,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 105. Značaj obrazovanja odraslih u RH

Sukladno prethodnoj čestici, ukupno 44 sudionika smatra kako je implementacija primjera dobre prakse iz drugih zemalja ključna za unapređenje postojeće prakse u obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj.

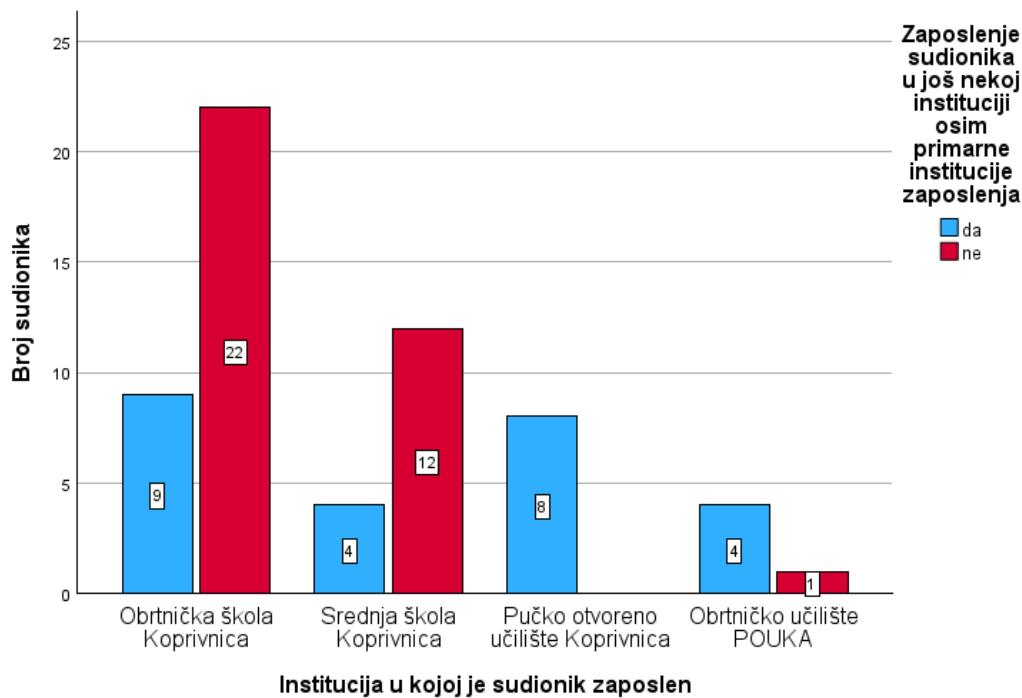
	Broj sudionika (N)	Postotak (%)
Djelomično se ne slažem	1	1,7
Niti se slažem niti se ne slažem	15	25,0
Djelomično se slažem	22	36,7
U potpunosti se slažem	22	36,7
Ukupno	60	100,0

Tablica 106. Važnost implementacije primjera dobre prakse iz drugih zemalja

9.2.9. Usporedba odabranih institucija

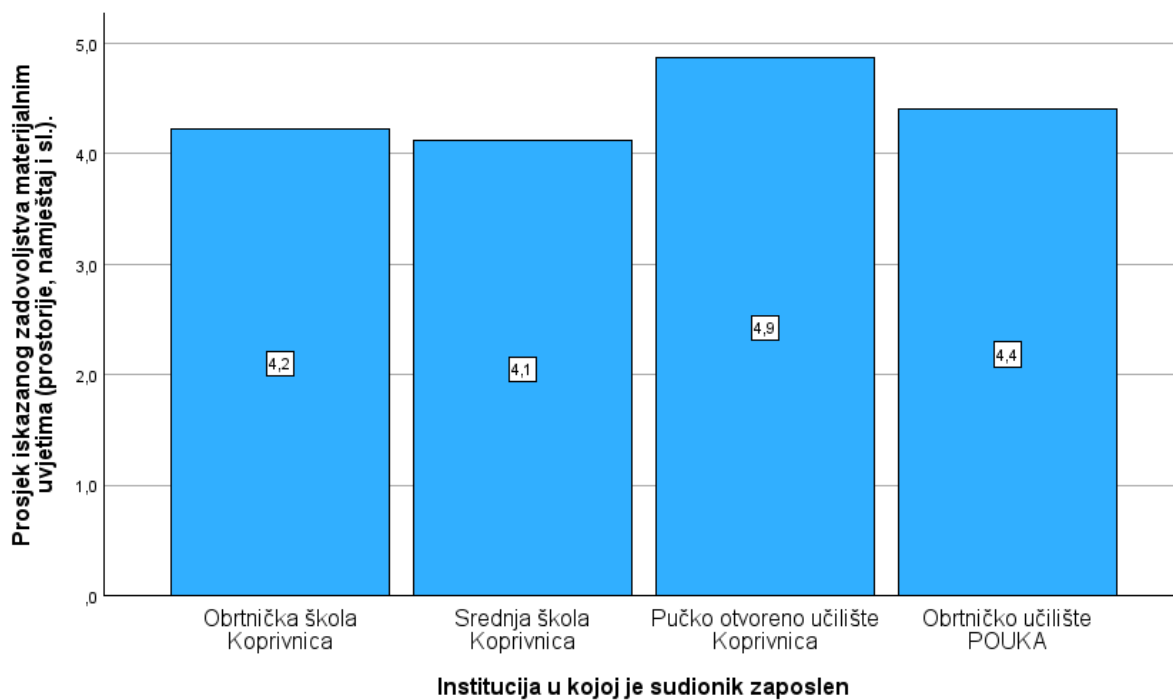
U nastavku su izdvojeni neki od podataka na temelju kojih je izvedena usporedba četiri institucije koje su sudjelovale u istraživanju.

Tablica 108. prikazuje zaposlenost sudionika u jednoj od četiri institucije te njihovo dodatno zaposlenje u još nekoj instituciji osim primarne institucije zaposlenja. Obrtnička škola Koprivnica (N=9) i Pučko otvoreno učilište Koprivnica (N=8) imaju najveći broj nastavnika zaposlenih u dodatnoj instituciji osim primarne institucije zaposlenja.

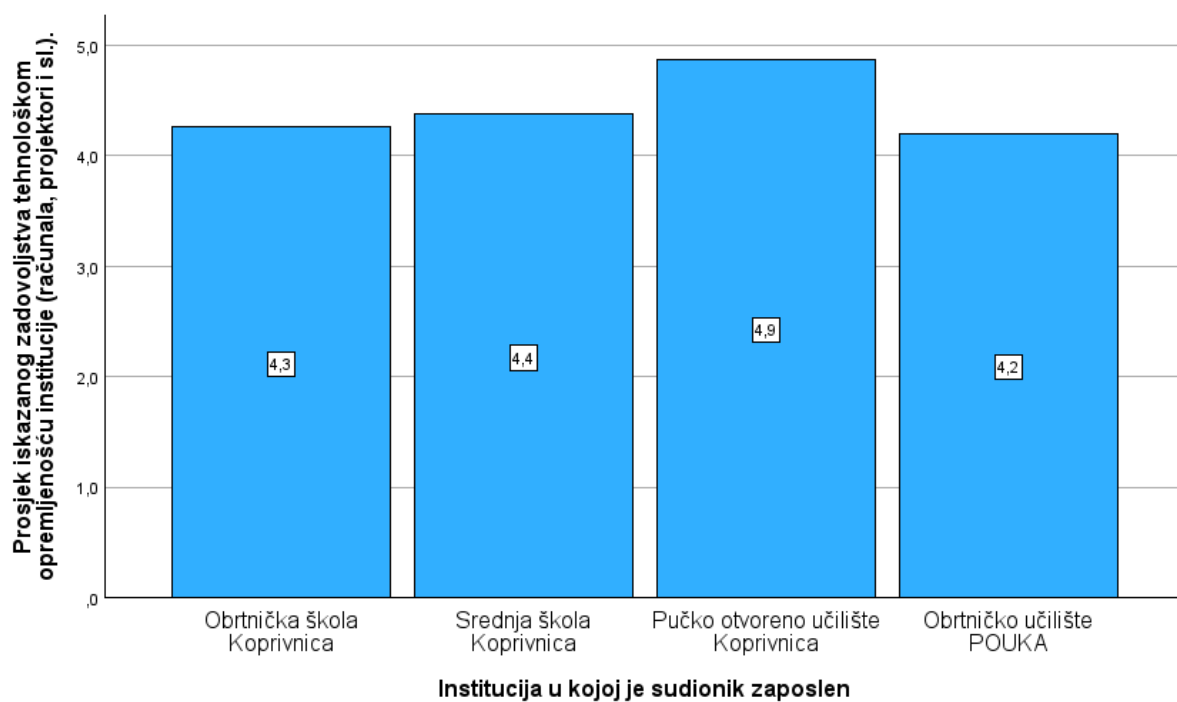

Tablica 107. Zaposlenje sudionika u odnosu na spol

Iako su svi sudionici zadovoljni materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) i tehnološkom opremljenošću institucije (računala, projektori i sl.) u kojoj su zaposleni, nastavnici Pučkog otvorenog učilišta najzadovoljniji su (M=4,9).

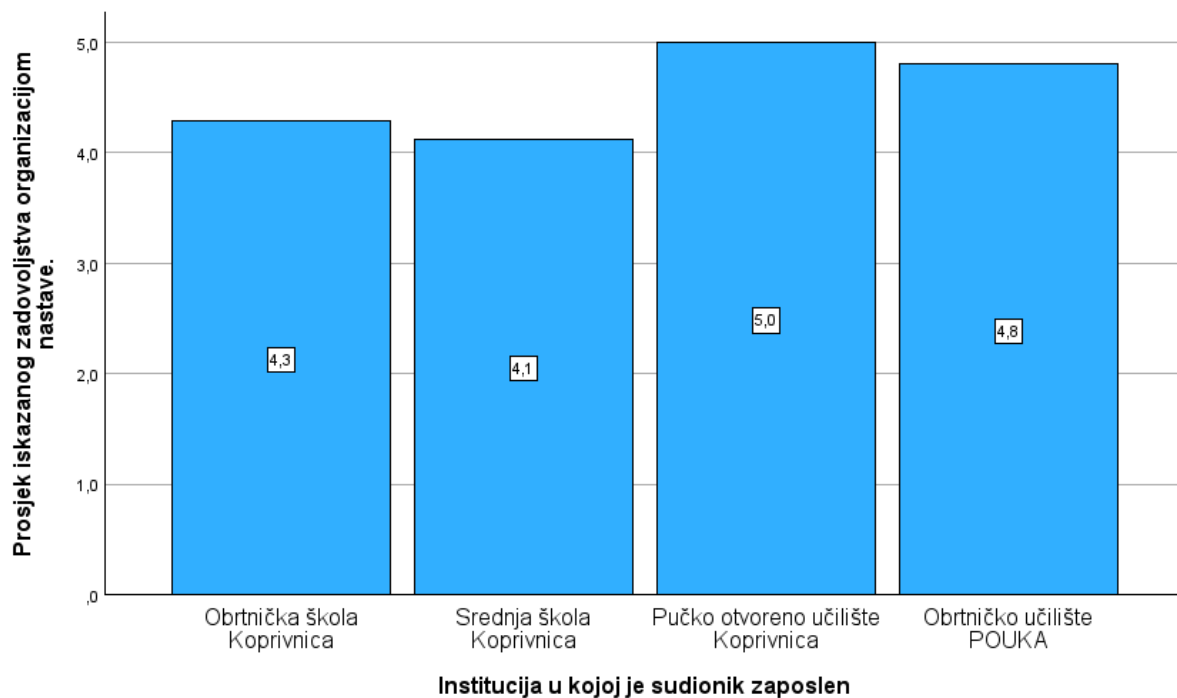

Tablica 108. Zadovoljstvo materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) ovisno o instituciji zaposlenja

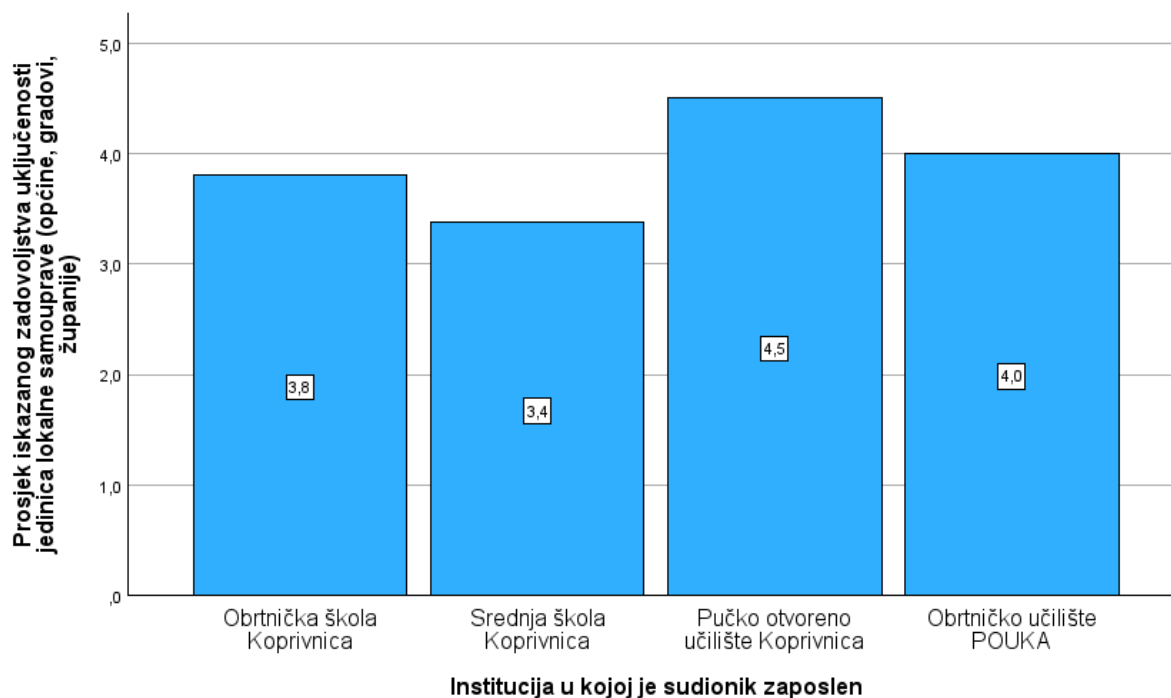
Tablica 109. Zadovoljstvo tehnološkom opremljenošću (računala, projektori i sl.) ovisno o instituciji zaposlenja

Zanimljiv je i podatak koji prikazuje da su nastavnici Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u potpunosti zadovoljni organizacijom nastave unutar svoje institucije.

Tablica 110. Zadovoljstvo organizacijom nastave u odnosu na instituciju zaposlenja

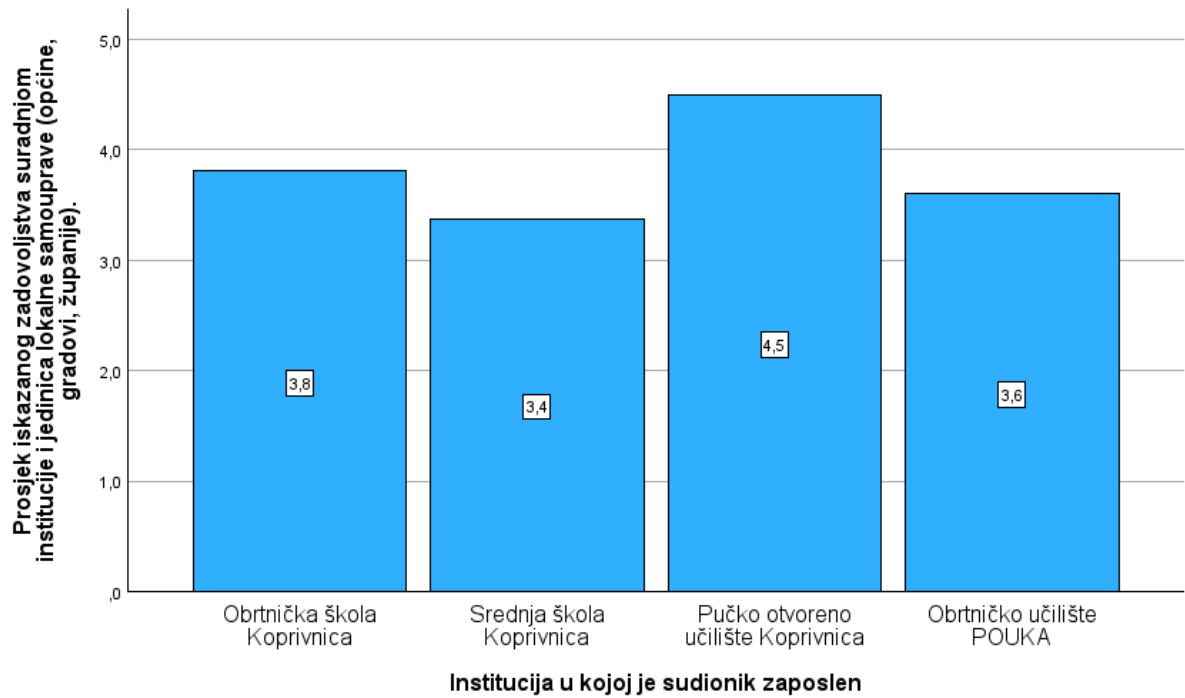
Uključenošću jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) najzadovoljnije je Pučko otvoreno učilište Koprivnica (M=4,5), kao i Obrtničko učilište POUKA (M=4,0), dok su srednje škole značajnije nezadovoljnije (Obrtnička škola Koprivnica: M=3,8, Srednja škola Koprivnica: M=3,4).

Tablica 111. Zadovoljstvo uključenosti jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) u odnosu na instituciju zaposlenja

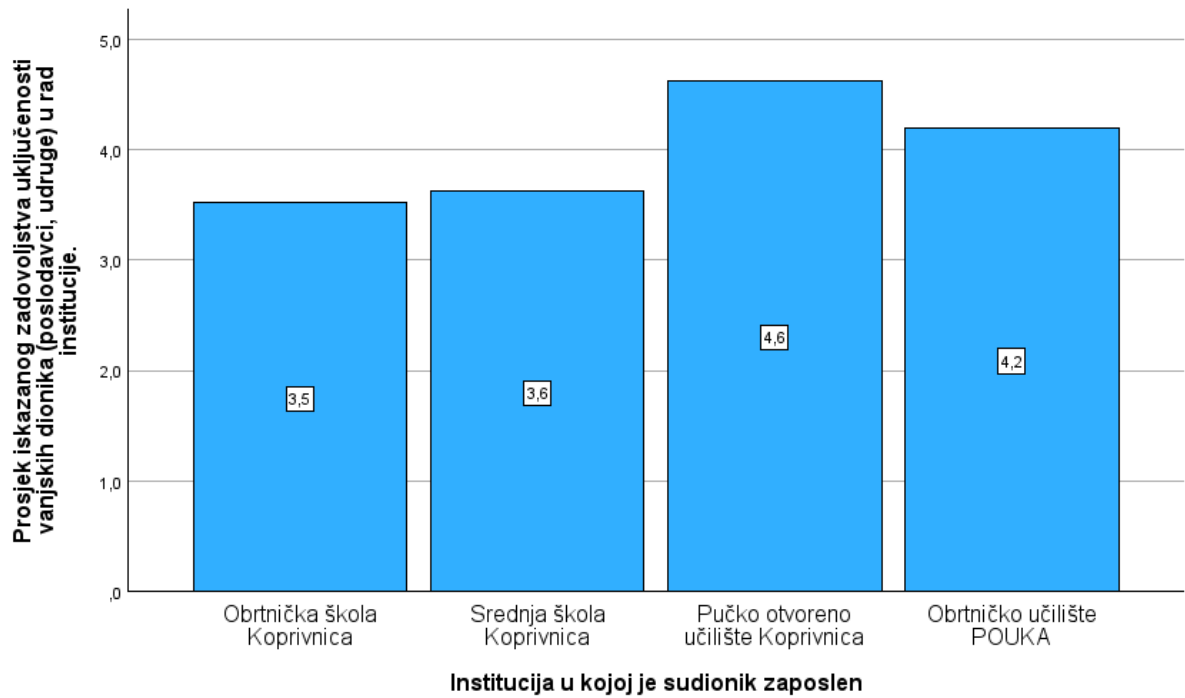
Suradnjom institucije i jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) zadovoljno je Pučko otvoreno učilište (M=4,5), dok preostale tri institucije iskazuju manje zadovoljstvo.

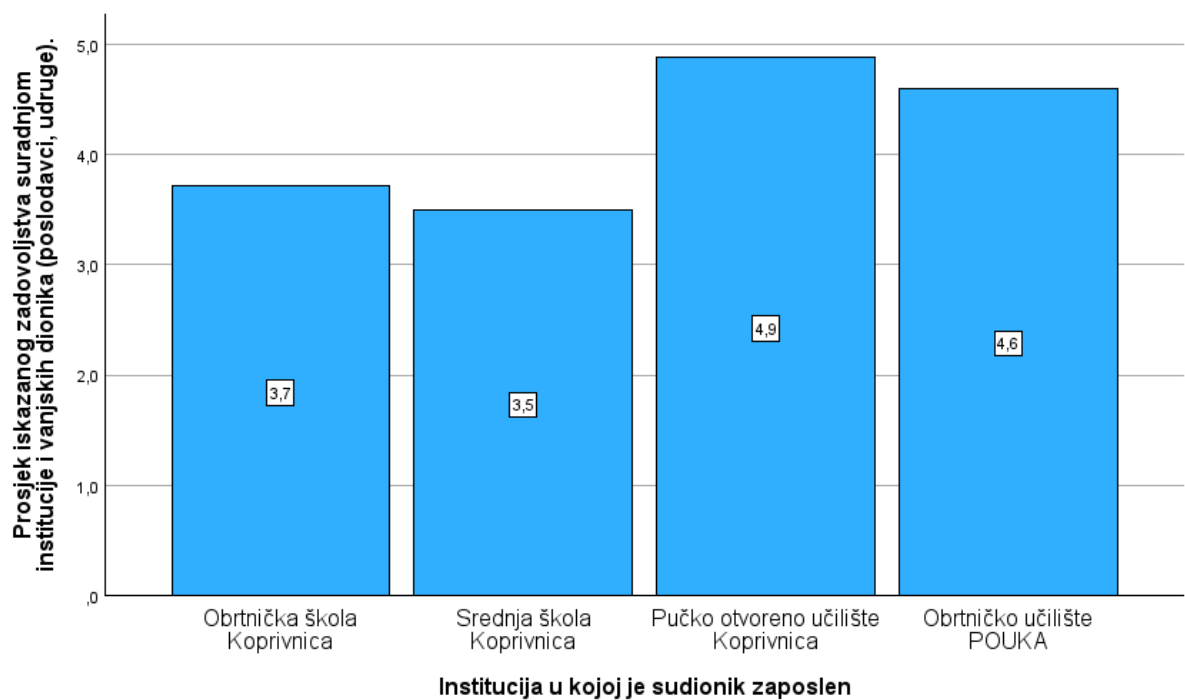

Tablica 112. Zadovoljstvo suradnjom jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) i institucije u odnosu na instituciju zaposlenja

Rezultati čestice zadovoljstva uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u rad institucije slični su kao i kod prethodne čestice. Najveće zadovoljstvo iskazuje Pučko otvoreno učilište ($M=4,6$), dok su srednje škole u određenoj mjeri nezadovoljnije. Suradnjom institucije i vanjskih dionika (poslodavci, udruge) najzadovoljnije je Pučko otvoreno učilište ($M=4,9$).

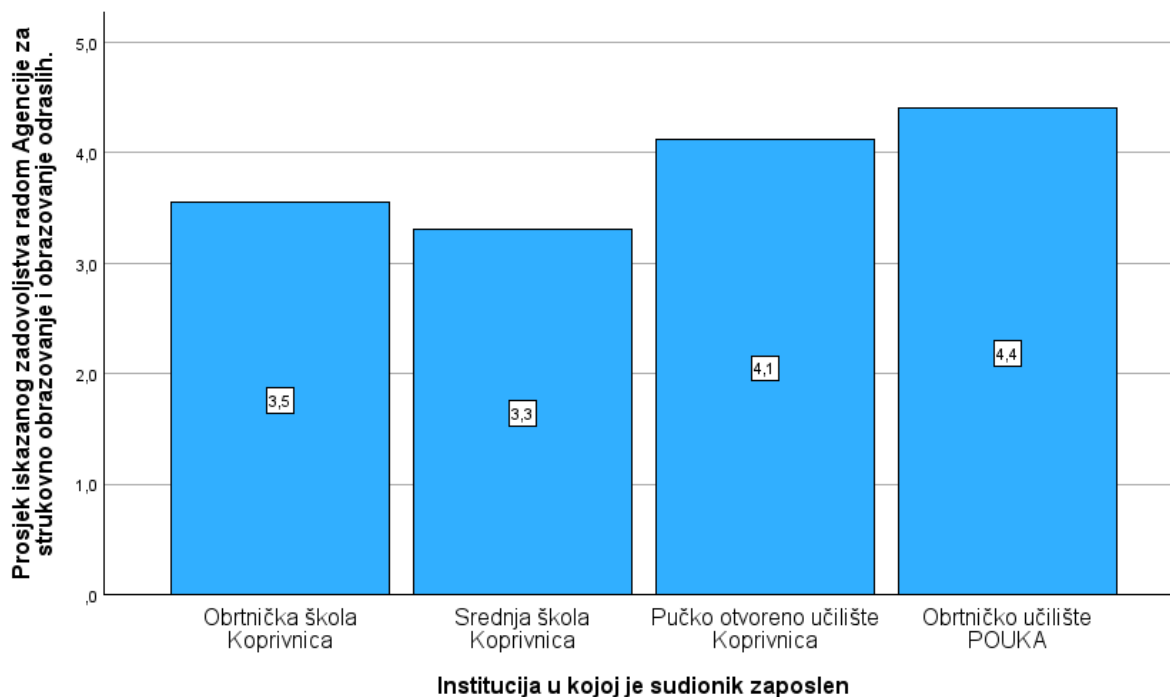

Tablica 113. Zadovoljstvo uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u odnosu na instituciju zaposlenja

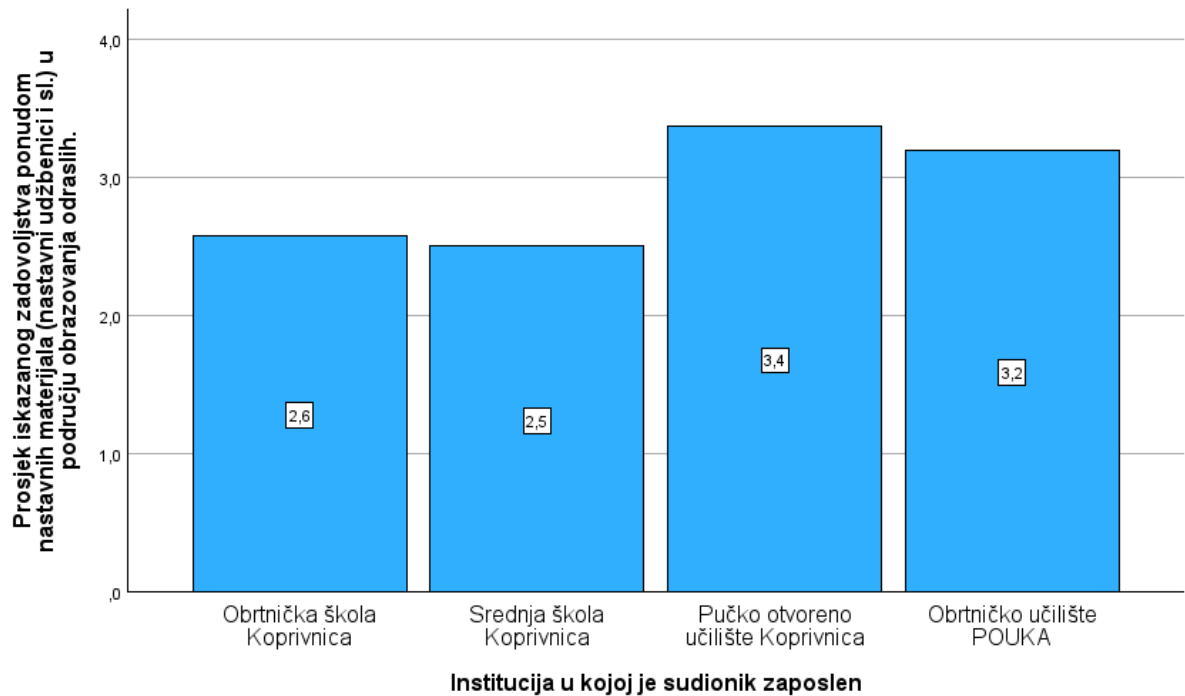
Tablica 114. Zadovoljstvo suradnjom vanjskih dionika (poslodavci, udruge) i institucije u odnosu na instituciju zaposlenja

Radom Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih najzadovoljnije je Obrtničko učilište POUKA (M=4,4), dok srednje škole pokazuju manje zadovoljstvo.

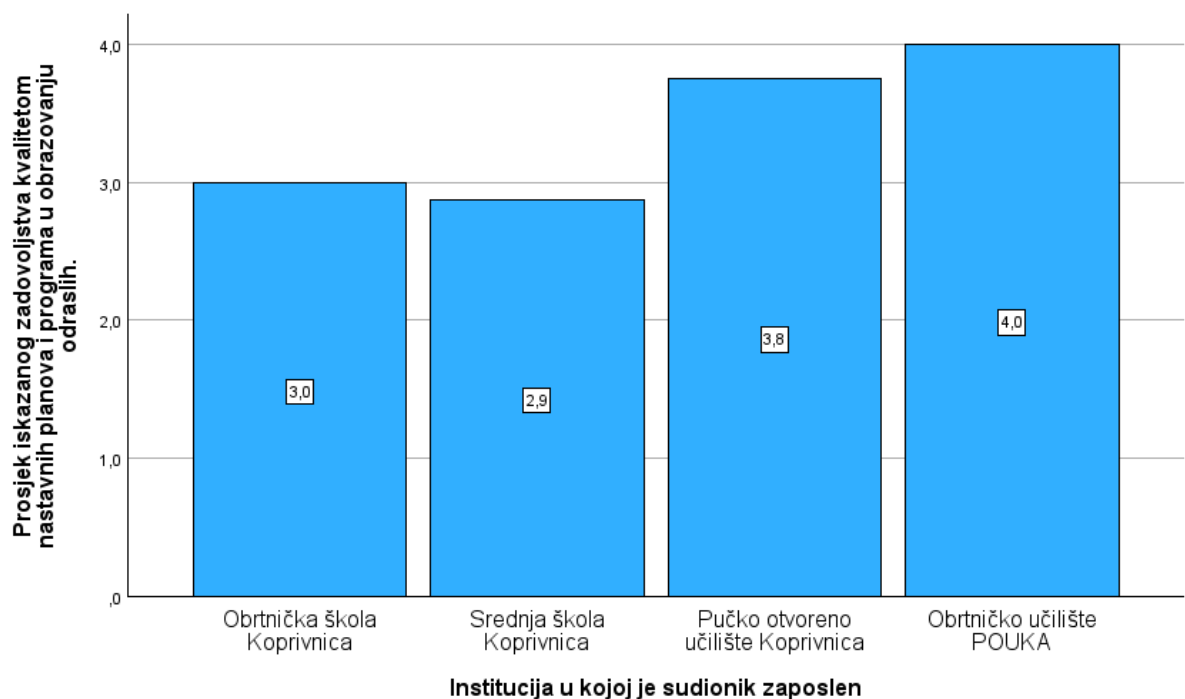
Tablica 115. Zadovoljstvo radom ASOO u odnosu na instituciju zaposlenja

Rezultati pokazuju kako ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) pretežito nije zadovoljna ni jedna ispitivana institucija, no Obrtnička škola Koprivnica (M=2,6) i Srednja škola Koprivnica (M=2,5) iskazuju značajnije nezadovoljstvo.

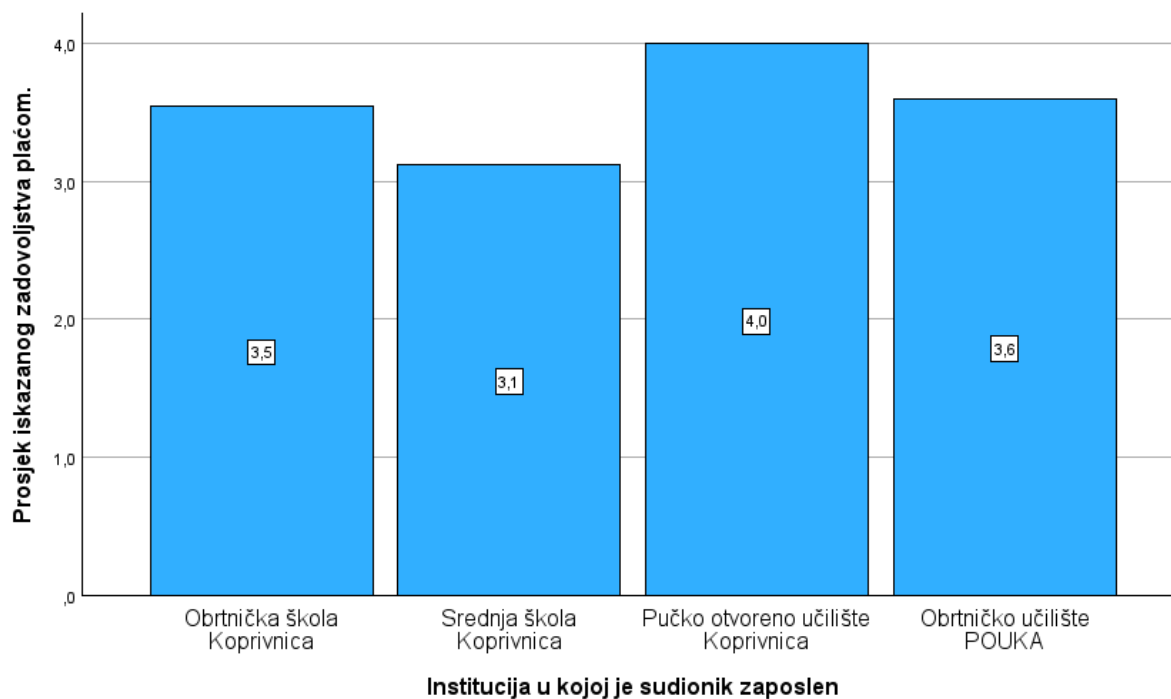
Tablica 116. Zadovoljstvo ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) u ovisnosti institucije zaposlenja

Kvalitetom nastavnih planova i programa u obrazovanju odraslih najzadovoljnije je Obrtničko učilište POUKA (M=4,0), dok su najnezadovoljnije Obrtnička škola Koprivnica (M=3,0) i Srednja škola Koprivnica (M=2,9).

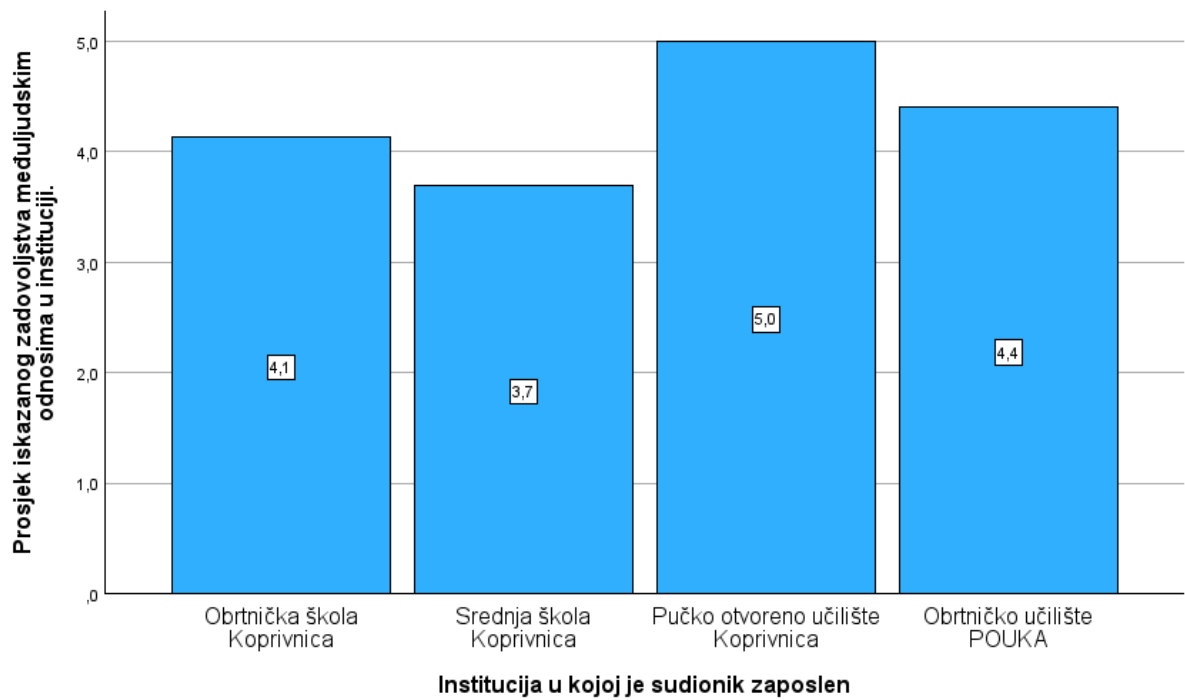
Tablica 117. Zadovoljstvo kvalitetom nastavnih planova i programa u ovisnosti institucije zaposlenja

Rezultati pokazuju kako su plaćom najzadovoljniji nastavnici Pučkog otvorenog učilišta (M=4,0).

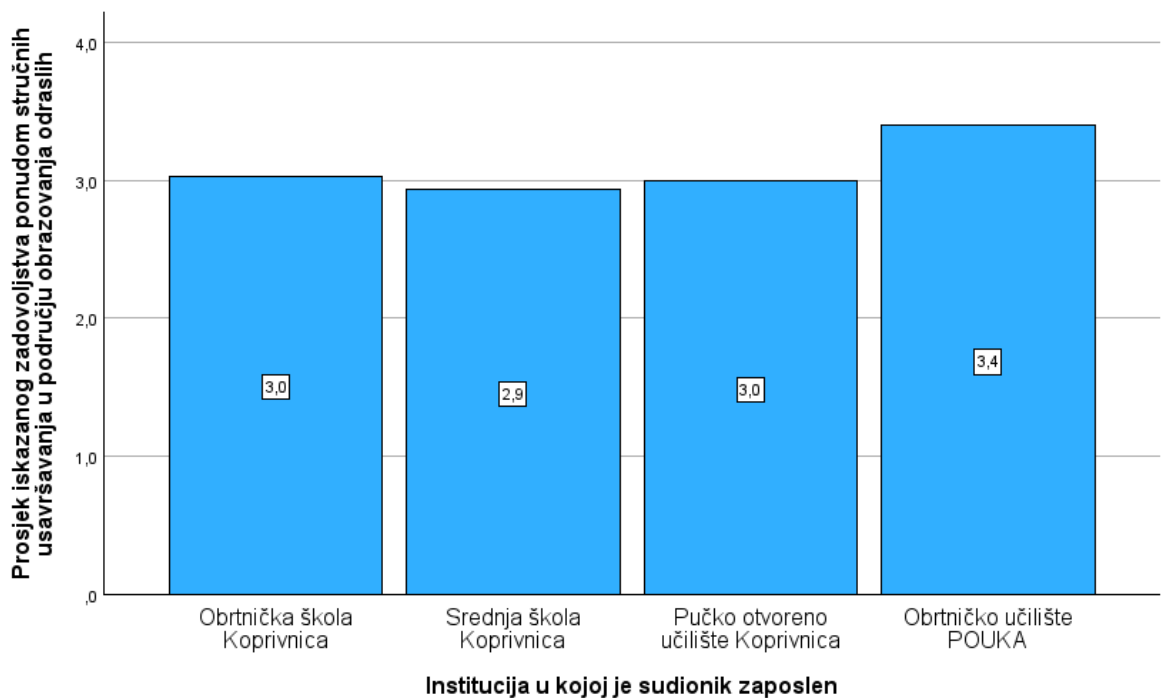
Tablica 118. Zadovoljstvo plaćom u ovisnosti institucije zaposlenja

Međuljudskim odnosima u instituciji najzadovoljniji su nastavnici Pučkog otvorenog učilišta (M=5,0), a najnezadovoljniji nastavnici Srednje škole Koprivnica (M=3,7).

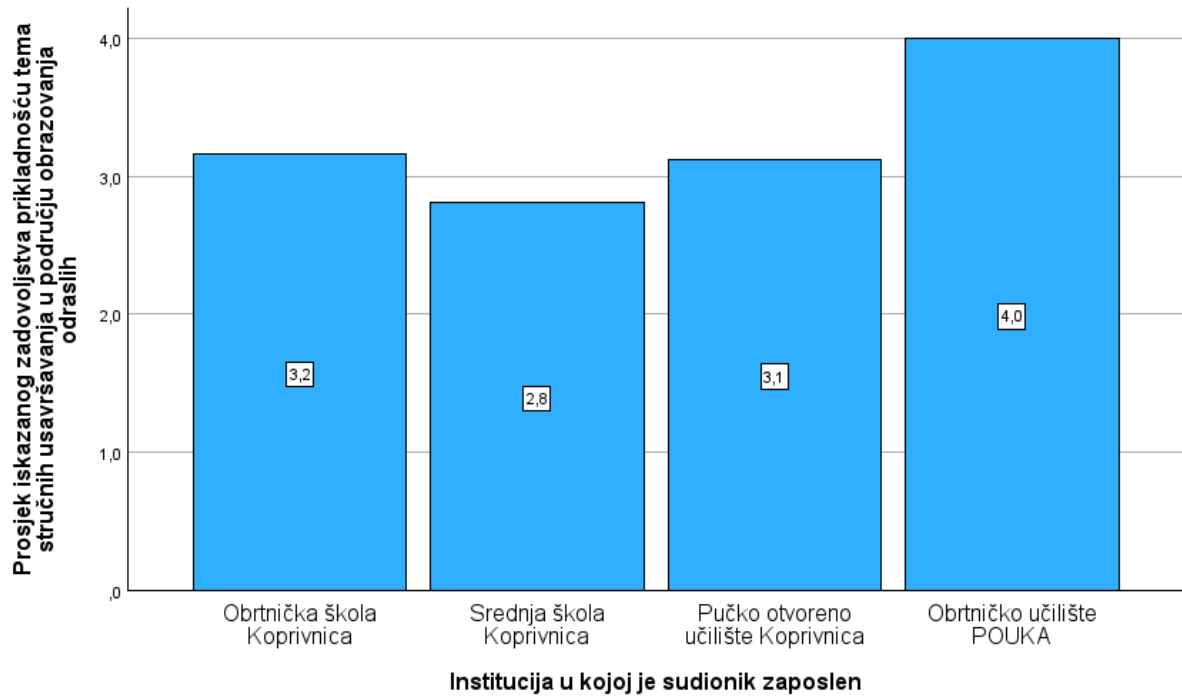
Tablica 119. Zadovoljstvo međuljudskim odnosima u ovisnosti institucije zaposlenja

Ponudom stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih svi su sudionici podjednako (ne)zadovoljni.

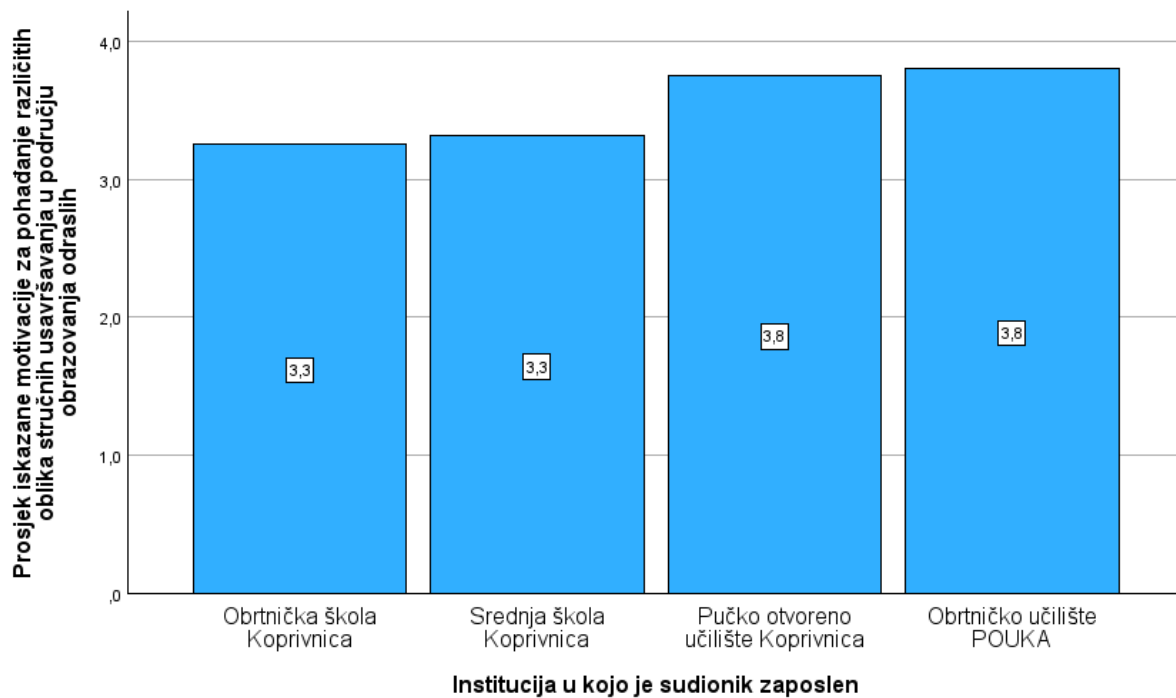
Tablica 120. Zadovoljstvo ponudom stručnih usavršavanja u ovisnosti institucije zaposlenja

Zanimljiv je podatak koji prikazuje kako su nastavnici Obrtničkog učilišta najzadovoljniji prikladnošću tema stručnih usavršavanja ($M=4,0$), dok Srednja škola Koprivnica iskazuje nezadovoljstvo ($M=2,8$).

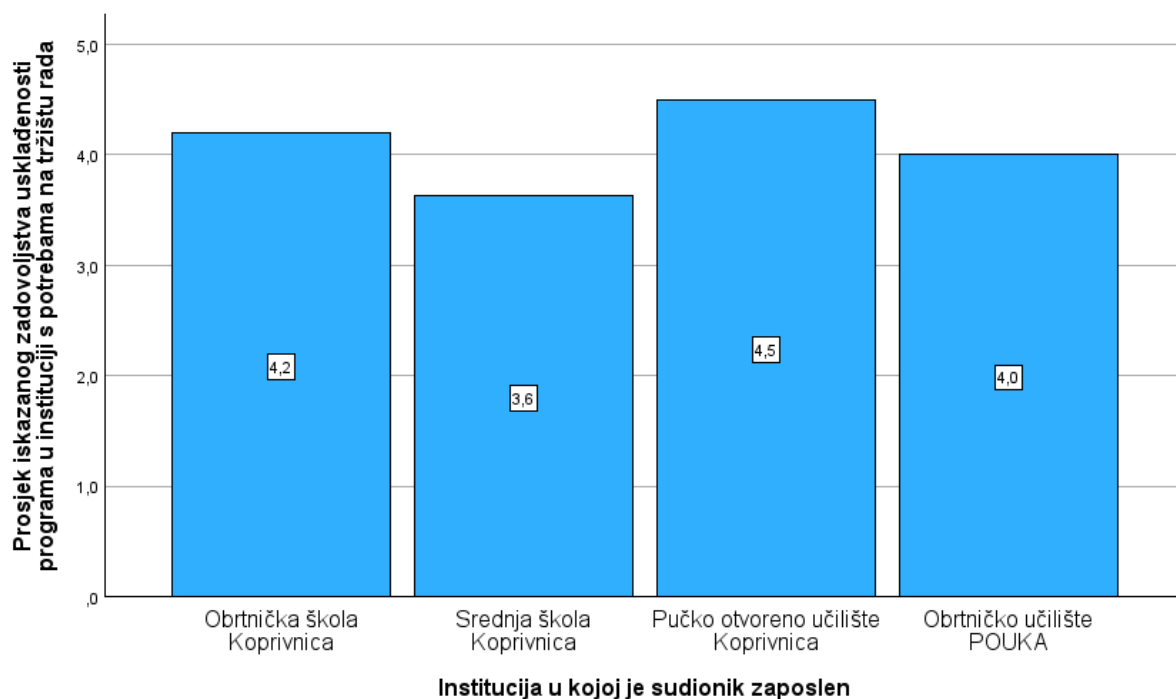
Tablica 121. Zadovoljstvo prikladnošću tema stručnih usavršavanja u ovisnosti institucije zaposlenja

Istraživanje je pokazalo kako su za pohađanje različitih oblika stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih najmotiviraniji nastavnici Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica i Obrtničkog učilišta POUKA.

Tablica 122. Prosjek iskazane motivacije za pohađanje različitih oblika stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih u ovisnosti institucije zaposlenja

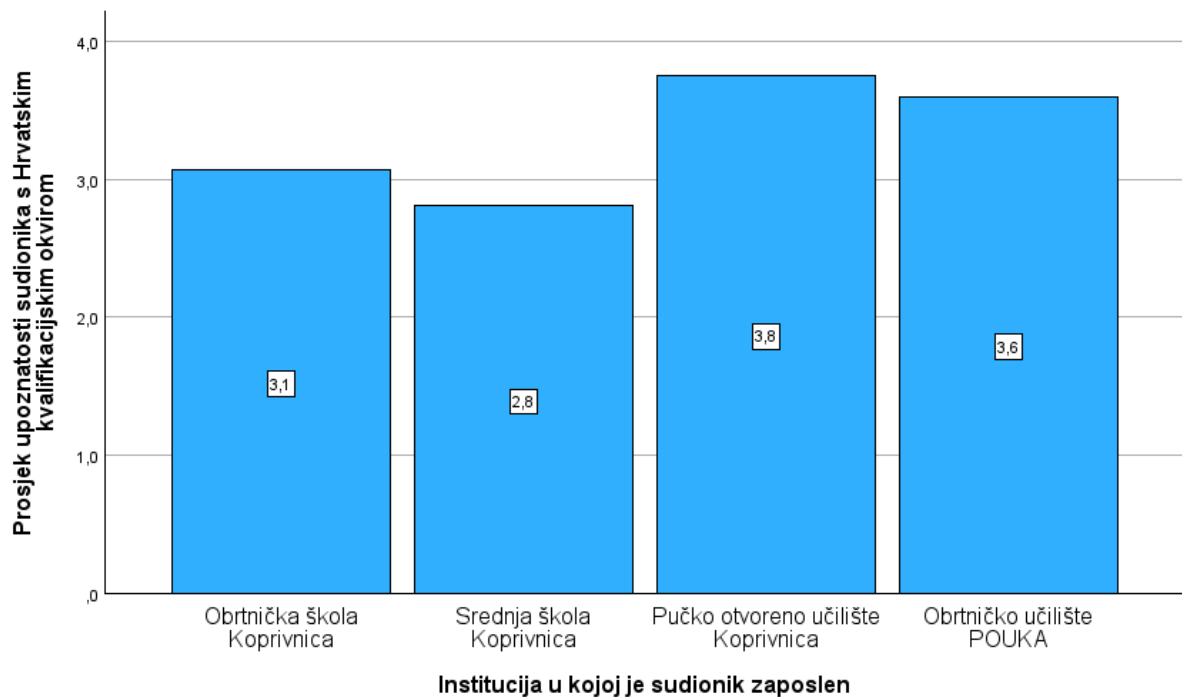
Najzadovoljniji usklađenošću programa u instituciji s potrebama na tržištu rada jesu Pučko otvoreno učilište Koprivnica ($M=4,5$) i Obrtnička škola Koprivnica ($M=4,2$).

Tablica 123. Zadovoljstvo usklađenosti programa institucije s tržištem rada u ovisnosti institucije zaposlenja

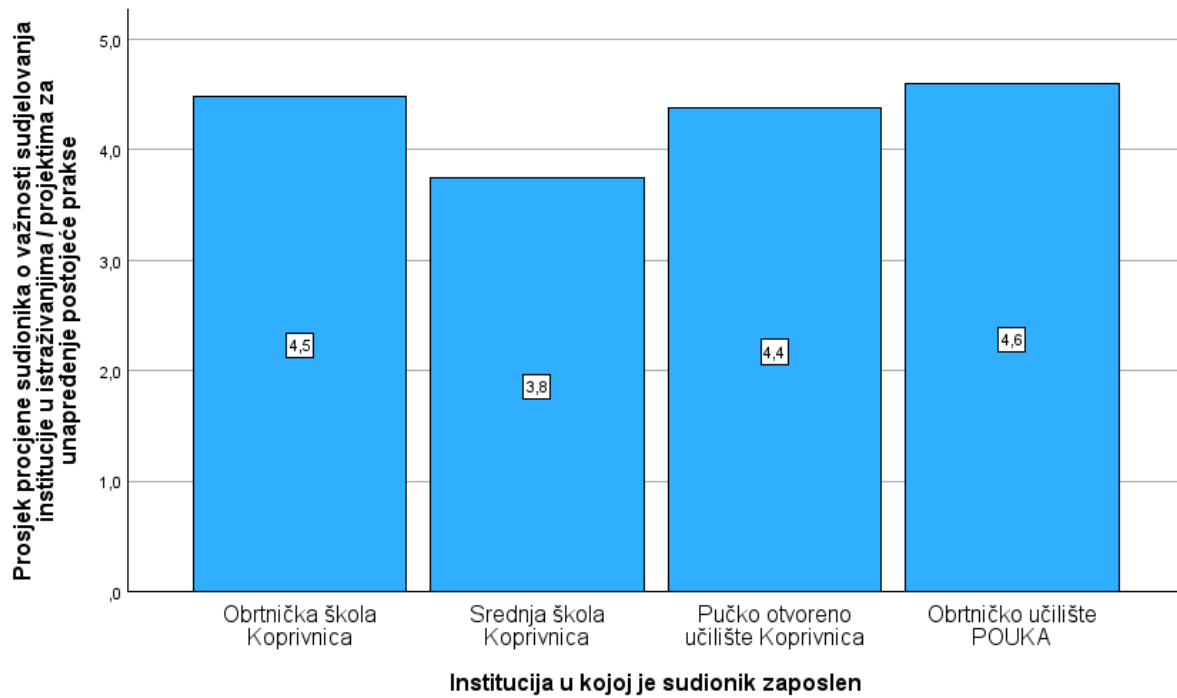

S Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom najviše su upoznati nastavnici Pučkog otvorenog učilišta (M=3,8), a najmanje nastavnici Srednje škole Koprivnica (M=2,8).

Tablica 124. Upoznatost s HKO u ovisnosti institucije zaposlenja

Zanimljiv je podatak koji pokazuje da su Obrtnička škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica i Obrtničko učilište POUKA podjednako suglasni o važnosti sudjelovanja institucije u istraživanjima/projektima za unapređenje postojeće prakse, dok nastavnici Srednje škole Koprivnica spomeuto ne percipiraju jednako važnim.

Tablica 125. Važnost sudjelovanja institucije u istraživanjima/projektima u odnosu na instituciju zaposlenja

10. Zaključak

Analiza programa u obrazovanju odraslih na području grada Koprivnice provedena je istraživanjem koje se sastojalo od dva dijela: analiza programa u obrazovanju odraslih odabranih institucija i anketnog upitnika „Stavovi nastavnika u obrazovanju odraslih“.

Analizom programa u obrazovanju odraslih u odabranim institucijama (Obrtnička škola Koprivnica, Srednja škola Koprivnica, Pučko otvoreno učilište Koprivnica, Obrtničko učilište POUKA) utvrđeno je naredno. U Obrtničkoj školi Koprivnica u periodu od 2017. do 2022. godine u programima obrazovanja odraslih ukupno je sudjelovalo 102 polaznika. Među najpopularnijim obrazovnim programima u istom periodu bili su: Komercijalist, Elektrotehničar, Kuhar, Elektroinstalater, Strojbravar, Vozač motornih vozila i Slastičar. Najveći broj polaznika obrazovne programe u Obrtničkoj školi Koprivnica pohađao je u godini 2017./2018. U programima obrazovanja odraslih u Srednjoj školi Koprivnica u razdoblju od 2018. do 2022. godine sudjelovalo je ukupno 30 polaznika, dok su najpopularniji obrazovni programi bili Komercijalist i Rukovatelj prehrambenim strojevima. Najviše polaznika obrazovne programe u Srednjoj školi Koprivnica pohađalo je u godini 2018./2019. U Pučkom otvorenom učilištu u periodu od 2018. do 2021. godine u programima osnovnog obrazovanja sudjelovalo je 130 polaznika. U periodu od 2018. do 2022. godine u verificiranim programima u Pučkom otvorenom učilištu sudjelovalo je ukupno 307 polaznika, a u neverificiranim programima u istom je periodu sudjelovalo 1073 polaznika. U periodu od 2018. do 2022. godine verificirani programi Pučkog otvorenog učilišta s najvećim brojem polaznika bili su: Knjigovođa, Dadilja, Njegovatelj, Pčelar, Maser, Monter suhe gradnje i Računalni operater. U istom periodu (2018. – 2022.) neverificirani programi Pučkog otvorenog učilišta s najvećim brojem polaznika bili su: Dopunska izobrazba o sigurnom rukovanju s pesticidima i pravilnoj primjeni pesticida, Edukacijske radionice u okviru projekta KUPID (Koprivničke udruge ponovno imaju dom), Tečajevi informatičkog opismenjavanja i Program uvođenja u rad pomoćnika u nastavi s učenicima s teškoćama u razvoju. Provedba programa za stjecanje mikro kvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija započela je 2022./2023. godine i ukupan broj polaznika bio je 37. Najveći broj polaznika osnovnog obrazovanja bio je 2018./2019. i 2019./2020. godine, verificirane programe obrazovanja najveći je broj sudionika pohađao 2018./2019. godine, dok su neverificirani programi najčešće pohađani u godini 2021./2022. U

vremenskom periodu od 2018. do 2022. godine, u Obrtničkom učilištu POUKA realizirano je ukupno 48 obrazovnih skupina u programima obrazovanja odraslih, a najpopularniji programi obrazovanja bili su: Elektrozavarivač, Tesar, Operater CNC tokarilicom i CNC glodalicom, Voditelj za izradu i provedbu EU projekata, Lakirer materijala, Gerontodomačica i Priprematelj pizza i bureka. Najveći broj obrazovnih skupina u Obrtničkom učilištu POUKA ostvaren je u godini 2019./2020. Iz rezultata analize dokumentacije vidljivo je kako u kontekstu obrazovanja odraslih na području grada Koprivnice Pučko otvoreno učilište dominira u odnosu na druge institucije obrazovanja odraslih. Ova spoznaja očekivana je obzirom na činjenicu da je u gradu Koprivnici Pučko otvoreno učilište jedna od najstarijih institucija koja se primarno bavi obrazovanjem odraslih. Također, Pučko otvoreno učilište, za razliku od drugih istraživanih institucija, provodi najveći broj obrazovnih programa. Zanimljiva je činjenica kako je u programima obrazovanja odraslih u Obrtničkoj školi Koprivnica u istraživanom periodu sudjelovalo više polaznika nego u Obrtničkoj udruzi POUKA Koprivnica kojoj je primaran angažman usmjeren obrazovanju odraslih. Navedeni podatak može se pripisati činjenici da je Obrtničko učilište POUKA Koprivnica ipak relativno nova institucija u odnosu na druge istraživane institucije. Zanimljiv je i podatak koji pokazuje sve veću popularizaciju neverificiranih programa u obrazovanju odraslih u Pučkom otvorenom učilištu Koprivnica.

Anketni upitnik „Stavovi nastavnika u obrazovanju odraslih“ sastojao se od 60 čestica grupiranih u 8 skupina, a u istraživanju je sudjelovalo ukupno 60 nastavnika zaposlenih u odabranim institucijama. Obzirom da su sudionici birani po kriteriju rada u ustanovama koje provode obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice, radilo se o neprobabilističkom namjernom uzorku. Neki od značajnijih rezultata pokazali su kako

Neki od značajnijih rezultata pokazali su kako su nastavnici Pučkog otvorenog učilišta najzadovoljniji materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) institucije (M=4,9), tehnološkom opremljenošću (računala, projektori i sl.) institucije u kojoj su zaposleni (M=4,9) te organizacijom nastave (M=5,0). Daljnji rezultati pokazuju kako su uključenošću jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) te suradnjom s istima najnezadovoljniji nastavnici Srednje škole Koprivnica (M=3,4) te Obrtničke škole Koprivnica (M=3,8). Ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) pretežito nije zadovoljna ni jedna ispitivana institucija, no Obrtnička škola Koprivnica (M=2,6) i Srednja škola Koprivnica (M=2,5) iskazuju značajnije nezadovoljstvo. Kvalitetom nastavnih planova i programa najzadovoljniji su

nastavnici Obrtničkog učilišta POUKA (M=4,0), dok su najnezadovoljniji nastavnici Srednje škole Koprivnica (M=2,9). U kontekstu plaće, najzadovoljniji su nastavnici Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica (M=4,0). Ponudom stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih svi su sudionici podjednako (ne)zadovoljni, no zanimljiv je podatak koji govori kako su nastavnici Obrtničkog učilišta POUKA u većoj mjeri zadovoljni prikladnošću tema stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih (M=4,0) u odnosu na druge institucije.

U općenitoj analizi koja je obuhvaćala odgovore svih ispitanika pokazalo se kako je s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih upoznato manje od polovice nastavnika (N=26), kao i s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (N=25). Zanimljiv je podatak koji govori kako čak 42 sudionika smatra kako se obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj pridaje znatno manja važnost nego li u drugim europskim/svjetskim državama, a čak 44 sudionika smatra kako je za unapređenje obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj nužna implementacija primjera dobre prakse iz drugih zemalja.

Zaključno, može se istaknuti kako obrazovanje odraslih na području grada Koprivnice u najvećoj mjeri provodi Pučko otvoreno učilište Koprivnica, a nastavnici zaposleni u ovoj instituciji najzadovoljniji su većinom ispitivanih aspekata. Provedbom dodatnih istraživanja ili stručnih usavršavanja potrebno se dotaknuti Hrvatskog kvalifikacijskog okvira u kontekstu nastavnika koji sudjeluju u obrazovanju odraslih obzirom na značajan postotak neupućenosti nastavnika u isto, kao i edukaciji nastavnika o metodološkom okviru izrade programa u obrazovanju odraslih. Korak unapređenju obrazovanja odraslih u Republici Hrvatskoj potencijalno je vezan uz implementaciju primjera dobre prakse iz drugih europskih/svjetskih zemalja.

11. Popis tablica

Redni broj tablice	Naziv tablice	Stranica
Tablica 1	Razine kvalifikacije prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru	21
Tablica 2	Spol sudionika istraživanja	27
Tablica 3	Institucija zaposlenja sudionika	27
Tablica 4	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2017./2018.	36
Tablica 5	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2018./2019.	37
Tablica 6	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2019./2020.	37
Tablica 7	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2020./2021.	38
Tablica 8	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2021./2022.	38
Tablica 9	Obrazovni programi Obrtničke škole Koprivnica u godini 2022./2022.	39
Tablica 10	Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2018./2019.	40
Tablica 11	Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2019./2020.	40
Tablica 12	Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2020./2021.	41
Tablica 13	Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2021./2022.	41
Tablica 14	Obrazovni programi Srednje škole Koprivnica u godini 2022./2023.	41

Tablica 15	Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.	43
Tablica 16	Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.	43
Tablica 17	Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.	44
Tablica 18	Programi osnovnog obrazovanja Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.	44
Tablica 19	Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.	45
Tablica 20	Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.	45
Tablica 21	Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.	46
Tablica 22	Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.	46
Tablica 23	Verificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.	47
Tablica 24	Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2018./2019.	47
Tablica 25	Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2019./2020.	48
Tablica 26	Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2020./2021.	49

Tablica 27	Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2021./2022.	49
Tablica 28	Neverificirani obrazovni programi Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.	50
Tablica 29	Programi obrazovanja za stjecanje mikrokvalifikacija i djelomičnih kvalifikacija Pučkog otvorenog učilišta Koprivnica u godini 2022./2023.	51
Tablica 30	Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2018./2019.	53
Tablica 31	Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2019./2020.	53
Tablica 32	Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2020./2021.	54
Tablica 33	Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2021./2022.	54
Tablica 34	Obrazovni programi Obrtničkog učilišta POUKA u godini 2022./2023.	55
Tablica 35	Spol sudionika istraživanja	56
Tablica 36	Institucija zaposlenja sudionika	57
Tablica 37	Institucija zaposlenja sudionika ovisno o spolu	58
Tablica 38	Zaposlenje u još nekoj instituciji osim primarne	58
Tablica 39	Broj godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju	60
Tablica 40	Broj godina radnog iskustva kao nastavnik u obrazovanju odraslih	61

Tablica 41	Nastavni predmeti prema broju sudionika istraživanja	64
Tablica 42	Procjena spola polaznika u obrazovanju odraslih	65
Tablica 43	Zadovoljstvo materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) institucije u kojoj su sudionici zaposleni	65
Tablica 44	Zadovoljstvo tehnološkom opremljenošću (računala, projektori i sl.) institucije u kojoj su sudionici zaposleni	66
Tablica 45	Zadovoljstvo organizacijom nastave u instituciji u kojoj su sudionici zaposleni	66
Tablica 46	Zadovoljstvo uključenosti jedinica lokalne samouprave (općine, grad, županije) u rad institucije u kojoj je sudionik zaposlen	67
Tablica 47	Zadovoljstvo suradnjom institucije u kojoj je sudionik zaposlen i jedinica lokalne samouprave (općine, grad, županije)	67
Tablica 48	Zadovoljstvo uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u rad institucije u kojoj je sudionik zaposlen	68
Tablica 49	Zadovoljstvo suradnjom institucije u kojoj je sudionik zaposlen i vanjskih dionika (poslodavci, udruge)	68
Tablica 50	Zadovoljstvo radom Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih	69
Tablica 51	Zadovoljstvo ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) u području obrazovanja odraslih	70

Tablica 52	Zadovoljstvo kvalitetom nastavnih planova i programa u obrazovanju odraslih	71
Tablica 53	Zadovoljstvo sudionika plaćom	71
Tablica 54	Zadovoljstvo sudionika međuljudskim odnosima unutar institucije	72
Tablica 55	Upoznatost sa strateškim dokumentima, zakonima, podzakonskim aktima i dr. u obrazovanju odraslih	72
Tablica 56	Ograničenja zakonskih regulativa u sustavu obrazovanja odraslih	73
Tablica 57	Korištenje zakona u radu u obrazovanju odraslih	73
Tablica 58	Korištenje pravilnika u radu u obrazovanju odraslih	73
Tablica 59	Korištenje strategija u radu u obrazovanju odraslih	74
Tablica 60	Učestalost praćenja promjena normativnih akata u obrazovanju odraslih	74
Tablica 61	Održavanje redovite nastave u obrazovanju odraslih	76
Tablica 62	Održavanje konzultativno-instruktivne nastave u obrazovanju odraslih	76
Tablica 63	Održavanje dopisno-konzultativne nastave u obrazovanju odraslih	76
Tablica 64	Održavanje otvorene nastave u obrazovanju odraslih	76
Tablica 65	Održavanje telenastave u obrazovanju odraslih	76
Tablica 66	Održavanje nastave na daljinu u obrazovanju odraslih	77
Tablica 67	Oblik rada koji sudionici koriste u redovitoj nastavi	77

Tablica 68	Procjena organiziranosti sustava obrazovanja odraslih u RH	78
Tablica 69	Upoznatost s metodologijom izrade programa obrazovanja odraslih	78
Tablica 70	Oblikovanje nastavnog procesa na temelju prethodnih znanja i iskustava polaznika	79
Tablica 71	Interesi polaznika u nastavnom procesu	79
Tablica 72	Uporaba inovativnih sadržaja i alata (npr. digitalni alati) u nastavi	79
Tablica 73	Suradničko učenje i razvoj kompetencija timskog rada u nastavi	80
Tablica 74	Cjeloživotno učenje u nastavi	80
Tablica 75	Procjena sudionika o važnosti povratne informacije polaznika za budući rad	81
Tablica 76	Dostatnost trajanja nastavnog sata za realizaciju svih planiranih aktivnosti	81
Tablica 77	Odmicanje od okvira nastavnog plana i programa u obrazovanju odraslih	81
Tablica 78	Preuzimanje različitih uloga u obrazovanju odraslih	82
Tablica 79	Osobe s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju u obrazovanju odraslih	82
Tablica 80	Pohađanje seminara u kontekstu stručnog usavršavanja	83
Tablica 81	Pohađanje radionica u kontekstu stručnog usavršavanja	83
Tablica 82	Pohađanje predavanja u kontekstu stručnog usavršavanja	83

Tablica 83	Pohađanje stručnih skupova u kontekstu stručnog usavršavanja	83
Tablica 84	Pohađanje konferencija u kontekstu stručnog usavršavanja	83
Tablica 85	Pohađanje specijaliziranih usavršavanja u kontekstu stručnog usavršavanja	84
Tablica 86	Zadovoljstvo ponudom stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih	84
Tablica 87	Zadovoljstvo učestalošću stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih	84
Tablica 88	Zadovoljstvo temama stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih	85
Tablica 89	Stjecanje novih znanja i vještina putem stručnih usavršavanja	85
Tablica 90	Usklađenost stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih s aktualnim promjenama i trendovima u društvu	86
Tablica 91	Želja za pohađanjem stručnih usavršavanja u području obrazovanja odraslih	86
Tablica 92	Stručna usavršavanja i razvoj kompetencija za rad s osobama s teškoćama u razvoju/teškoćama u učenju	87
Tablica 93	Usklađenost nastavnog procesa s potrebama na tržištu rada	87
Tablica 94	Osvještavanje polaznika o njihovim mogućnostima u svijetu rada	88
Tablica 95	Usklađenost programa institucije s tržištem rada	88

Tablica 96	Ovisnost inertnih promjena u obrazovanju odraslih i nesklada na tržištu rada	88
Tablica 97	Upoznatost s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom	89
Tablica 98	Shvaćanje koncepta Hrvatskog kvalifikacijskog okvira	90
Tablica 99	Skepticizam prema Hrvatskom kvalifikacijskom okviru	90
Tablica 100	Uloga odgojno-obrazovnih institucija u obuci o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru	90
Tablica 101	Napredak obrazovanja odraslih putem Hrvatskog kvalifikacijskog okvira	91
Tablica 102	Sudjelovanje institucije u istraživanjima/projektima	91
Tablica 103	Važnost sudjelovanja institucije u istraživanjima/projektima	92
Tablica 104	Važnost promicanja obrazovanja odraslih	92
Tablica 105	Značaj obrazovanja odraslih u RH	92
Tablica 106	Važnost implementacije primjera dobre prakse iz drugih zemalja	93
Tablica 107	Zaposlenje sudionika u odnosu na spol	94
Tablica 108	Zadovoljstvo materijalnim uvjetima (prostorije, namještaj i sl.) ovisno o instituciji zaposlenja	94
Tablica 109	Zadovoljstvo tehnološkom opremljenošću (računala, projektori i sl.) ovisno o instituciji zaposlenja	95
Tablica 110	Zadovoljstvo organizacijom nastave u odnosu na instituciju zaposlenja	95

Tablica 111	Zadovoljstvo uključenosti jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) u odnosu na instituciju zaposlenja	96
Tablica 112	Zadovoljstvo suradnjom jedinica lokalne samouprave (općine, gradovi, županije) i institucije u odnosu na instituciju zaposlenja	97
Tablica 113	Zadovoljstvo uključenosti vanjskih dionika (poslodavci, udruge) u odnosu na instituciju zaposlenja	98
Tablica 114	Zadovoljstvo suradnjom vanjskih dionika (poslodavci, udruge) i institucije u odnosu na instituciju zaposlenja	98
Tablica 115	Zadovoljstvo radom ASOO u odnosu na instituciju zaposlenja	99
Tablica 116	Zadovoljstvo ponudom nastavnih materijala (nastavni udžbenici i sl.) u ovisnosti institucije zaposlenja	100
Tablica 117	Zadovoljstvo kvalitetom nastavnih planova i programa u ovisnosti institucije zaposlenja	101
Tablica 118	Zadovoljstvo plaćom u ovisnosti institucije zaposlenja	101
Tablica 119	Zadovoljstvo međuljudskim odnosima u ovisnosti institucije zaposlenja	102
Tablica 120	Zadovoljstvo ponudom stručnih usavršavanja u ovisnosti institucije zaposlenja	102
Tablica 121	Zadovoljstvo prikladnošću tema stručnih usavršavanja u ovisnosti institucije zaposlenja	103
Tablica 122	Prosjeak iskazane motivacije za pohađanje različitih oblika stručnih usavršavanja u području	104

	obrazovanja odraslih u ovisnosti institucije zaposlenja	
Tablica 123	Zadovoljstvo usklađenosti programa institucije s tržištem rada u ovisnosti institucije zaposlenja	104
Tablica 124	Upoznatost s HKO u ovisnosti institucije zaposlenja	105
Tablica 125	Važnost sudjelovanja institucije u istraživanjima/projektima u odnosu na instituciju zaposlenja	106

Literatura i izvori:

- Andragoški center Republike Slovenije (2023). [Internet], <<https://www.acs.si/>>, pristupljeno: 02.09..2023.
- Anić, Vladimir; Brozović Rončević, Dunja; Goldstein, Ivo; Goldstein, Slavko; Jojić, Ljiljana; Matasović, Ranko; Pranjković, Ivo (2002), *Hrvatski enciklopedijski rječnik*, Zagreb: Novi liber
- ASOO (2017). *Obrazovanje odraslih u Hrvatskoj 2017. Rezultati istraživanja*. Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
- ASOO (2023). [Internet], <raspoloživo na: <https://www.asoo.hr/obrazovanje/obrazovanje-odraslih/opis-sustava-obrazovanja-odraslih/>>, pristupljeno: 12.08.2023.
- Babić, Z. i Tomašević, M. (2021). Komparativna analiza politika i participacije u cjeloživotnom učenju izabranih zemalja Europske unije i Republike Hrvatske. *Napredak*, 162 (1 - 2), 0-0. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/259420>
- Brcic Kuljis, Marita & Popovic, Toni & Ercegovic, Ina & Koludrović, Morana & Ljubetic, Maja & Vican, Dijana & Pavicic, Jurica & Relja, Renata & Živčić, Mile & Vučić, Mario. (2016). Samoprocjena kompetentnosti, motivacije i samoefikasnosti nastavnika u obrazovanju odraslih/Self-evaluation of competence, motivation and self-efficacy of teachers in adult education. 10.13140/RG.2.1.3018.8403.
- Çilek, A. Çoban F.N., & Çetin., E. (2023). Examining the Lifelong Learning Competencies of Teachers. *Journal of Teacher Education and Lifelong Learning*, 5(1), 439-447.
- Cranton, P., & King, K. P. (2003). Transformative learning as a professional development goal. *New Directions for Adult and Continuing Education*, 98, 31-37.
- Černja, I. i Pavić, D. (2018). SAMOPROCJENE KOMPETENCIJA NASTAVNIKA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU ODRASLIH. *Andragoški glasnik*, 22 (2 (38)), 23-33. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/224431>
- European Commission (2023). [Internet], <raspoloživo na: <https://education.ec.europa.eu/hr/education-levels/higher-education/micro-credentials>>, pristupljeno: 01.09..2023.

- European Commission, European Education and Culture Executive Agency, *Obrazovanje i osposobljavanje odraslih u Europi : stvaranje uključivih načina stjecanja vještina i kvalifikacija*, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2797/749218>
- Europska komisija / EACEA / Eurydice (2021). *Obrazovanje i osposobljavanje odraslih u Europi – stvaranje uključivih načina stjecanja vještina i kvalifikacija*. Izvješće Eurydicea. Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije.
- EURYDICE (2023). [Internet], Pristupljeno 20.08.2023. na: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/hr/national-education-systems/croatia/obrazovanje-odraslih>
- Guimarães, P. (2017). The usefulness of adult education: lifelong learning in the European union and the portuguese public policy. *Andragoška spoznanja* 23(4), 35-50
- Hrvatski kvalifikacijski okvir (2023). [Internet], <raspoloživo na: <http://www.kvalifikacije.hr/hr/registar-hko>>, pristupljeno: 01.09..2023.
- Hrvatski zavod za zapošljavanje (2023). [Internet], <raspoloživo na: <https://vauceri.hzz.hr/vauceri-besplatno-stjecanje-vjestina/>>, pristupljeno: 01.09..2023.
- International Labour Organization. (2020). *Report: Global Employment Trends for Youth 2020 - Technology and the future of jobs*. https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_737648.pdf
- Ioannou, Nicoletta. (2023). Professional development of adult educators: A European perspective. *International Review of Education*. 69. 379-399. 10.1007/s11159-023-10014-0.
- Jelačić, M. (2021). *Cjeloživotno učenje: put ka budućnosti* (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:951250>
- Jeleč Raguž, M. (2010). Obrazovanje odraslih u Hrvatskoj: stanje i trendovi. *Proceedings of the 2nd International Conference "Vallis Aurea" Focus on: Regional Development* (str. 0511-0519). Požega: Veleučilište u Požegi; DAAAM International Vienna. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:112:748271>

- KAFKAa (2023). [Internet], <raspoloživo na: <https://projekt-kafka.com/o-projektu/>>, pristupljeno: 01.09..2023.
- Kiss, I. (2011). *Cjeloživotno obrazovanje kao ključni čimbenik zapošljivosti i profesionalnog razvoja*. Disertacija. Rijeka: Filozofski fakultet.
- Koludrović, M. (2018), Problemsko učenje u obrazovanju odraslih. *Zbornik radova 8. Međunarodne konferencije o obrazovanju odraslih: Upravljanje kvalitetom u obrazovanju odraslih*. Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih i Hrvatsko andragoško društvo, 104-111.
- Kovačević, S. i Tatalović, M. (2013). Razvoj Hrvatskog kvalifikacijskog okvira. *Školski vjesnik*, 62 (2-3), 287-302. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/105325>
- Kraus, K. (2001) *Lebenslanges Lernen – Karriere einer Leitidee*, Bielefeld, W. Bertelsmann Verlag GmbH & Co. URL: <http://www.die-bonn.de/doks/kraus0101.pdf>. (15.03.2014.)
- Krešić Klaucke, Ištvančić & Cipriš Madunić (2022). *Metodologija za izradu programa obrazovanja odraslih za stjecanje mikro kvalifikacija, djelomičnih kvalifikacija i cjelovitih kvalifikacija financiranih putem vaučera i drugih izvora financiranja*. Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih.
- Kušić, S., Klapan, A., Vrcelj, S. (2015). Competencies for working with adults – an example of andragogues in Croatia. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 1-10.
- Kušić, Siniša; Vrcelj, Sofija; Zovko, Anita (2016), *Didaktičke odrednice obrazovanja andragoga – komparativni pristup*, Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci.
- Limone, Pierpaolo & di Furia, Marco & Peconio, Guendalina & Toto, Giusi. (2022). Current state of the microcredentialing system in Europe. 10.5281/zenodo.733085.
- M. Shrestha, S. Wilson, M. Singh, Knowledge networking: a dilemma in building social capital through nonformal education, *Adult Educ. Q.* 58 (2) (2008) 129–150, <https://doi.org/10.1177/0741713607310149>
- Martinko, J., Matković, J. i Živčić, M. (2010). EDUKACIJA EDUKATORA, TRENING TRENERA ILI USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA?. *Andragoški glasnik*, 14 (1. (24)), 21-32. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/103676>

- Mašić, M. (2016). Andragoške kompetencije nastavnika u europskom obrazovnom prostoru. *Napredak*, 157 (3), 379-397. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/177209>
- Matković, T. & Jaklin, K. (2021). Pokazatelji sudjelovanja u obrazovanju odraslih u RH: nalazi recentnih europskih istraživanja. *Andragoški glasnik*, 25 (1-2(41)), 39-66. Retrieved from <https://hrcak.srce.hr/300449>
- Matković, T. i Jaklin, K. (2021). Pokazatelji sudjelovanja u obrazovanju odraslih u RH: nalazi recentnih europskih istraživanja. *Andragoški glasnik*, 25 (1-2(41)), 39-66. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/300449>
- McNamara, B. (2021). Micro-credentialing in adult learning: International considerations. *Commission for International Adult Education (CIAE) of the American Association for Adult and Continuing Education (AAACE) Proceedings of the 2021 International Pre-Conference.*, str: 121-132.
- Ministarstvo znanosti i obrazovanja (2017). *Nastavnici u osnovnom obrazovanju odraslih u Republici Hrvatskoj. Zadovoljstvo nastavnim planom programom, uvjetima rada i polaznicima, procjena vlastitih kompetencija i temeljnih kompetencija polaznika.* Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
- Mužić, V. (1999). *Uvod u metodologiju istraživanja odgoja i obrazovanja.* Zagreb: Educa d.o.o.
- MZO (2023). [Internet], <raspoloživo na: <https://mzo.gov.hr/istaknute-teme/odgoj-i-obrazovanje/obrazovanje-odraslih/131>>, pristupljeno: 18.08.2023.
- Pastuovi., N. (2008). CJELOŽIVOTNO UČENJE I PROMJENE U ŠKOLOVANJU. *Odgojne znanosti*, 10 (2 (16)), 253-267. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/29568>
- Pastuović, N. (2022). „Andragogija protiv pedagogije“ – pedeset godina poslije: slučaj Hrvatska. *Napredak*, 163 (1 - 2), 25-49. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/279084>
- Perin, V. (2008). Stručno osposobljavanje kao jedan od načina prevladavanja nezaposlenosti. *Acta Iadertina*, 5 (1), 0-0. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/190058>
- Pravilnik o evidencijama u obrazovanju odraslih, Narodne novine 129/08 (2008).
- Pravilnik o javnim ispravama u obrazovanju odraslih, Narodne novine 17/07 (2007).
- Pravilnik o Registru Hrvatskog kvalifikacijskog okvira, Narodne novine 96/2021 (2021).
- Pravilnik o sadržaju, obliku te načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije, Narodne novine 129/08 (2008).

- Pravilnik o standardima i normativima za izvođenje programa obrazovanja odraslih, Narodne novine 14/2023 (2023).
- Rogić, A.M. (2014). Značenja cjeloživotnog učenja u kontekstu međunarodnih tijela i organizacija. *Acta Iadertina*, 11 (1), 0-0. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/190118>
- Rose, A. D., Jeris, L., & Smith, R. (2005, June). Is adult education a calling? Shaping identity and practice in steel mill learning centers. *Teachers College Record*, 107(6), 1305-1334.
- Seevaratnam, V. et al. (2023). Design thinking-learning and lifelong learning for employability in the 21st century. *Journal of Teaching and Learning for Graduate Employability*, 14(1), 167–186.
- Simona, Sava & Lupou, Raluca. (2009). The adult educator in Europe – professionalisation challenges and the alternative of validation of learning outcomes. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 1. 2227-2232. 10.1016/j.sbspro.2009.01.392.
- Staničić, E. i Zovko, A. (2022). Stavovi zaposlenika ustanova za obrazovanje odraslih o kompetencijama edukatora u radu s odraslima. *Metodički ogledi*, 29 (1), 285-310. <https://doi.org/10.21464/mo.29.1.1>
- Steiner, P. (2013). The role of professional culture in adult education: Profession as an open and dynamic concept. *Andragoske Studije*, 9-22. Preuzeto s: <http://www.as.edu.rs/static/pdf/Andragoske%20studije%202013-1.pdf#page=11>
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije (2014). *Nove boje znanja*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
- Šoljan, N. N. (1979) Povratno obrazovanje: s posebnim osvrtom na švedski koncept, Zagreb, Školska knjiga.
- Štefanić, N. (2014). Analiza obrazovnih programa u sektoru obrazovanja odraslih. Zagreb: Instruktažni centar Križevci.
- Thwe, W. P., & Kálmán, A. (2023). The regression models for lifelong learning competencies for teacher trainers. *Heliyon*, 9(2).
- Towne, Vicki. (2014). Adult Educators without Formal Training: Educator Identity and Professional Development Participation. 10.13140/2.1.1207.4247.

- Turk, A. (2016). *A good adult educator*. Preuzeto 28.08.2022., s: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/good-adult-educator>
- Univerza v Ljubljani (2023). [Internet], <file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/5_Croatian.pdf >, pristupljeno: 02.09..2023.
- Univerzitet u Beogradu (2023). [Internet], <https://www.f.bg.ac.rs/sr-lat/andragogija/program_studija.php?god=3&nivo=0 >, pristupljeno: 02.09..2023.
- Vekić, M. (2015). Obrazovanje u novome ruhu: cjeloživotno učenje i obrazovanje odraslih. *Hrvatski jezik*, 2 (3), 5-14. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/172038>
- Vidak, I. (2016). PREGLED KLJUČNIH POJMOVA HRVATSKOG KVALIFIKACIJSKOG OKVIRA. *Praktični menadžment*, 7 (1), 63-65. Preuzeto s <https://hrcak.srce.hr/171166>
- Vukasović, A. (1990). *Pedagogija*. Zagreb: Školska knjiga
- Wang, V. C. X. (2004). Philosophy, Role of Adult Educators, and Learning: How Contextually Adapted Philosophies and the Situational Role of Adult Educators Affect Learners' Transformation and Emancipation. *Journal of Transformative Education*, 2(3), 204-214.
- Wilson, L. S. (2005). *A test of andragogy in a post-secondary educational setting*. (Doctoral Dissertation, Louisiana State University and Agricultural & Mechanical College). Preuzeto 02.09.2023., s: http://etd.lsu.edu/docs/available/etd-06152005-122402/unrestricted/Wilson_dis.pdf
- Zakon o Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Narodne novine 24/10 (2010).
- Zakon o Agenciji za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Narodne novine NN 24/2010 (2010).
- Zakon o Hrvatskom kvalifikacijskom okviru, Narodne novine 22/13 (2013).
- Zakon o obrazovanju odraslih, Narodne novine 144/21 (2021).
- Zovko, A. & Tomac, L. (2022). Osobine edukatora u obrazovanju odraslih – Pregled istraživanja. Žiljak, T., Rajić, V., Koludrović, M., Kušić, S., Krešić Klaucke, I., ur. *Post-krizno obrazovanje odraslih*. Zagreb: Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih, str. 101-105.

- Žiljak, O. (2011). Andragoška profesija i andragoške kompetencije-aktualna istraživanja. *Andragoški glasnik: Glasilo Hrvatskog andragoškog društva*, 15 (1), 31-46.